

Sadržaj:

	Stranica
Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora Banke za pripremu i odobrenje finansijskih izvještaja	2
Izvještaj nezavisnog revizora	3
Izvještaj o dobiti ili gubitku	10
Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	11
Izvještaj o finansijskoj poziciji	12
Izvještaj o novčanim tokovima	13
Izvještaj o promjenama na kapitalu	14
Bilješke uz finansijske izvještaje	
- Opći podaci	16
- Osnova pripreme	17
- Značajne računovodstvene politike	20
- Značajne računovodstvene procjene i ključni izvori procjene neizvjesnosti	38
- Upravljanje finansijskim rizikom	39
- Fer vrijednost finansijskih instrumenata	68
- Ostale bilješke	69

Uprava Banke dužna je pripremiti finansijske izvještaje, koji istinito i fer prikazuju finansijski položaj Banke, te rezultate njezinog poslovanja i novčanog toka, u skladu s važećim računovodstvenim standardima, te ima odgovornost za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućavaju pripremanje finansijskih izvještaja. Uprava ima opštu odgovornost za poduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni kako bi joj omogućili očuvanje imovine Banke, te sprječavanje i otkrivanje prijevara i ostalih nepravilnosti.

Uprava je odgovorna za odabir prikladnih računovodstvenih politika koje su u skladu s važećim računovodstvenim standardima i za njihovu dosljednu primjenu, donošenje razumnih i razboritih pretpostavki i procjena, te pripremanje finansijskih izvještaja temeljem principa neograničenog vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka da će Banka nastaviti s poslovanjem neprimjerena.

Uprava je dužna da Nadzornom odboru podnese godišnje finansijske izvještaje nakon čega Nadzorni odbor i Skupština Banke odobravaju i usvajaju godišnje finansijske izvještaje.

Finansijski izvještaji prikazani na stranicama od 10 do 94 odobreni su od strane Uprave Banke na dan 30. maja 2020. godine za podnošenje Nadzornom odboru te ih, potvrđujući ovo, potpisuju:

Za i u ime Uprave Banke

Predsjednik Uprave

Amir Salkanović

Član Uprave
Amina Durmo Trlin

ProCredit Bank d.d. Sarajevo

Franca Lehara

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

30. maj 2020.

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničarima ProCredit Bank d.d. Sarajevo

Mišljenje

Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja ProCredit Bank d.d. Sarajevo ("Banka"), koji obuhvataju izvještaj o finansijskoj poziciji na dan 31. decembra 2019. godine, izvještaj o dobiti ili gubitku, izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima i izvještaj o promjenama na kapitalu te bilješke uz finansijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju finansijski položaj Banke na dan 31. decembra 2019. godine i njenu finansijsku uspješnost te njene novčane tokove za tada završenu godinu u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI-ima).

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju u odjeljku *Revizorove odgovornosti za reviziju finansijskih izvještaja*. Neovisni smo od Banke u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (*IESBA Kodeksom*) kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Federaciji Bosne i Hercegovine i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ostala pitanja

Finansijske izvještaje Banke za godinu završenu 31. decembra 2018. revidirao je drugi revizor koji je izrazio nemodificirano mišljenje o tim finansijskim izvještajima 31. maja 2019. godine.

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničarima ProCredit Bank d.d. Sarajevo (nastavak)

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za našu reviziju finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Umanjenje vrijednosti datih kredita i potraživanja od klijenata

Na dan 31. decembra 2019. godine, bruto vrijednost datih kredita i potraživanja iznosila je 411 miliona KM, pripadajuće umanjenje vrijednosti iznosilo je 13 miliona KM te gubici od umanjenja vrijednosti priznati u bilansu uspjeha iznosili su 0,6 miliona KM (31. decembra 2018.: bruto vrijednost kredita i potraživanja: 379 miliona KM, umanjenje vrijednosti: 14 miliona KM i prihod od otpuštanja umanjenja vrijednosti priznat u bilansu uspjeha: 0,7 miliona KM).

Vidjeti Bilješku 3 Značajne računovodstvene politike, Bilješku 4 Značajne računovodstvene procjene i ključni izvori procjene neizvjesnosti, Bilješku 19 Krediti i potraživanja od klijenata, te Bilješku 5.1 Kreditni rizik.

Ključno revizijsko pitanje

Umanjenje vrijednosti predstavlja najbolju procjenu rukovodstva o očekivanim kreditnim gubicima (eng. ECL) unutar kredita i potraživanja od klijenata na izvještajni datum. Usredotočili smo se na navedeno područje s obzirom da određivanje iznosa umanjenja vrijednosti zahtjeva značajnu procjenu od strane rukovodstva koja se odnosi na određivanje trenutka priznavanja umanjenja vrijednosti kao i iznosa umanjenja vrijednosti.

Model očekivanih kreditnih gubitaka Banke baziran je na zahtjevima MSFI 9 *Finansijski instrumenti*, koji koristi pristup dvostrukog mjerenja, prema kojem se umanjenje vrijednosti mjeri kao dvanaestomjesečni očekivani kreditni gubici ili očekivani kreditni gubici tokom vijeka trajanja, ovisno o tome da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika.

Kako je naša revizija adresirala pitanje

Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, između ostalog, uključivale su:

- Pregled metodologije umanjenja vrijednosti za Banku koja se temelji na očekivanim kreditnim gubicima te procjenu njezine usklađenosti sa relevantnim zahtjevima standarda vezanog za finansijske instrumente (MSFI 9). Kao dio toga, preispitivanje rukovodstva o adekvatnosti razine detalja same metodologije sagledavanjem faktora na individualnoj i portfeljnoj razini;
- Postavljanje relevantnih upita zaposlenicima iz odjela upravljanja rizicima i odjela informacionih tehnologija (IT) Banke, kako bismo razumjeli proces umanjenja vrijednosti, korištenih IT aplikacija, izvora ključnih informacija i pretpostavki o podacima koji su korišteni u modelu izračuna očekivanih kreditnih gubitaka. Također, uz pomoć naših IT stručnjaka, procjenu i testiranje IT kontrolnog okruženja Banke na sigurnost i pristup podacima;
- Testiranje dizajna, implementacije i operativne učinkovitosti odabranih kontrola vezanih za odobravanje, evidentiranje i praćenje kredita, uključujući, ali ne ograničavajući se na identifikaciju događaja koji uzrokuju značajno povećanje kreditnog rizika, događaja koji uzrokuju umanjenje vrijednosti, primjerenost klasifikacije između prihodujućih i neprihodujućih kredita, primjerenost njihove segmentacije u grupe sličnih rizika, izračun dana kašnjenja, procjene vrijednosti kolaterala i izračun umanjenja vrijednosti.

Izvještaj nezavisnog revizora

Dioničarima ProCredit Bank d.d. Sarajevo (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ključno revizijsko pitanje	Kako je naša revizija adresirala pitanje (nastavak)
<p>Umanjenje vrijednosti za većinu izloženosti (Faza 1, Faza 2 i Faza 3 ispod 50 hiljada EUR (u nastavku „kolektivno umanjene vrijednosti“)) određuju se temeljem tehnika modeliranja koje se zasnivaju na ključnim parametrima kao što su vjerovatnost nastanka statusa neispunjenja obaveza (eng. PD) i gubitak zbog nastanka statusa neispunjenja obaveza (eng. LGD) uzimajući u obzir historijsko iskustvo, prepoznavanje izloženosti kod kojih je došlo do značajnog pogoršanja kreditnog rizika i informacije o predviđanjima budućih kretanja.</p> <p>Očekivani kreditni gubitci, za pojedinačno značajne izloženosti (iznad 50 hiljada EUR) neprihodujućeg portfolia, procjenjuju se na individualnoj osnovi temeljem analize diskontiranih novčanih tokova. Ovaj proces uključuje subjektivnost i brojne značajne pretpostavke, uključujući i vjerovatnoću priljeva od prodaje pripadajućeg kolaterala i minimalnog perioda potrebnog za prodaju kolaterala.</p> <p>Zbog navedenih razloga, smatrali smo umanjene vrijednosti kredita datih klijentima značajnim rizikom u našoj reviziji, koji je zahtijevao našu povećanu pažnju. U skladu s tim, smatrali smo da je ovo područje ključno revizijsko pitanje.</p>	<ul style="list-style-type: none">— Za umanjena vrijednosti koje se računaju na kolektivnoj osnovi i uz pomoć našeg stručnjaka za upravljanje finansijskim rizicima:<ul style="list-style-type: none">• Testiranje tačnosti ulaznih podataka koji su korišteni za određivanje rizičnih parametara PD, LGD, faktor prijevremene potpune ili djelimične otplate kredita, izloženosti u trenutku nastanka statusa neispunjenja obaveza (eng. EAD)) i traženje objašnjenja za odstupanja gdje je to bilo potrebno;• Procjena cjelokupnog modela za izračun očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući i izračun ključnih rizičnih parametara (PD, LGD, faktor prijevremene potpune ili djelimične otplate kredita i EAD) i makroekonomskih faktora;• Preispitivanje pristupa i nezavisni preračun PD, LGD i faktora otplate kredita korištenih od strane Banke (uključujući makroekonomske faktore obihvaćene u okviru ECL modela) kao parametara u izračunu iznosa izloženosti u trenutku nastanka neispunjenja obaveza, upoređujući ih sa ugovorom i otplatnim planom na odabranom uzorku pojedinačnih klijenata.• Na uzorku, nezavisni preračun očekivanog kreditnog gubitka, na osnovu prethodno procjenjenih LGD, PD i faktora otplate kredita, te njegova usklada sa stvarno priznatim očekivanim kreditnim gubitkom;— Na odabranom uzorku pojedinačnih kredita i potraživanja, baziranom na rizičnim obilježjima:<ul style="list-style-type: none">• Provođenje kritičke procjene postojanja naznaka potrebne reklasifikacije na dan 31. decembra 2019. u Fazu 2 ili Fazu 3, temeljeno na pregledu pripadajuće dokumentacije (kreditnih spisa) te upitima voditeljima odnosa s klijentima i nositeljima funkcije upravljanja kreditnim rizikom;• Za pojedinačno značajne kreditne izloženosti, klasifikovane u Fazu 3, preispitivanje ključnih pretpostavki rukovodstva vezanih za procjene očekivanih budućih novčanih tokova za potrebe izračuna ispravka vrijednosti, kao što su diskontna stopa, vrijednost kolaterala i razdoblje realizacije pozivajući se na kreditni spis ili tržišne uslove ili provođenje nezavisnog preračuna uz pomoć naših stručnjaka za procjenu vrijednosti, gdje je to bilo potrebno.— Procjena tačnosti i potpunosti objava koje se odnose na umanjene vrijednosti, prema zahtjevima relevantnog standarda za finansijsko izvještavanje.

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničarima ProCredit Bank d.d. Sarajevo (nastavak)

Razmatranja vremenske neograničenosti poslovanja u vezi s COVID-19

Vidi Bilješku 2.5 Pretpostavka vremenske neograničenosti poslovanja i Bilješku 34 Događaji nakon datuma bilansa koji se posebno bave neizvjesnostima vezanim za epidemiju COVID-19.

Ključno revizijsko pitanje	Kako je naša revizija adresirala pitanje (nastavak)
<p>Finansijski izvještaji Banke pripremljeni su temeljem pretpostavke vremenske neograničenosti poslovanja. U 2019. godini Banka je iskazala neto gubitak u iznosu od 1.559 hiljada KM (2018.: neto dobit u iznosu od 49 hiljada KM), a na dan 31. decembar 2019. godine akumulirani gubici su iznosili 22.542 hiljada KM (31. decembar 2018. godine: akumulirani gubici od 20.983 hiljada KM). Zbog značajnih ostvarenih gubitaka u prethodnim godinama vlasnik je u nekoliko navrata dokapitalizirao Banku s ciljem održavanja stope adekvatnosti kapitala barem na minimalnoj razini koju zahtijeva Agencija za Bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("FBA"). Kao što je prikazano u bilješci 5.5, stopa adekvatnosti ukupnog kapitala Banke na dan 31. decembar 2019. godine iznosila je 15,0% . Iako je stopa adekvatnosti kapitala Banke na dan 31. decembra 2019. godine iznad minimalno propisane od strane FBA-a, potencijalni budući gubici bez adekvatne potpore mogu ugroziti kapitalnu osnovu.</p> <p>Pored toga, Svjetska Zdravstvena Organizacija proglasila je koronavirus (COVID-19) pandemijom 11. marta 2020. Mjere koje je Vlada BiH (na svim nivoima) poduzela u cilju suzbijanja posljedica izbijanja epidemije uključuju zatvaranje granica, karantenu, stroga ograničenja nametnuta prekograničnom i domaćem prijevozu, zabranu društvenih, kulturnih, zabavnih ili sportskih događaja, između ostalog. Zbog toga Banka očekuje da će okolnosti rezultirati višom razinom neprihodujućih kredita i smanjenjem prihoda od kamata, što će utjecati na likvidnost i adekvatnost kapitala. U skladu s gore navedenim činjenicama i okolnostima, rukovodstvo je izvršilo preispitivanje hoće li Banka imati dovoljno sredstava i zadovoljavajuću adekvatnost kapitala da nastavi poslovanje najmanje 12 mjeseci od datuma izvještavanja.</p>	<p>Naši su postupci uključivali, između ostalog:</p> <ul style="list-style-type: none">• Pregled procjene rukovodstva vezane uz vremensku neograničenost poslovanja uključujući njihovu procjenu operativnih rizika i rizika likvidnosti koji proizlaze iz epidemije COVID-19 te planove za daljnje aktivnosti kao odgovor na utvrđene rizike. U sklopu postupka izvršili smo i potkrepljujuća ispitivanja Predsjednika Uprave i Rukovodioca odjela za rizike Banke;• Analizu kapitalne pozicije Banke (posebice, minimalnih kapitalnih zahtjeva), upite rukovodstvu vezane uz njihove alternativne planove za buduće radnje povezane s procjenom neograničenosti poslovanja;• Uspoređivanje projekcija računa dobiti i gubitka te novčanog toka Banke za tekuću godinu i prethodne godine sa stvarnim rezultatima tekuće godine kako bi se ocijenila kvaliteta procesa planiranja rukovodstva;• Procjenu analize Banke o izvorima rizika povezanih s COVID-19 za poslovne i finansijske resurse Banke, uključujući potencijalni negativni učinak širenja COVID-19 na kreditni portfolio Banke, u usporedbi s našim razumijevanjem rizika. Razmotrili smo planove rukovodstva o poduzimanju mjera za ublažavanje rizika;• Uzimajući u obzir gore navedene postupke, kritičku procjenu prognoza finansijske uspješnosti i novčanog toka Banke koje su nam pružene kao dokaz pretpostavke vremenski neograničenog poslovanja, procjenom mjera koje Banka planira provesti u budućnosti; posebno testirajući ključne pretpostavke i prosudbe koje imaju najznačajniji utjecaj na ove prognoze, uključujući, između ostalog:<ul style="list-style-type: none">○ predviđanje kamatnih i sličnih prihoda;○ očekivane gubitke od umanjenja vrijednosti kredita;○ kapitalnu poziciju Banke;○ dostupnost dodatnih izvora finansiranja.

Izvještaj nezavisnog revizora

Dioničarima ProCredit Bank d.d. Sarajevo (*nastavak*)

Ključno revizijsko pitanje	Kako je naša revizija adresirala pitanje (<i>nastavak</i>)
<p>Procjena neograničenosti poslovanja Banke temelji se na analizi projekcije dobiti i gubitka, kao i na projekcijama likvidnosti i kapitalne adekvatnosti. Njihova priprema uključuje niz složenih pretpostavki i zahtjeva primjenu značajne prosudbe od strane rukovodstva. Kao dio procjene, Banka je razmotrila i niz aktivnosti usmjerenih na ublažavanje mogućih poremećaja u poslovanju i likvidnosnom položaju, poput mjera FBA-a i BiH vlade. Rukovodstvo je zaključilo da raspon mogućih ishoda koji se razmatraju pri donošenju ove procjene ne predstavlja značajnu neizvjesnost vezanu uz događaje ili uvjete koji bi mogli uzrokovati sumnju u sposobnost Banke da nastavi vremenski neograničeno poslovanje. Bilješka 34 u finansijskim izvještajima dodatno objašnjava procjenu formiranu od strane rukovodstva.</p> <p>Pandemija COVID-19 nezapamćen je izazov za čovječanstvo i za globalnu ekonomiju, a na datum finansijskih izvještaja učinci su izloženi značajnim stupnjevima neizvjesnosti. Priprema izvještaja temeljem pretpostavke neograničenosti vremena poslovanja predstavlja ključno pitanje revizije zbog povezane razine nesigurnosti, a posljedično i visoke razine prosudbe potrebne za procjenu planova rukovodstva za buduće aktivnosti i njihov finansijski učinak.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Provođenje analize osjetljivosti pretpostavke neograničenosti poslovanja na promjene ranije spomenutih ključnih pretpostavki usvojenih u procjeni vremenske neograničenosti poslovanja i razmatranje postoje li u procjeni pokazatelji pristranosti rukovodstva;• Procjena prikladnosti objava Banke povezanih s procjenom vremenske neograničenosti poslovanja, događajima nakon datuma bilance i povezanim neizvjesnostima u finansijskim izvještajima.

Odgovornosti uprave i onih koji su zaduženi za nadzor za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje finansijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu s MSFI-ima, i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, uprava je odgovoran za procjenjivanje sposobnosti Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako uprava ili namjerava likvidirati Banku ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Banka.

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničarima ProCredit Bank d.d. Sarajevo (*nastavak*)

Revizorove odgovornosti za reviziju finansijskih izvještaja

Naši su ciljevi steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške i izdati izvještaj nezavisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viša razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti postojanje značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni iskazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajni, ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajno pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške; oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajno pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Banke.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila uprava .
- zaključujemo o primjerenosti upravnog korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvještaju nezavisnog revizora, na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničarima ProCredit Bank d.d. Sarajevo (nastavak)

Revizorove odgovornosti za reviziju finansijskih izvještaja (nastavak)

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranom djelokrugom i vremenskom rasporedu revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima vezanim za nezavisnost i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koje se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja i s toga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvještaju nezavisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili, kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba komunicirati u našem izvještaju nezavisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice njihove objave nadmašile dobrobit javnog interesa od takvog saopštavanja.

Angažirani partner u reviziji, koja je rezultirala ovim izvještajem nezavisnog revizora je Vedran Vukotić.

KPMG B-H d.o.o. za reviziju

Registrovani revizori

Zmaja od Bosne 7-7a

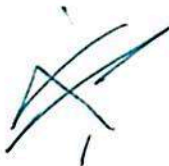
71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

30. maj 2020. godine

U ime KPMG B-H d.o.o. za reviziju:

Manal Bećirbegović

Izvršni direktor

Vedran Vukotić

FBiH ovlaštenu revizor

Broj licence: 3090017124

Izveštaj o dobiti ili gubitku za godinu koja je završila 31. decembra 2019.
(svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	<i>Bilješke</i>	2019.	2018.
Prihodi od kamata obračunati korištenjem efektivne kamatne stope	7	15.213	15.161
Ostali prihodi od kamata	7	87	187
Rashodi od kamata	8	(5.621)	(5.308)
Neto prihodi od kamata		9.679	10.040
Prihodi od naknada i provizija	9	6.047	5.765
Rashodi od naknada i provizija	10	(1.717)	(1.716)
Neto prihodi od naknada i provizija		4.330	4.049
Neto prihod iz trgovanja stranim valutama	11	853	623
Ostali prihodi iz poslovanja	12	697	244
Neto prihodi iz redovnog poslovanja		15.559	14.956
Administrativni troškovi	13	(8.056)	(8.221)
Troškovi zaposlenih	14	(5.146)	(5.157)
Amortizacija	20,21,22	(1.562)	(1.319)
Ostali operativni troškovi	15	(1.588)	(1.045)
Rashodi iz redovnog poslovanja		(16.352)	(15.742)
Gubitak prije umanjenja vrijednosti i poreza na dobit		(793)	(786)
Umanjenja vrijednosti, neto	16	(692)	920
		(692)	920
DOBITAK / (GUBITAK) PRIJE POREZA NA DOBIT		(1.485)	134
Porez na dobit	17	(74)	(85)
NETO (GUBITAK) / DOBIT PERIODA		(1.559)	49
(Gubitak)/Zarada po dionici (u KM)	31	(0.22)	0.01

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izveštaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti za godinu koja je završila 31. decembra 2019.
(svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	<i>Bilješke</i>	2019.	2018.
Neto (gubitak) / dobit perioda		(1.559)	49
Ostala sveobuhvatna dobit		-	-
<i>Ukupna ostala sveobuhvatna dobit</i>		<u>-</u>	<u>-</u>
UKUPNI SVEOBUH VATNI (GUBITAK) / DOBIT ZA GODINU		<u>(1.559)</u>	<u>49</u>

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izveštaj o finansijskoj poziciji na dan 31. decembra 2019.
 (svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	<i>Bilješke</i>	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
IMOVINA			
Novac i novčani ekvivalenti	18	88.246	72.750
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	18	47.047	40.299
Kredit i potraživanja dati klijentima	19	398.254	364.866
Ulaganja u hartije od vrijednosti		43	43
Akontacija tekućeg poreza na dobit		236	195
Ulaganja u investicijske nekretnine	20	1.681	-
Nekretnine i oprema	21	12.967	13.675
Nematerijalna imovina	22	985	1.348
Odgodena poreska imovina	17	80	109
Ostala imovina i potraživanja	23	3.444	6.374
		552.983	499.659
UKUPNA IMOVINA			
OBAVEZE			
Obaveze prema bankama	24	39.180	41.058
Obaveze prema drugim finansijskim institucijama	25	169.842	141.805
Obaveze prema klijentima	26	282.167	255.800
Subordinirani dug	27	8.804	8.803
Rezervisanja za obaveze i troškove	28	818	619
Ostale obaveze	29	3.067	910
		503.878	448.995
UKUPNE OBAVEZE			
KAPITAL I REZERVE			
Dionički kapital	30	71.126	71.126
Dionička premija		293	293
Zakonske rezerve		228	228
Akumulirani gubitak		(22.542)	(20.983)
		49.105	50.664
UKUPNI KAPITAL I REZERVE			
		552.983	499.659
UKUPNO OBAVEZE, KAPITAL I REZERVE			

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvjestaj o novčanim tokovima za godinu koja je završila 31. decembra 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	<i>Bilješke</i>	31. decembar 2019.	31. decembar 2019.
POSLOVNE AKTIVNOSTI			
Neto dobit/(gubitak) prije poreza		(1.485)	134
<i>Uskladenja za:</i>			
Amortizacija		1.562	1.319
Umanjenja vrijednosti i rezervisanja, neto		692	(920)
Dobit od prodaje materijalne imovine		(5)	(130)
Neto gubitak otpisa nekretnina i opreme		1	60
Promjena rezervisanja za obaveze i troškove, neto		259	82
Neto(dobit)/gubitak od prodaje stečene imovine		(380)	(30)
Umanjenje vrijednosti stečene imovine		578	118
Neto kamatni prihod		(9.679)	(10.040)
		<u>(8.457)</u>	<u>(9.407)</u>
<i>Promjene na operativnoj imovini i obavezama:</i>			
Neto promjena obavezne rezerve kod CBBH		(6.846)	(5.294)
Neto promjena kredita datih klijentima, prije umanjnja vrijednosti		(34.160)	(37.346)
Neto promjena ostale imovine i potraživanja, prije umanjnja vrijednosti		2.740	(4.606)
Neto promjena obaveza prema klijentima		26.387	9.347
Neto promjena ostalih obaveza		488	(56)
Plaćeni porez na dobit		(86)	-
Primljene kamate		15.141	15.093
Plaćene kamate		(5.006)	(5.052)
		<u>(9.799)</u>	<u>(37.321)</u>
NETO NOVAC KORIŠTEN / (OSTVAREN) U POSLOVNIM AKTIVNOSTIMA			
NOVČANI TOKOVI IZ INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI			
Nabavka nekretnina i opreme		(161)	(148)
Prilivi od prodaje nekretnina i opreme		11	135
		<u>(150)</u>	<u>(13)</u>
NETO NOVAC KORIŠTEN U INVESTICIJSKIM AKTIVNOSTIMA			
FINANSIJSKE AKTIVNOSTI			
Prilivi iz obaveza prema bankama i drugim finansijskim institucijama		42.997	61.678
Otplate obaveza prema bankama i drugim finansijskim institucijama		(17.138)	(19.297)
Plaćene obaveze po najmovima		(414)	-
Povećanje dioničkog kapitala		-	3.912
		<u>25.445</u>	<u>46.293</u>
NETO NOVAC KORIŠTEN U FINANSIJSKIM AKTIVNOSTIMA			
NETO (SMANJENJE) / POVEĆANJE NOVCA I NOVČANIH EKVIVALENATA			
		<u>15.496</u>	<u>8.959</u>
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA POČETKU GODINE			
	<i>18</i>	<u>72.750</u>	<u>63.791</u>
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA KRAJU GODINE			
	<i>18</i>	<u>88.246</u>	<u>72.750</u>

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izveštaj o promjenama na kapitalu na dan 31. decembar 2019.
 (Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Dionički kapital	Dionička premija	Zakonske rezerve	Regulatorne rezerve za kreditne gubitke	Akumulirani gubitak	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2019. godine	71.126	293	228	-	(20.983)	50.664
Neto gubitak perioda	-	-	-	-	(1.559)	(1.559)
Ostala sveobuhvatna dobit						
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	-	-
Ukupno sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	71.126	293	228	-	(22.542)	49.105

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o promjenama na kapitalu na dan 31. decembar 2018.
 (Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Dionički kapital	Dionička premija	Zakonske rezerve	Regulatorne rezerve za kreditne gubitke	Akumulirani gubitak	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2018. godine	67.215	293	228	864	(21.850)	46.750
Prijenos regulatornih rezervi u akumulirani gubitke*				(864)	818	(46)
Neto gubitak perioda	-	-	-	-	49	49
Povećanje dioničkog kapitala	3.911	-	-	-	-	3.911
Ostala sveobuhvatna dobit						
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	-	-
Ukupno sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembar 2018. godine	71.126	293	228	-	(20.983)	50.664

* Prijenos regulatornih rezervi za kreditne gubitke u akumulirani gubitak izvršen je na temelju Odluke o uvjetima uključivanja formiranih regulatornih rezervi za kreditne gubitke u osnovni kapital (CET 1) banke donosenoj od strane Federalne Agencije za Bankarstvo 8. novembra 2018. godine.

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

1. OPĆENITO

ProCredit Bank d.d. Sarajevo (the "Banka ") je registrovana kao dioničko društvo sa sjedištem u Bosni i Hercegovini.

Banka je dio globalne mreže finansijskih institucija kojom upravlja ProCredit Holding AG & Co. KGaA koji je ujedno i 100%-tni vlasnik.

Banka obavlja sve bankarske aktivnosti prema Zakonu o bankama u Federaciji Bosne i Hercegovine, a glavne djelatnosti uključuju komercijalno kreditiranje, primanje depozita, poslove sa stranim valutama i usluge platnog prometa u zemlji i inozemstvu te poslovanje sa fizičkim licima i poduzetnicima. Banka je razvojno orijentisana komercijalna banka koja nudi usluge malim i srednjim privrednim licima i fizičkim licima.

Registrovano sjedište Banke je u ulici Franca Lehara bb, Sarajevo, Bosna i Hercegovina. Na dan 31. decembar 2019. godine Banka je imala 139 zaposlnih (31. decembar 2018: 147 zaposlenih).

Banka posluje putem podružnica, Kontaktnog Centra i 24/7 (samoposlužnim) zonama, kako bi klijentima pružila sveobuhvatne i lakše dostupne usluge.

Podružnice

Sarajevo, Franca Lehara bb
Mostar, Biskupa Čule bb
Banja Luka, Prvog krajiškog korpusa 54

Agencije

Sarajevo, Ilidža, Ibrahima Ljubovića 20
Bijeljina, Majevička 102
Tuzla, Aleje Alije Izetbegovića 2

Nadzorni odbor, Uprava Banke i Odbor za reviziju

Tokom 2019. godine i na dan ovog izvještaja, članovi Nadzornog odbora bili su:

Nadzorni odbor

Gian Marco Felice	Predsjednik od 31. maja 2019
Borislav Kostadinov	Predsjednik do 31. maja 2019
Igor Anić	Zamjenik predsjednika
Wolfgang Bertelsmeier	Član
Aida Soko	Član
Natia Tkhilaishvili	Član

Tokom 2019. godine i na dan ovog izvještaja, članovi Odbora za reviziju bili su:

Odbor za reviziju

Violeta Ivanković	Predsjednik
Vesna Paunovska Petroska	Član
Rumyana Velichkova Todorova	Član

Tokom 2019. godine in a dan ovog izvještaja, članovi Upravnog odbora bili su:

Uprava Banke

Amir Salkanović	Predsjednik od 8. novembra 2019
Edin Hrnjica	Predsjednik do 8. novembra 2019
Amina Durmo - Trlin	Član od 8. novembra 2019
Amel Agić	Član do 8. novembra 2019
Vladimir Rajić	Član

2. OSNOVA PRIPREME

2.1. Izjava o usklađenosti

Ovi finansijski izvještaji pripremljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja ("MSFI").

Ovi finansijski izvještaji odobreni su od strane Uprave Banke na dan 30. maja 2020. godine za usvajanje od strane Nadzornog odbora.

Ovo je prvi set godišnjih finansijskih izvještaja u kojima je Banka počela sa primjenom MSFI 16 „*Najmovi*“. Promjene u značajnim računovodstvenim politikama su opisane u Bilješci 2.6.

2.2. Osnova mjerenja

Ovi finansijski izvještaji pripremljeni su po načelu historijskog ili amortizovanog troška

2.3. Funkcionalna valuta i valuta prezentiranja

Finansijski izvještaji prezentirani su u konvertibilnim markama (000 KM) u hiljadama, koja je i Bančina funkcionalna valuta i valuta prezentiranja, zaokružena na najbližu hiljadu. Konvertibilna marka je fiksno vezana za euro (1 EUR = 1,95583 KM).

2.4. Korištenje procjena i prosudbi

Sastavljanje finansijskih izvještaja zahtijeva od Uprave donošenje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utječu na primjenu računovodstvenih politika, te objavljene iznose imovine, obaveza, prihoda i rashoda. Iako su prosudbe i procjene su bazirane na najboljem poznavanju aktuelnih događaja od strane Uprave stvarni rezultati mogu biti različiti od tih procjena.

Procjene i povezane pretpostavke kontinuirano se preispituju. Promjene računovodstvenih procjena priznaju se u periodu u kojem su procjene promijenjene ukoliko promjena utječe samo taj period ili u periodu promjene procjene i budućim periodima, ako utječu i na njih.

Informacije o područjima sa značajnom neizvjesnošću u procjenama i kritičnim prosudbama u primjeni računovodstvenih politika koje imaju najznačajniji utjecaj na iznose priznate u ovim finansijskim izvještajima prikazane su u Bilješci 4.

2.5 Pretpostavka vremenske neograničenosti poslovanja

Kao što je prikazano u finansijskim izvještajima, Banka je ostvarila neto gubitak za godinu koja je završila 31. decembra 2019. godine u iznosu od 1.559 hiljada KM (31. decembar 2018. godine: neto dobit od 49 hiljada KM). Uprava je pripremila petogodišnji poslovni plan koji je Nadzorni odbor usvojio 6. decembra 2018. godine predviđajući razumni rast kreditnog portfolija, prihoda od kamata i depozita u periodu od 2019. do 2023. godine. Inicijalno, Uprava je očekivala da će poslovanje biti profitabilno u godini koja završava 31. decembra 2020. godine, međutim, navedeno se može promijeniti zbog utjecaja COVID 19. Bez obzira na navedeno, Banka će i dalje biti usklađena s regulatornim zahtjevima. Procedura povećanje dioničkog kapitala u iznosu od 3.900 hiljada KM je već pokrenuta, što će dodatno poboljšati i ojačati adekvatnost kapitala Banke. Nadalje, Banka je započela proces konverzije subordiniranog duga u kapital u iznosu od 8.004 hiljade KM, a završetak ovog procesa očekuje se u 2020. godini.

S obzirom na gore navedeno, ovi finansijski izvještaji pripremljeni su pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, koja podrazumijeva da će Banka biti sposobna realizovati potraživanja i podmiriti obaveze u sklopu redovnog poslovanja.

2. OSNOVA PRIPREME (nastavak)

2.6. Promjene u računovodstvenim politikama

Međunarodni standard finansijskog izvještavanja 16 „Najmovi“ („MSFI 16“) je izdan u januaru 2016. godine i zamjenjuje Međunarodni računovodstveni standard 17 „Najmovi“ („MRS 17“). Standard eliminiše postojeći model dvojnog računovodstva za najmoprimce i umjesto toga zahtjeva od poslovnih subjekata da prikazuju većinu najmova u izvještaju o finansijskom položaju po jedinstvenom modelu, čime se eliminiira razlika između operativnih i finansijskih najmova.

Banka je primjenila MSFI 16 od 1. januara 2019. godine primjenom modificiranog retrospektivnog pristupa, prema kojem se kumulativni efekti početne primjene priznaju u zadržanoj dobiti na dan 1. januara 2019. godine. U skladu s tim, usporedne informacije nisu izmjenjene i nastavljaju se izvještavati u skladu sa prijašnjim zahtjevima MRS-a 17. Kod inicijalnog priznavanja na dan 1. januara 2019. godine iznos prava korištenja imovine jednak je iznosu obaveze po najmu, tako da nije bilo jednokratnog utjecaja na početno stanje zadržane dobiti. Detalji promjene računovodstvenih politika objavljeni su u nastavku. Nadalje, zahtjevi objavljivanja prema MSFI-a 16 općenito se ne primjenjuju na uporedne informacije.

I. Definicija najma

Prethodno je Banka na početku ugovora utvrđivala da li ugovor jeste ili sadrži najam na osnovu ranijih zahtjeva standarda. Banka sada procjenjuje da li ugovor jeste ili sadrži najam na osnovu definicije najma, kao što je objašnjeno u u Bilješci 3.5.

Prelaskom na MSFI 16, Banka je izabrala primjeniti dozvoljena pojednostavljena u procjeni najmova te je iskoristila mogućnost zadržavanja definicije najma prilikom prelaska na novi standard. To znači da je primjenila MSFI 16 samo na ugovore koji su prethodno identificirani kao najmovi u skladu sa MRS-om 17 i IFRIC-om 4 te nije radila ponovnu procjenu da li se radi o najmu u skladu s MSFI 16.

II. Kao najmoprimac

Kao najmoprimac, Banka iznajmljuje sredstva kao što su poslovni prostori i oprema. Banka je prethodno klasifikovala najmove kao operativne na temelju procjene da li najmovi značajno prenose sve rizike i koristi povezane s vlasništvom nad osnovnom imovinom na Banku. Prema zahtjevima MSFI 16, Banka priznaje imovinu sa pravom korištenja i obavezu po najmu za većinu ovih najmova, odnosno, ti najmovi su iskazani u bilansu stanja.

Na početku ili na datum izmjene ugovora koji sadrži komponentu najma, Banka dodjeljuje naknadu u ugovoru svakoj komponenti najma na temelju njegove relativne samostalne cijene.

U toku prelaznog perioda, za ove ugovore, obaveze za najam mjerene su po sadašnjoj vrijednosti preostalih plaćanja najma, diskontovane korištenjem inkrementalne stope zaduživanja Banke na dan 1. januara 2019.

Imovina sa pravom korištenja mjeri se u iznosu jednakom obavezi za najam, uskladena s iznosom bilo kojeg unaprijed plaćenog ili obračunatog najma.

Banka je testirala imovinu sa pravom korištenja na umanjjenje vrijednosti na dan prelaza i zaključila da nema naznaka za umanjjenje na navedenoj imovini.

2. OSNOVA PRIPREME (nastavak)

2.6. Promjene u računovodstvenim politikama (nastavak)

Banka je koristila niz praktičnih pojednostavljenja pri primjeni MSFI 16 koji su prethodni bili klasifikovani kao operativni najmovi u skladu sa MRS 17. Banka je koristila sljedeća izuzeća:

- nije priznala imovinu sa pravom korištenja i obaveze po najmovima male vrijednosti;
- nije priznala imovinu sa pravom korištenja i obaveze po najmovima koji traju do 12 mjeseci;
- isključilo je inicijalne direktne troškove iz mjerenja sredstava sa pravom korištenja na datum inicijalne primjene;
- koristilo naknadna saznanja prilikom određivanja uslova ugovora

III. Kao najmodavac

Na datum prijelaza, Banka nije imala zaključene ugovore o najmu u kojem je Banka bila najmodavac.

IV. Uticaj na finansijske izvještaje

Banka je na datum prve primjene MSFI 16 priznala imovinu sa pravom korištenja i pripadajuće obaveze po najmu. Imovina s pravom korištenja priznata je u iznosu jednakom obavezama po najmu, te stoga nije bilo utjecaja primjene MSFI-ja 16 na početno stanje zadržane dobiti Banke na dan 1. januara 2019.

Efekte prve primjene za imovinu s pravom korištenja, prikazani su u Napomeni 21 *Nekretnine i oprema*, a za obaveze po najmu u Napomeni 29 *Ostale obaveze*.

Efekte prve primjene prikazani su u tabeli u nastavku:

u KM'000	Na dan 1. januara 2019. godine
Imovina s pravom korištenja	2.307
Obaveze po najmu	2.307
Obaveze po najmu, klasifikovanom kao operativni najam, mjere se po sadašnjoj vrijednosti preostalih obaveza te su diskontirane korištenjem inkrementalne kamatne stope na dan 1. januara 2019. od 3,95% za ostalu opremu i 3,65% za poslovne prostore.	
in BAM'000	
Obaveze za operativni najam na dan 31. decembar 2018. objavljeni u Bančnim finansijskim izvještajima	2.690
Izuzeće od priznavanja za: <i>najmove s rokom dospjeća kraćim od 12 mjeseci na dan prve primjene</i>	(22)
<i>najmove imovine male vrijednosti</i>	(74)
Nediskontovane obaveze za najam	2.594
Diskontovana vrijednost korištenjem inkrementalne kamatne stope na 1. januar 2019. godine	2.307
Obaveze po najmu priznate na 1. januar 2019. godine	2.307

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Izuzev prethodno opisanih promjena u Bilješki 2.5, računovodstvene politike Banke opisane u nastavku dosljedno su primjenjivane za sve periode prikazane u ovim finansijskim izvještajima.

3.1 Transakcije u stranim valutama

Transakcije u stranim valutama inicijalno se registruju po kursu valute na datum transakcije. Monetarna imovina i obaveze iskazane u stranim valutama se preračunavaju na dan izvještavanja primjenom kursa važećeg na taj datum. Nemonetarne stavke u stranoj valuti iskazane po fer vrijednosti preračunavaju se primjenom kurseva važećih na dan utvrđivanje fer vrijednosti. Nemonetarne stavke koje se mjere po historijskom trošku u stranoj valuti se ne preračunavaju ponovo na datum izvještavanja. Dobici i gubici nastali preračunavanjem priznaju se u bilans uspjeha za period.

Banka vrednuje imovinu i obaveze po srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine važećem na datum izvještavanja. Kursevi Centralne banke za najznačajnije valute koje je Banka primjenjivala u izradi izvještaja o finansijskom položaju na datume izvještavanja bili su kako slijedi:

	31.12.2019	31.12.2018
USD	1,74799	1,70755
EUR	1,95583	1,95583

3.2. Prihodi i rashodi od kamata

Efektivna kamatna stopa

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspjeha primjenom metode efektivne kamatne stope. "Efektivna kamatna stopa" je stopa koja tačno diskontuje procijenjene buduće gotovinske isplate ili primanja kroz očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta na:

- bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine; ili
- amortizovani trošak finansijske obaveze.

Prilikom izračunavanja efektivne kamatne stope za finansijske instrumente, koji nisu kupljena ili kreditno umanjena finansijska imovina, Banka procjenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uvjete finansijskog instrumenta, ali ne i očekivani kreditni gubitak (eng. ECL). Za kupljenu ili nastalu kreditno umanjenu finansijsku imovinu, kreditno usklađena efektivna kamatna stopa izračunava se na temelju procijenjenih budućih novčanih tokova uključujući i očekivani kreditni gubitak.

Izračun efektivne kamatne stope uključuje troškove transakcije, naknade i poene koji su plaćeni ili primljeni i koji su sastavni dio efektivne kamatne stope. Transakcijski troškovi uključuju dodatne troškove koji se mogu izravno pripisati sticanju ili izdavanju finansijske imovine ili finansijske obaveze.

Amortizovani trošak i bruto knjigovodstvena vrijednost

"Amortizovani trošak" je iznos po kojem se finansijska imovina ili finansijske obaveze mjere pri inicijalnom priznavanju, umanjeno za otplate glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija koristeći metodu efektivne kamatne stope bilo koje razlike između inicijalnog iznosa i iznosa po roku dospijeca, i, za finansijsku imovinu, usklađeno za bilo koji očekivani kreditni gubitak (ili umanjenoje vrijednosti).

"Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine" je amortizovani trošak finansijske imovine prije usklađivanja za bilo koji očekivani kreditni gubitak.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.2. Prihodi i rashodi od kamata (nastavak)

Obračun prihoda i rashoda od kamata

Efektivna kamatna stopa finansijske imovine ili finansijskih obaveza izračunava se pri početnom priznavanju. Pri izračunu kamatnih prihoda i rashoda, efektivna kamatna stopa primjenjuje se na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine (kada imovina nije umanjena za kreditne gubitke) ili na amortizovani trošak obaveza. Efektivna kamatna stopa revidira se kao rezultat periodične procjene novčanih tokova instrumenata s promjenjivom kamatnom stopom kako bi se odrazila kretanja tržišnih kamatnih stopa.

Međutim, za finansijsku imovinu koja je nakon početnog priznavanja kreditno umanjena, prihodi od kamata izračunavaju se primjenom efektivne kamatne stope na amortizovani trošak finansijske imovine. Ako imovina više nije kreditno umanjivana, izračun kamatnog prihoda se vraća na bruto osnovicu.

Za finansijsku imovinu koja je bila kreditno umanjena prilikom početnog priznavanja, prihodi od kamata izračunavaju se primjenom efektivne kamatne stope na amortizovani trošak imovine.

3.3. Prihodi i rashodi od naknada

Prihodi i rashodi od naknada i provizija koji su sastavni dio efektivne kamatne stope na finansijsku imovinu ili obvezu uključuju se u mjerenje efektivne kamatne stope, i priznaju se u prihode i rashode od kamata.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija, kao takvi, sastoje se uglavnom od naknada za transakcije kreditnim karticama, izdavanja garancija i akreditiva, platnog prometa u zemlji i inostranstvu i drugih usluga i priznaju se u bilansu uspjeha po izvršenju relevantne usluge.

Prihod od naknada i provizija proistekli iz ugovora sa klijentima mjere se na temelju naknade utvrđene u ugovoru sa klijentima. Banka priznaje prihod kad prenosi uslugu na klijenta.

Tabela u nastavku prikazuje prirodu i vrijeme ispunjavanja obaveza prema kupcima, uključujući značajne uvjete plaćanja i povezane politike priznavanja prihoda.

Vrsta usluge	Priroda i vrijeme ispunjavanja obaveza, uključujući značajne uvjete plaćanja	Priznavanje prihoda u skladu sa MSFI 15
Bankarske usluge u poslovanju sa stanovništvom i pravnim osobama	Banka pruža bankovne usluge klijentima u poslovima sa stanovništvom i pravnim licima, uključujući upravljanje računima, prekoračenjima, transakcijama sa stranim valutama, kreditnim karticama i uslugama. Naknade na konstantnoj osnovi za upravljanje računima se obračunavaju na mjesečnoj osnovi. Banka utvrđuje tarife posebno za poslovanje sa stanovništvom i pravnim licima na godišnjoj osnovi. Naknade koje se zasnivaju na transakcijama, transakcijama sa stranim valutama i prekoračenjima se naplaćuju od klijenta u trenutku nastanka transakcije. Usluge se naplaćuju na mjesečnoj osnovi na bazi utvrđenih naknada koje se revidiraju godišnje od strane Banke.	Prihod od naknada po računima i uslugama se priznaje tokom vremena kad se usluga pruža. Prihod od transakcija se priznaje u trenutku nastanka transakcije.

Ugovor sa klijentom koji rezultira priznavanjem finansijskog instrumenta u finansijskim izvještajima Banke može biti djelimično u okviru MSFI 9 i djelomično u okviru MSFI 15. Ako je to slučaj, Banka prvo primjenjuje MSFI 9 da odvoji mjerenje dijela ugovora koji je u okviru MSFI 9 a na ostatak primjenjuje MSFI 15.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.4. Neto prihod od trgovanja

“Neto prihod od trgovanja” obuhvata dobitke umanjene za gubitke koji se odnose na imovinu i obaveze koje se drže radi trgovanja i uključuje sve promjene fer vrijednosti, kamate i kursne razlike.

3.5. Najmovi

Banka je primijenila MSFI 16 koristeći modificirani retrospektivni pristup te stoga usporedni podaci nisu izmjenjeni i nastavljaju se prikazivati prema zahtjevima MRS-a 17 i IFRIC-a 14. Pojednostavljeni računovodstveni politika prema MRS-u 17 i IFRIC-u 14 su prikazani zasebno.

Politika primjenjiva nakon 1. januara 2019. godine

Na početku sklapanja ugovora, Banka ocjenjuje da li ugovor jeste ili sadrži komponentu najma. Ugovor jeste ili sadrži komponentu najma ako prenosi pravo kontrole nad upotrebom utvrđene imovine u određenom vremenskom razdoblju u zamjenu za naknadu. Kako bi se procijenilo prenosi li ugovor pravo kontrole nad korištenjem identificirane imovine, Banka koristi definiciju najma prema MSFI 16.

Ova politika primjenjuje se na ugovore zaključene na dan ili nakon 1. januara 2019.

i) Najmovi gdje je Banka najmoprimac

Banka priznaje imovinu s pravom korištenja i obaveze po najmu od datuma početka ugovora o najmu. Imovina s pravom korištenja, inicijalno se mjeri po trošku, koji je jednak početnoj vrijednosti obaveze za najam usklađeno za bilo koja plaćanja najma izvršena na dan ili prije početka ugovora o najmu, plus bilo koji direktni troškovi nastali i procjena troškova koji bi mogli nastati prilikom demontaže i uklanjanja predmetne imovine. Obaveza za navedene troškove nastaje s prvim danom trajanja najma ili kao posljedica korištenja predmetne imovine tokom određenog perioda.

Nakon početnog priznavanja, imovina s pravom korištenja se amortizuje primjenom linearne metode do datuma kraja ugovora o najmu ili na period koji je izvjesno očekivati da će zakup biti aktivan. Pored navedenog, imovina s pravom korištenja se periodično smanjuje za iznos umanjavanja vrijednosti, ukoliko je primjenjivo.

Obaveza po najmu, inicijalno se mjeri po sadašnjoj vrijednosti plaćanja najma koja nisu plaćena na dan početka ugovora o najmu, korištenjem kamatne stope iz ugovora ili u slučaju da ovakva stope ne može biti lako određiva, inkrementalne stope zaduživanja. Općenito, Banka koristi svoju inkrementalnu stopu zaduživanja kao diskontnu stopu. Banka određuje inkrementalnu stopu zaduživanja kao kamatnu stopu koju plati za posudbu sredstava slične vrijednosti kao imovina s pravom korištenja, u sličnom ekonomskom okruženju, pod sličnim uvjetima i odredbama.

Na dan početka ugovora, najmoprimac mjeri obavezu po najmu po amortizovanom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope kako bi: (i) povećao knjigovodstvenu vrijednost najma kako bi odražavao kamatu na obavezu po najmu; (ii.) smanjio knjigovodstvenu vrijednost najma za izvršena plaćanja najma; i (iii) ponovno izmjerio knjigovodstvenu vrijednost najma kako bi odražavala ponovnu procjenu ili izmjenu najma ili odražavala izmijenjena plaćanja najma koja su suštinski fiksna.

Ponovna procjena obaveze po najmu trebala bi odražavati promjene u plaćanju najma. Plaćanja najma mijenjaju se ako postoje: (i). promjene u iznosima za koje se očekuje da će se platiti kao zagarantovani ostatak vrijednosti; (ii). promjene u budućim plaćanjima najma na temelju promjene indeksa ili stope, osim ako se ne primjenjuje promjenjiva kamatna stopa. Kada se obaveza po najmu ponovno mjeri na ovaj način, provodi se odgovarajuća prilagodba knjigovodstvenoj vrijednosti imovine s pravom korištenja ili se reflektuje u bilansu uspjeha ako je knjigovodstvena vrijednost imovine s pravom korištenja svedena na nulu.

Banka prikazuje imovinu s pravom korištenja u okviru ‘Nekretnine i oprema’ a obaveze za najam u okviru ‘Ostalih obaveza’ u izvještaju o finansijskoj poziciji.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.5. Najmovi (nastavak)

Najmovi s rokom dospijeca kraćim od 12 mjeseci i najmovi imovine male vrijednosti

Banka je izabrala da ne priznaje imovinu s pravom korištenja i obaveze po najmu za najmove s rokom dospijeca kraćim od 12 mjeseci i najmove imovine male vrijednosti. Banka priznaje plaćanja po ovim najmovima kao trošak po linearnoj osnovi tokom trajanja najma.

ii) Najmovi gdje je Banka najmodavac

Općenito, računovodstvene politike Banke vezane sa najmove gdje je Banka najmodavac ne razlikuju je značajno od zahtjeva MSFI-ja 16. Banka je sklopila ugovore o najmu gdje je Banka najmodavac u 2019. godini.

Banka priznaje plaćanja po najmu primljenih u okviru operativnih najмова kao prihod po linearnoj osnovi tokom trajanja najma.

Politika primjenjiva do 1. januara 2019. godine

i) Najmovi gdje je Banka najmoprimac

U uporednom periodu, kao najmoprimac, Banke je klasifikovala najmove koji su prenosili suštinski sve rizike i koristi vlasništva kao finansijski najam. U tom slučaju, zakupljena imovina se početno mjerila po fer vrijednosti, ili po sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja, u zavisnosti šta je niže. Minimalna plaćanja najma bila su plaćanja tokom trajanja najma koje je najmoprimac morao izvršiti, isključujući bilo koja potencijalna plaćanja. Nakon početnog priznavanja, sredstva su knjižena u skladu sa računovodstvenom politikom primjenjiva na to sredstvo.

Imovina koja se držala pod drugim najmovima klasifikovana je kao operativni najam i nije se priznavala u izvještaju o finansijskom položaju. Plaćanja izvršena u okviru operativnog najma priznavana se u bilansu uspjeha proporcionalno tokom trajanja najma.

3.6. Oporezivanje

Poreski rashod s temelja poreza na dobit jest zbirni iznos tekuće poreske obaveze i odgođenih poreza.

Tekući porez na dobit

Poreski rashod se temelji na oporezivoj dobiti za godinu. Neto dobit perioda iskazana u izvještaju o bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti razlikuje se od oporezive dobiti jer uključuje stavke prihoda i rashoda koje su oporezive ili neoporezive u drugim godinama, kao i stavke koje nikada nisu oporezive ni odbitne. Tekuća poreska obaveza Banke izračunava se primjenom poreskih stopa koje su na snazi, odnosno u postupku donošenja na datum izvještajnog perioda.

Odgodeni porez na dobit

Odgodeni porez jest iznos za koji se očekuje da će po njemu nastati obaveza ili povrat temeljem razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u nekonsolidovanim finansijskim izvještajima i pripadajuće poreske osnovice koja se koristi za izračunavanje oporezive dobiti, a obračunava se metodom bilansne obaveze. Odgodene poreske obaveze općenito se priznaju za sve oporezive privremene razlike, a odgodena poreska imovina se priznaje u onoj mjeri u kojoj je vjerovatno da će biti raspoloživa oporeziva dobit na temelju koje je moguće iskoristiti privremene razlike koje se odbijaju.

Knjigovodstveni iznos odgodene poreske imovine preispituje se na svaki datum izvještavanja i umanjuje u onoj mjeri u kojoj više nije vjerovatno da će biti raspoloživ dostatan iznos oporezive dobiti za povrat cijelog ili dijela poreske imovine.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze

Priznavanje i početno mjerenje

Banka inicijalno priznaje kredite i potraživanja, depozite, izdane dužničke vrijednosne papire i subordinirane obaveze na dan nastanka. Svi ostali finansijski instrumenti (uključujući redovnu kupovinu i prodaju finansijskih sredstava) priznaju se na datum trgovanja, odnosno na datum na koji Banka postaje strana ugovornih odredbi instrumenta.

Finansijska imovina ili finansijska obaveza se početno mjeri po fer vrijednosti uvećanoj, osim za finansijsku imovinu i obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, za transakcijske troškove koji se mogu izravno pripisati njegovom stjecanju ili izdavanju.

3.7.1 Finansijska imovina

(i) Klasifikacija i naknadno mjerenje

Banka klasifikuje svoju finansijsku imovinu na temelju svog poslovnog modela (tj. svrhom upravljanja finansijskom imovinom) i karakterističnih ugovorenih novčanih tokova (eng. ("Solely Payments of Principle and Interest", u daljem tekstu "SPPI test" ili "SPPI") u sljedećim kategorijama mjerenja:

- Finansijska imovina mjerena po amortizovanom trošku
- Finansijska imovina mjerena kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOCI)
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVPL)

Zahtjevi klasifikacije za dužničke i vlasničke instrumente navedeni su ispod.

Određivanje poslovnog modela

Napravljeno je razdvajanje između poslovnih modela:

- "držanje radi naplate": Finansijska imovina koja se drži radi naplate ugovorenih novčanih tokova
- "držanje radi naplate i radi prodaje": Finansijska imovina koja se drži radi ujedno i radi naplate ugovorenih novčanih tokova i/ili prodaje finansijske imovine, i
- "ostali poslovni model": Ovaj poslovni model se koristi za finansijsku imovinu koja nije alocirana niti u poslovni model "držanja radi naplate" niti "držanje radi naplate i radi prodaje"

Banka provodi procjenu cilja poslovnog modela u kojem se imovina drži na razini portfolija (tj. na temelju grupe finansijske imovine) jer to najbolje odražava način upravljanja poslovanjem i pružanje informacija Upravi. U obzir se uzimaju sljedeći kriteriji:

- poslovna i risk strategija Banke.
- način na koji se ocjenjuje i izvještava razvoj poslovnog modela Upravi i Nadzornom odboru Banke, i
- ako je u prethodnom periodu bilo prodaje, učestalost, obim, vrijeme i razlozi za te prodaje, kao i očekivanja u pogledu budućih prodajnih aktivnosti.

Kao rezultat toga, stavke bilansa stanja dodijeljene poslovnom modelu "držanje radi naplate" su: sredstva kod Centralne banke", "Tekući računi kod drugih banaka", "Krediti i potraživanja dati klijentima" i "Ostala imovina". "Ulaganja u hartije od vrijednosti" rasporedene su u poslovni model "držanje radi naplate i radi prodaje".

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.7.1 Finansijska imovina (nastavak)

(i) Klasifikacija i naknadno mjerenje (nastavak)

Procjena jesu li ugovorni novčani tokovi isključivo plaćanja glavnice i kamate (SPPI)

Ispitivanje karakteristika ugovornih novčanih tokova sa stajališta isključivo plaćanja glavnice i kamata jedan je od kriterija za klasifikaciju finansijske imovine u pojedinačnoj kategoriji mjerenja. SPPI test provodi se u svrhu utvrđivanja da li kamatna stopa na nepodmirenu glavnice odražava naknadu za vremensku vrijednost novca, kreditni rizik i druge osnovne rizike zaduživanja, troškova kreditiranja i profitne marže.

SPPI test se provodi:

- za svaku finansijsku imovinu, dodijeljenu poslovnom modelu čija je svrha držanje finansijske imovine za plaćanje ugovornih novčanih tokova i poslovni model u svrhu prikupljanja ugovornih novčanih tokova i prodaje finansijske imovine na dan njegovog početnog priznavanja,
- za svaku finansijsku imovinu u slučajevima kada je izvorna imovina znatno izmijenjena i stoga ponovno priznata kao nova imovina,
- pri uvođenju novih modela i/ili programa kreditiranja kako bi se unaprijed utvrdila prihvatljivost razmatranog trajanja kredita i uvjeta u vezi s potrebom naknadnog praćenja vrijednosti bilo koje finansijske imovine koja bi iz njih mogla nastati.

Vlasnički instrumenti imaju ugovorene novčane tokove koji ne ispunjavaju kriterij SPPI- a. Banka raspoređuje svoje vlasničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

- **Finansijska imovina mjerena po amortizovanom trošku**

Finansijska imovina koja se drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova koji predstavljaju isključivo plaćanje glavnice i kamate (SPPI), i koja nije određena kao po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, se mjeri po amortizovanom trošku.

Nakon početnog priznavanja, knjigovodstvena vrijednost ove imovine je prilagođena za očekivane kreditne gubitke priznate i mjerene kao što je opisano u Bilješci 5.1.1.

Prihod od kamata obračunava se primjenom efektivne kamatne stope i uključen je u poziciju „Prihod od kamata obračunat korištenjem efektivne kamatne stope“.

Finansijska imovina po amortizovanom trošku na datum izvještavanja uključuju: novac i novčane ekvivalente, obaveznu rezervu kod Centralne Banke BiH, date kredite i potraživanja od klijenata i ostalu imovinu.

- **Finansijska imovina kroz ostalu sveobuhvatnu dobit**

Finansijska imovina koja se drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i radi prodaje imovine, gdje novčani tokovi imovine predstavljaju isključivo plaćanje glavnice i kamate, i koja nije određena po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, se mjeri kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Procjene fer vrijednosti finansijske imovine mjerene kroz ostalu sveobuhvatnu dobit priznaju se kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, osim priznavanja dobitaka ili gubitaka od umanjenja vrijednosti, prihoda od kamata i tečajnih razlika koji se priznaju u bilansu uspjeha osim ako se radi o vlasničkim vrijednosnicama kod kojih se nerealizovani gubici/dobici nikad ne reklasifikuju u bilans uspjeha.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.7.1 Finansijska imovina (nastavak)

Prilikom prestanka priznavanja finansijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, kumulativni dobiti ili gubici prethodno priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti se reklasificiraju u bilans uspjeha, osim vlasničkih ulaganja za koje se dobiti i gubici ne reklasifikuju na bilans uspjeha, već se izravno prenose na zadržanu dobit. Prihod od kamata obračunava se primjenom efektivne kamatne stope.

Na datum izvještavanja, Banka nije držala nikakve dužničke instrumente klasifikovane kao finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Ulaganja u hartije od vrijednosti uključuju vlasnička ulaganja koja su raspoređena kao finansijska imovina kroz ostalu sveobuhvatnu dobit na datum izvještavanja.

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Finansijska imovina se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha ako se naknadno ne mjeri po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Dobici i gubici koji nastaju iz promjena fer vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha priznaju se u bilansu uspjeha.

Dodatno, Banka ima opciju da raspoređuje finansijsku imovinu u kategoriju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha kod inicijalnom priznavanja kada takva klasifikacija uklanja ili znatno umanjuje računovodstvenu neusklađenost koja bi inače nastala.

Na datum izvještavanja Banka nije imala finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

(ii) Prestanak priznavanja finansijske imovine

Banka prestaje priznavati finansijsku imovinu (u cjelini ili djelimično) kada isteknu ugovorna prava na primitke novčanih tokova iz finansijskog instrumenta ili kada izgubi kontrolu nad ugovornim pravima nad tom finansijskom imovinom. Ovo se dešava kada Banka prenese suštinski sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt ili kada su prava realizovana, predata ili istekla.

Prilikom prestanka priznavanja finansijske imovine razliku između knjigovodstvene vrijednosti (ili knjigovodstvenog iznosa raspoređenog na dio imovine koja se prestaje priznavati) i sume primljena naknada (uključujući svako novo sredstvo umanjeno za svaku novu obavezu) i bilo koji kumulativni dobitak ili gubitak prethodno priznat kroz sveobuhvatnu dobit priznaje se u bilansu usjeha.

Svaki kumulativni dobitak ili gubitak priznat kroz sveobuhvatnu dobit za vlasničke vrijednosne papire označene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ne priznaju se u bilansu uspjeha kod prestanka priznavanja takvih vrijednosnih papira, nego se direktno priznaju u zadržanu dobit.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.7.1 Finansijska imovina (nastavak)

(iii) Modifikacija finansijske imovine

Modifikacija izloženosti je postupak kojim se mijenjaju uslovi originalnog ugovora, pri čemu modifikacija može biti:

- 1) uzrokovana tekućim potrebama dužnika (npr. smanjenje efektivne kamatne stope, produženje trajanja instrumenta zamjena kolaterala i slično), a ne finansijskim poteškoćama dužnika,
- 2) uzrokovana trenutnim finansijskim poteškoćama dužnika ili poteškoćama koje će uskoro nastati, odnosno pogoršanjem njegove kreditne sposobnosti.

Modifikacija stavke finansijske aktive postoji kada je izvršena promjena nekih ili svih odredbi ugovora.

Banka će da u slučaju stavke finansijske aktive koja predstavlja dužnički finansijski instrument (vrijednosni papiri i dati krediti i potraživanja) utvrditi da li je izvršena modifikacija značajna, odnosno da li je razlika između sadašnje vrijednosti preostalih modifikovanih novčanih tokova diskontovanih primjenom originalne efektivne kamatne stope i sadašnje vrijednosti izmijenjenih novčanih tokova diskontovanih primjenom originalne efektivne kamatne stope veća od 10%.

Ukoliko je modifikacija značajna, Banka prestaje priznavati originalnu finansijsku imovinu i počinje priznavati novu finansijsku imovinu po fer vrijednosti plus troškovi transakcije i preračunava novu efektivnu kamatnu stopu sredstva. Datum modifikacije se smatra datumom inicijalnog priznavanja za potrebe izračuna umanjenja vrijednosti, uključujući i potrebe određivanja značajnog povećanja kreditnog rizika.

Nadalje, Banka također procjenjuje da li je novo priznato finansijsko sredstvo umanjene vrijednosti na dan inicijalnog priznavanja, posebno u slučaju kada je modifikacija nastala usljed finansijskih poteškoća dužnika. Razlika u knjigovodstvenoj vrijednosti se također priznaje u bilansu uspjeha kao dobit ili gubitak od prestanka priznavanja.

Ukoliko modifikacija finansijskog sredstva nije značajna te modifikacija nije rezultirala prestankom priznavanja finansijskog sredstva, onda Banka prvo iznova računa bruto knjigovodstvenu vrijednost sredstva koristeći revidirane novčane tokove i priznaje razliku kao dobit ili gubitak u bilansu uspjeha. Nova bruto knjigovodstvena vrijednost se preračunava diskontovanjem modifikovanih novčanih tokova originalnom efektivnom kamatnom stopom (ili primjenom efektivne kamatne stope usklađene za kreditni rizik u slučaju POCI imovine).

Ukoliko se modifikacija odvija zbog finansijskih poteškoća dužnika, dobit ili gubitak se prikazuje zajedno sa gubitkom od umanjenja. U ostalim slučajevima, prikazuje se kao prihod od kamata izračunat korištenjem metode efektivne kamatne stope.

(iv) Umanjenje vrijednosti

MSFI 9 ističe model „tri faze kreditnog rizika“ u vezi umanjenja vrijednosti finansijske imovine zasnovano na promjenama kreditnog kvaliteta od inicijalnog priznavanja finansijske imovine.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine priznaje se po modelu očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) za imovinu koja se naknadno mjeri po amortizovanom trošku i imovinu koja se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (osim vlasničkih instrumenata).

Preračun i mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka predstavlja područje značajnog prosuđivanja i podrazumijeva metodologiju, modele i ulazne podatke. Sljedeće komponente izračuna ECL-a imaju najznačajniji efekat na kreditni gubitak; status neispunjenja obaveza, značajno povećanje kreditnog rizika, vjerovatnoću neizvršenja obaveza (eng. probability of default, dalje: PD); gubitak u trenutku statusa neispunjena obaveza (engl. Loss Given Default, dalje: LGD); i izloženost u trenutku neispunjena obaveza (engl. Exposure at Default, dalje: EAD). Banka redovno pregleda i vrednuje modele i ulazne podatke za modele kako bi smanjila razlike između očekivanih procjena kreditnog gubitka i stvarnog iskustva sa kreditnim gubicima.

Pogledati Bilješku 5.1.1. za više detalja

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.7.2. Finansijske obaveze

(i) Klasifikacija

Banka klasifikuje finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i po amortizovanom trošku. Klasifikacija zavisi od namjere zbog koje su finansijski instrumenti stečeni. Uprava određuje klasifikaciju finansijskih instrumenata kod početnog priznavanja i preispituje tu klasifikaciju na svaki datum izvještavanja.

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha imaju dvije podkategorije: finansijski instrumenti koji se drže radi trgovanja (uključujući derivative) i oni koje Uprava inicijalno raspoređuje u ovu kategoriju. Finansijski instrument raspoređuje se u ovu kategoriju isključivo ukoliko je nastao ili stečen radi prodaje ili kupovine u kratkom roku, u svrhu kratkoročnog stjecanja profita ili raspoređivanjem od strane rukovodstva u ovu kategoriju kod inicijalnog priznavanja. Banka nema finansijskih obaveza klasifikovanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Ostale finansijske obaveze

Ostale finansijske obaveze čine sve finansijske obaveze koje nisu vrednovane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i uključuju obaveze prema klijentima, obaveze prema bankama i drugim finansijskim institucijama kao i subordinirani dug.

(ii) Inicijalno i naknadno mjerenje

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha priznaju se inicijalno po fer vrijednosti, dok se transakcijski troškovi priznaju odmah kao rashod u bilansu uspjeha. Naknadno mjerenje je također po fer vrijednosti.

Dobici i gubici koji nastaju iz promjena fer vrijednosti finansijskih obaveza po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha priznaju se u bilansu uspjeha.

Ostale finansijske obaveze se početno vrednuju po svojoj fer vrijednosti uključujući transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope.

(iii) Prestanak priznavanja finansijskih obaveza

Banka prestaje priznavati finansijske obaveze kada, i samo kada one prestaju postojati, to jeste kada su ispunjene, otkazane ili istekle.

(iv) Modifikacija finansijskih obaveza

Banka prestaje priznavati finansijsku obavezu kada su uslovi promijenjeni i kada su novčani tokovi modificirane obaveze suštinski drugačiji. U tom slučaju, nova finansijska obaveza bazirana na modificiranim uvjetima se priznaje po fer vrijednosti. Razlika između knjigovodstvene vrijednosti i finansijske obaveze se prestaje priznavati i priznaje se plaćena naknada u bilansu uspjeha. Plaćena naknada uključuje prenesenu nefinansijsku imovinu, ukoliko je ima, preuzimanje obaveza uključujući novu modificiranu finansijsku obavezu.

Ukoliko modifikacija finansijske obaveze nije obračunata kao prestanak priznavanja, onda se trošak amortizacije te obaveze ponovo računa diskontovanjem modifikovanog novčanog toka po izvornim efektivnim kamatnim stopama i rezultira priznavanjem u bilansu uspjeha kao dobitak ili gubitak. Kod finansijskih obaveza sa promjenjivom stopom, izvorna kamatna stopa korištena za izračun modifikacije dobiti ili gubitka uskladuje se tako da reflektuje trenutne tržišne uvjete u vrijeme modifikacije. Troškovi i naknade koji nastaju priznaju se kao usaglašavanje knjigovodstvene vrijednosti obaveze ili amortizovane vrijednosti tokom prestalog vijeka modificirane finansijske obaveze kroz ponovno računanje efektivne kamatne stope na instrument.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.7.3 Prebijanje finansijske imovine i obaveza

Finansijska imovina i obaveze se prebijaju i neto iznos se prikazuje u finansijskom izvještaju, kada, i samo kada Banka ima zakonsko pravo da vrši prebijanje i ima namjeru podmiriti je na neto osnovi ili realizirati imovinu i istovremeno podmiriti obavezu.

Prihodi i rashodi se iskazuju na neto osnovi samo kada je dozvoljeno u skladu sa MSFI, ili za dobitke i gubitke koji proizilaze iz sličnih transakcija, kao u poslovima trgovine.

3.7.4. Specifični finansijski instrumenti

Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti obuhvataju sredstva kod Centralne banke Bosne i Hercegovine, stanja na žiro računima kod drugih banaka kao i sredstva oročena kod drugih banaka originalno na period do 3 mjeseca od datuma nastanka.

Novac i novčani ekvivalenti iskazuju se po amortizovanom trošku u izvještaju o finansijskoj poziciji.

Novac i novčani ekvivalenti isključuju obaveznu minimalnu rezervu kod Centralne banke, budući da sredstva obavezne rezerve nisu na raspolaganju Banci u njenom svakodnevnom poslovanju. Obavezna minimalna rezerva kod Centralne banke je iznos koji su obavezne izdvajati sve poslovne banke koje imaju dozvolu za rad u Bosni i Hercegovini.

Dati krediti i potraživanja

Dati krediti i potraživanja iskazuju se po amortizovanom trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti kako bi se prikazali i procjenjeni nadoknadivi iznosi.

“Kredit i potraživanja” u Izvještaju o finansijskom položaju uključuju:

- kredite i potraživanja koja se mjere po amortiziranom trošku (pogledati Bilješku 3.7.1), inicijalno se mjere po fer vrijednosti uvećanoj za početne troškove, a naknadno po amortiziranom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope

Ulaganja u hartije od vrijednosti

Ulaganja u hartije od vrijednosti u izvještaju o finansijskoj poziciji uključuje vlasničke instrumente koji se mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Finansijske garancije i kreditne obaveze

“Finansijske garancije” su ugovori koji zahtijevaju od banke da izvrši specifična plaćanja kao nadoknadu vlasnicima uslijed gubitka koji proizilazi iz neizvršenja obaveza dužnika kada ugovorni uvjeti nastanu. “Kreditne obaveze” su obaveze banke da plasiraju kredit pod unaprijed ugovorenim uvjetima.

Uzeti kamatonosni krediti i subordinirani dug

Uzeti kamatonosni krediti i subordinirani dug klasificiraju se kao ostale finansijske obaveze i početno se priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za pripadajuće transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, iskazuju se po amortizovanoj vrijednosti, pri čemu se svaka razlika između primitaka (umanjena za troškove transakcije) i otkupne vrijednosti priznaje u bilansu uspjeha tokom razdoblja trajanja posudbe korištenjem metode efektivne kamatne stope.

Tekući računi i depoziti banaka i klijenata

Tekući računi i depoziti su klasificirani kao ostale obaveze i početno se mjere po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove, a naknadno se iskazuju po amortizovanom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.8 Nekretnine i oprema

Nekretnine i oprema početno se iskazuju po trošku nabavke umanjenom za ispravku vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Trošak nabavke obuhvata nabavnu cijenu i sve troškove direktno povezane s dovodenjem sredstva u radno stanje za namjeravanu upotrebu. Naknadni troškovi se uključuju u neto knjigovodstvenu vrijednost ili se iskazuju kao zasebna imovina samo ako je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi utjelovljene u okviru dijela biti protjecane u Banku i da se njihov trošak može pouzdano mjeriti. Troškovi svakodnevnih popravki i održavanja priznaju se u bilansu uspjeha u trenutku nastanka. Zemljište se ne amortizuje.

Obračun amortizacije započinje u trenutku u kojem je sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu. Amortizacija se obračunava na temelju procijenjenog vijeka upotrebe sredstva, koristeći linearnu metodu koja je kako slijedi:

Procijenjeni vijek trajanja nekretnina i opreme bio je kako slijedi:

	Procijenjeni vijek 2019	Procijenjeni vijek 2018
Zgrade	40 godina	40 godina
Računari	3 – 7 godina	3 – 7 godina
Namještaj i oprema	5 – 10 godina	5 – 10 godina
Bankomati	5 – 8 godina	5 – 8 godina
Vozila	3 – 5 godina	3 – 5 godina
Ostala oprema	2 – 7 godina	2 – 7 godina

Dobici ili gubici od otpisa ili otuđenja materijalne imovine utvrđuju se kao razlika između prihoda od prodaje i knjigovodstvenog iznosa te imovine i priznaju se u izvještaju o bilansu uspjeha u periodu u kojem su nastali.

3.9. Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se iskazuje po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjena vrijednosti. Trošak uključuje sve troškove koji se mogu direktno pripisati sticanju imovine.

Procijenjeni vijek trajanja je kako slijedi:

	Procijenjeni vijek 2019	Procijenjeni vijek 2018
Intangible assets	5 godina	5 godina

3.10. Ulaganja u investicijske nekretnine

Ulaganja u investicijske nekretnine obuhvataju nekretnine u posjedu radi zarade prihoda od najma ili zbog porasta vrijednosti kapitalne imovine, ili oboje, i početno se mjere po trošku nabavke, uključujući transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, ulaganja u nekretnine mjere se po trošku nabavke umanjenom za ispravak vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Obračun amortizacije započinje u trenutku u kojem je sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu i obračunava se na osnovu procijenjenog životnog vijeka sredstva, korištenjem linearne metode kako slijedi:

	Procijenjeni vijek 2019	Procijenjeni vijek 2018
Zgrade	40 godina	-

Banka nije imala ulaganja u investicijske nekretnine u 2018. godini. Prihod od zakupa od ulaganja u investicijske nekretnine klasifikuje se unutar 'Ostalih operativnih prihoda' u izvještaju o bilansu uspjeha.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.11 Imovina stečena naplatom potraživanja

Banka može priznati aktivu koja je prvobitno primljena kao kolateral po kreditu nakon ispunjenja ugovornih odredbi ili poduzetih određenih pravnih radnji. Kad su oba ispod navedena uvjeta ispoštovana, određena aktiva će biti priznata u bilasu stanja Banke:

- Nakon što se završe pravne radnje oko stjecanja
- Nakon što Banka postane vlasnik imovine.

Banka klasifikuje imovinu stečenu naplatom potraživanja u skladu sa MSFI 5 te se naknano mjeri po manjoj vrijednosti između knjigovodstvene vrijednosti i fer vrijednosti umanjeno za troškove prodaje.

3.12 Umanjenje vrijednosti nefinansijske imovine

Na svaki datum izvještajnog perioda Banka preispituje knjigovodstvene iznose svojih nekretnina i opreme da bi utvrdila postoje li naznake da je došlo do gubitaka uslijed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem.

Nadoknadiva vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo.

Ako je procijenjen nadoknadivi iznos sredstva manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos tog sredstva umanjuje do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao reshod u bilansu uspjeha.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa toga sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu uslijed umanjenja vrijednosti. Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po procijenjenoj vrijednosti, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje uslijed revalorizacije.

3.13 Rezervisanja za obaveze i troškove

Rezervacije se priznaju kada Banka ima sadašnju zakonsku ili konstruktivnu obavezu kao rezultat prošlih događaja za koje je vjerovatno da će biti potreban odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi za podmirenje obaveze i pouzdana procjena iznosa obaveze biti napravljen.

Rezervacije za obaveze i troškove održavaju se na nivou koji rukovodstvo Banke smatra dovoljnim za apsorpciju nastalih gubitaka. Uprava određuje dostatnost odredbi na osnovu uvida u određene stavke; trenutne ekonomske okolnosti rizika karakteristike pojedinih kategorija transakcija, kao i drugi relevantni faktori.

Rezervisanja se oslobađaju samo za takve izdatke u vezi sa kojima se rezervacije priznaju na početku. Ako odliv ekonomskih koristi za izmirenje obaveza više nije vjerovatan, rezervacija se ukida.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.14. Obaveze za zaposlene

i. Obaveze za doprinose

Banka u svom svakodnevnom poslovanju za svoje zaposlene plaća penziono i zdravstveno osiguranje i porez na platu koji se računa na bruto plate, topli obrok, regres i troškove prijevoza a sve u skladu sa zakonskom regulativom. Banka ove doprinose uplaćuje u državne fondove za zdravstveno i penziono osiguranje prema stopama koje se primjenjuju tokom godine obračunate na bruto plate.

Banka je obavezna plaćati doprinose za javno penziono osiguranje. Nakon što izvrši uplatu, Banka nema dalje obaveze po tom osnovu. Stalni doprinosi predstavljaju troškove godine u kojoj dopijevaju i kao takvi su uključeni u troškove zaposlenih. Troškovi navedenih uplata priznaju se u bilansu uspjeha u istom period kao i povezani troškovi plata.

ii. Kratkoročna primanja zaposlenih

Obaveze plaćanja kratkoročnih primanja zaposlenima računaju se na nediskontovanoj osnovi i knjiže se u vrijeme pružanja date usluge.

Rezervisanje se knjiži za iznos za koji se očekuje da će biti plaćen kao kratkoročni bonus ili kao dio plana podjele zarade ukoliko Banka ima sadašnju pravnu ili izvedenu obavezu koja je nastala na osnovu prošlih usluga koje je zaposleni pružio i ukoliko ta obaveza može na pouzdan način biti procijenjena.

iii. Dugoročna primanja zaposlenih

Prema propisima, prilikom odlaska u penziju zaposlenici Banke imaju pravo na jednokratnu beneficiju čiji iznos zavisi od godina starosti, godina radnog staža, te plate koju su primali u Banci.

Takve uplate se tretiraju kao ostala dugoročna primanja zaposlenih, a obaveza knjižena u izvještaju o finansijskom položaju predstavlja sadašnju vrijednost imovine za pokriće beneficije (ukoliko je ima), uključujući korekciju za neiskazane aktuarske dobitke i gubitke te trošak prošlih usluga.

Ovu obavezu na godišnjoj osnovi računa nezavisni aktuar koristeći metodu projiciran kreditne jedinice. Sadašnja vrijednost utvrđene obaveze plaćanja beneficije utvrđuje se diskontovanjem očekivanih budućih odliva novca primjenom prosječne kamatne stope koja je slična stopi prinosa korporativnih obveznica u Federaciji Bosne i Hercegovine i prosječnoj kamatnoj stopi dugoročnih depozitnih računa u komercijalnim bankama u zemlji.

Aktuarski dobitci i gubici nastali uslijed korekcije na osnovu iskustva i promjenama u aktuarskim pretpostavkama iskazuju se odmah po nastanku u izvještaj o bilansu uspjeha ka o trošak prošlih obaveza.

3.15. Kapital i rezerve

Dionički kapital

i. Trošak dioničkog kapitala

Dionički kapital predstavlja nominalnu vrijednost uplaćenih običnih dionica klasifikovanih u poziciju kapitala i rezervi i denominiran je u BAM. Dividende se priznaju kao obaveza u periodu u kojem su objavljene.

ii. Dionička premija

Dionička premija predstavlja akumuliranu pozitivnu razliku između nominalne vrijednosti i iznosa primljenog za izdate dionice.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.15. Kapital i rezerve (nastavak)

Zakonske rezerve

Zakonske rezerve su kreirane u skladu sa Zakonom o privrednim društvima Federacije Bosne i Hercegovine koji zahtijeva da se 10% godišnje dobiti prenosi u zakonske rezerve dok one ne dosegnu 25% upisanog dioničkog kapitala. Ukoliko zakonske rezerve do kraja pete poslovne godine ne dostignu visinu od 25% upisanog dioničkog kapitala, za petu i naredne poslovne godine dioničko društvo je obavezno povećati prijenos u rezerve na 20% godišnje dobiti, sve dok zakonske rezerve ne dostignu iznos od 25% dioničkog kapitala. Zakonske rezerve mogu se koristiti za pokriće gubitaka sadašnje i prošlih godina.

Regulatorne rezerve za kreditne gubitke

Regulatorne rezerve za kreditne gubitke priznaju se u skladu sa propisima FBA. Regulatorne rezerve za kreditne gubitke su nerazdvojive.

Zadržana dobit / akumulirani gubitak

Sva dobit (nakon raspoređivanja) ili gubitak za godinu prenosi se u zadržanu dobit/akumulirane gubitke.

3.16. Zarada po dionici

Banka objavljuje osnovnu i razrjedenu zaradu po dionici (eng. earnings per share „EPS“).

Osnovna zarada po dionici računa se dijeljenjem dobiti ili gubitka tekućeg razdoblja namijenjenih redovnim dioničarima Banke ponderisanim prosječnim brojem redovnih dionica u opticaju tokom perioda. Banka nema povlaštene dionice.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.17 Novi standardi i tumačenja

Brojni novi standardi i dodaci standardima su na snazi za godišnja razdoblja koja počinju nakon 1. januara 2019. godine. Banka smatra da novi standardi i dodaci standardima neće imati značajan utjecaj na odvojene finansijske izvještaje u razdoblju prve primjene.

Međutim, novi regulatorni okvir koji je na snazi od 1. januara 2020 godine se očekuje da ima značajan utjecaj na finansijske izvještaje Banke u trenutku početne primjene. Trenutno Banka priprema svoje zakonske finansijske izvještaje u skladu sa MSFI. Međutim, prema zahtjevima lokalne regulative, od 01. januara 2020. godine Banke je obavezna dodatno primjenjivati i nove regulatorne zahtjeve kao novu osnovu pripreme svojih zakonskih finansijskih izvještaja.

3.17.1. Novi regulatorni zahtjevi na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2020. godine

Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine je 20. juna 2019. godine donijela novu Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (Službene novine FBiH br. 44/19 od 26.06.2019. godine), čija primjena je obavezujuća za sve banke počevši od 1. januara 2020. godine.

Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka propisuje:

- a) pravila za upravljanje kreditnim rizikom,
- b) način raspoređivanja izloženosti u faze kreditnog rizika i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka,
- c) prihvatljiv kolateral za potrebe utvrđivanja očekivanih kreditnih gubitaka,
- d) prihvatljiv kolateral za potrebe ograničenja najveće dopuštene izloženosti u odnosu na priznati kapital,
- e) tretman materijalne aktive stečene u postupku naplate potraživanja,
- f) način izvještavanja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine.

Zahtjevi nove Odluke na području umanjenja vrijednosti temelje se na modelu očekivanih kreditnih gubitaka MSFI 9 s tim da ima određenih specifičnosti (na primjer propisane minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka za nivo kreditnog rizika). U skladu s navedenim banke su bile u obavezi izračunati efekte prve primjene ove odluke sa stanjem na dan 31. decembra 2019. godine, odnosno početnim stanjem na dan 1. januara 2020. godine, te ih evidentirati na računima kapitala odnosno iskazati u redovnom osnovnom kapitalu na taj dan..

Efekte prve primjene predstavljaju razliku između očekivanih kreditnih gubitaka utvrđenih u skladu sa odredbama ove Odluke i onih koje je banka utvrdila i knjigovodstveno evidentirala u skladu sa svojom internom metodologijom koja je u skladu sa zahtjevima MSFI-a 9. Zahtjevi nove Odluke sumirani su u nastavku:

Raspoređivanje izloženosti u faze kreditnog rizika i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka

Banka je dužna da svaku izloženost koju vrednuje po amortizovanom trošku i po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit rasporedi u jednu od sljedećih kategorija:

- a) faza kreditnog rizika 1 – nizak nivo kreditnog rizika (engl. performing),
- b) faza kreditnog rizika 2 – povećan nivo kreditnog rizika (engl. underperforming) i
- c) faza kreditnog rizika 3 – izloženosti kod kojih je nastalo umanjenje vrijednosti, odnosno izloženosti u statusu neizmirenja obaveza (engl. non-performing).

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.17 Novi standardi i tumačenja (nastavak)

3.17.1 Novi regulatorni zahtjevi na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2020. godine (nastavak)

U skladu s rasporedom izloženosti u faze kreditnih rizika, Banka je dužna primjeniti slijedeće minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka:

1. Faza kreditnog rizika 1:

- a) za izloženosti sa niskim rizikom - 0,1% izloženosti,
- b) za ostale izloženosti - 0,5% izloženosti.

Ako Banka u skladu sa svojom internom metodologijom utvrdi iznos očekivanih kreditnih gubitaka veći od onih koji proizlaze iz navedenih odredbi Odluke, dužna je primijeniti tako utvrđen veći iznos.

2. Faza kreditnog rizika 2:

Banka je dužna da za izloženosti rasporedene u nivo kreditnog rizika 2 utvrdi i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke u iznosu većem od dva navedena:

- a) 5% izloženosti,
- b) iznosa utvrđenog u skladu sa internom metodologijom Banke.

3. Faza kreditnog rizika 3:

Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka raspoređenih u Fazu 3 ovisi od činjenice da li je izloženost osigurana prihvatljivim kolateralom ili ne, te u skladu s tim, minimalne stope su kako slijedi:

a) izloženosti osigurane prihvatljivim kolateralom:

Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubitak
do 180 dana	15%
od 181 do 270 dana	25%
od 271 do 365 dana	40%
od 366 do 730 dana	60%
od 731 do 1460 dana	80%
preko 1460 dana	100%

b) izloženosti koje nisu osigurane prihvatljivim kolateralom:

Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubitak
do 180 dana	15%
od 181 do 270 dana	45%
od 271 do 365 dana	75%
od 366 do 456 dana	85%
preko 456 dana	100%

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.17 Novi standardi i tumačenja (nastavak)

3.17.1. Novi regulatorni zahtjevi na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2020. godine (nastavak)

Agencija je prethodno pomenutom Odlukom, definisala vrste prihvatljivog kolaterala u obliku nekretnina i pokretne imovine, odnosno minimalne korektivne faktore za te kolaterale.

Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka za potraživanja od kupaca, potraživanja po osnovu faktoringa i finansijskog lizinga i ostala potraživanja, primjenjuju se prema tabeli kako slijedi:

Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubitak
nema kašnjenja u materijalno značajnom iznosu	0,5%
do 30 dana	2%
od 31 do 60 dana	5%
od 61 do 90 dana	10%
od 91 do 120 dana	15%
od 121 do 180 dana	50%
od 181 do 365 dana	75%
preko 365 dana	100%

Dodatno, Odluka propisuje pravila za „Računovodstveni otpis“ po kojem je Banka dužna izvršiti računovodstveni otpis bilansne izloženosti dvije godine nakon što je banka knjigovodstveno evidentirala očekivane kreditne gubitke u visini od 100% bruto knjigovodstvene vrijednosti te izloženosti i istu proglasila u potpunosti dospjelom.

Odluka propisuje i tretman materijalne aktive stečene u postupku naplate potraživanja po kojemu Banka priznaje preuzetu imovinu po nižoj od sljedećih vrijednosti:

a) Iznosa neto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja banke. U slučaju da je visina knjigovodstveno evidentiranih očekivanih kreditnih gubitaka jednaka visini potraživanja, banka će stečenu materijalnu imovinu evidentirati po tehničkoj vrijednosti u iznosu od 1 KM.

b) Procijenjenoj fer vrijednosti od strane nezavisnog procjenitelja umanjenoj za očekivane troškove prodaje.

Ukoliko Banka ne proda stečenu materijalnu imovinu dužna je vrijednost iste svesti na 1 KM u roku od tri godine od datuma početnog priznavanja, a za imovinu koja je evidentirana prije 1. januara 2019. godine dužna je istu svesti na 1 KM od dvije godine od dana početka primjene ove odluke.

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.17 New standards and interpretations (nastavak)

3.17.1 Novi regulatorni zahtjevi na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2020. godine (nastavak)

Efekti prve primjene Odluke

Efekti prve primjene prikazani su u tabeli u nastavku:

U '000 KM	Stanje na dan 31. decembar 2019.	Ponovno mjerenje prema FBA Odluci	1. januara 2020.
IMOVINA			
Kredit i potraživanja dati klijentima	398.254	(5.680)	392.574
Ostala imovina i potraživanja	3.444	65	3.509
OBAVEZE			
Rezervisanja za vanbilansne stavke	3.067	(214)	2.853
KAPITAL			
Zadržani gubitak	(22.542)	(5.829)	(28.371)

Obzirom da efekti imaju značajan uticaj na ukupni kapital, a u cilju potvrde ispunjavanja regulatornih zahtjeva u vezi sa kapitalom u narednom periodu, Banka je izračunala stopu redovnog osnovnog kapitala, koja na dan 1. januara 2020. godine iznosi 12,21%, potom stopu osnovnog kapitala koja iznosi 12,21% te stopu regulatornog kapitala 14,78% (sa uključenih 1,25% rizika ponderisane aktive) te iste su iznad propisanih minimalnih stopa.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I KLJUČNI IZVORI PROCJENE NEIZVJESNOSTI

Banka u toku svog redovnog poslovanja procjenjuje i prosuduje o neizvjesnim događajima, uključujući pretpostavke i procjene o budućnosti. Takve računovodstvene pretpostavke i procjene redovno se preispituju i temelje na historijskom iskustvu i ostalim faktorima poput očekivanog toka budućih događaja koji se može realno pretpostaviti u postojećim okolnostima, ali unatoč tome neizbježno predstavljaju izvore neizvjesnosti. Procjena umanjenja vrijednosti kreditnog portfolia Banke, predstavlja najznačajniji izvor neizvjesnosti procjene. Ti i ostali ključni izvori neizvjesnosti procjene, koji imaju značajan rizik uzrokovanja značajnih uskladba knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u narednoj finansijskoj godini, opisani su u nastavku.

Gubici od umanjenja vrijednosti kredita i potraživanja

Banka kontinuirano prati kreditnu sposobnost svojih klijenata. Potreba za umanjenjem vrijednosti bilansne i vanbilansne izloženosti Banke kreditnom riziku, procjenjuje se mjesečno.

Informacije o prosudbama u primjeni računovodstvenih politika koje imaju najznačajniji uticaj na iznose priznate u finansijskim izvještajima sadržane su u slijedećim bilješkama.

- Bilješka 3.7.1: klasifikacija finansijske imovine: procjena poslovnog modela u kojem se imovina klasifikuje i procjena da li su ugovorni uslovi finansijske aktive na SPPI preostalog iznosa glavnice.
- Bilješka 5.1.1: uvođenje kriterija za utvrđivanje da li je kreditni rizik finansijske aktive značajno povećan nakon inicijalnog priznavanja, utvrđivanje metodologije za uključivanje informacija koje se odnose na buduća mjerenja ECL-a i odabir modela za mjerenje ECL-a.

Informacije o pretpostavkama i neizvjesnostima procjena koje imaju najznačajniji uticaj na uskladenja priznata u godini koja je završila na dan 31. decembar 2019. godine sadržane su u sljedećim bilješkama.

- Bilješka 5.1.1.: umanjenje vrijednosti finansijskih instrumenata: određivanje ulaznih parametara za ECL model mjerenja, uključujući informacije koje se odnose na budućnost.
- Bilješka 6: utvrđivanje fer vrijednosti finansijskih instrumenata sa značajnim nevidljivim inputima
- Bilješka 5.1.1.: umanjenje vrijednosti finansijskih instrumenata: osnovne pretpostavke u određivanju procjene nadoknadivih novčanih tokova.

Porezi

Banka priznaje poreznu obavezu u skladu sa poreznim propisima Federacije Bosne i Hercegovine. Porezne prijave odobravaju porezna tijela koja su nadležna za provođenje naknadne kontrole poreznih obveznika.

Regulatorni zahtjevi

Agencija je ovlaštena za provođenje regulatornog nadzora nad poslovanjem Banke i može zahtijevati izmjene knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza, u skladu sa odgovarajućim propisima.

Sudski sporovi

Ukupan iznos sudskih sporova iznosi 1.152 hiljada KM (2018: 882 hiljade KM). Banka provodi pojedinačnu procjenu svih sudskih sporova i na osnovu toga određuje iznos rezervisanja. Procjenu i predlaganje iznosa rezervisanja za sudske sporove provodi Direkcija pravnih poslova Banke i Sektor finansija, dok odluku o iznosu rezervisanja donosi Uprava Banke.

Kao što je navedeno u bilješci 28, Banka je rezervisala 425 hiljada KM (2018.: 257 hiljada KM), iznos koji Uprava smatra dostatnim.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

Banka je izložena rizicima u domenu svojih poslovnih aktivnosti. Informativan i transparentan pristup upravljanju rizikom jedna je od centralnih komponenti našeg poslovnog modela. Ovo je također odraženo i u našoj risk kulturi i apetitu za rizik. Slijedeći dosljedan pristup upravljanju rizicima, cilj je osigurati da likvidnost i adekvatnost kapitala i dalje budu primjereni u svakom trenutku, kao i postizanje stabilnih rezultata. Sveukupan risk profil banke je adekvatan i stabilan. Ovo je bazirano na sveukupnoj procjeni individualnih rizika, kao što je predstavljeno u ovom izvještaju.

Dok poslovna strategija objašnjava poslovne ciljeve Banke i mjere kojima će ti ciljevi biti ostvareni, risk strategija objašnjava sve materijalne rizike koji se mogu javiti u toku ostvarivanja i implementacije poslovne strategije i također definiše ciljeve i mjere upravljanja rizicima. Risk strategija je podijeljena na pojedinačne strategije za upravljanjem svih pojedinačnih materijalnih rizika. Strategije se ažuriraju na godišnjem nivou i usvajaju se od strane Upravnog odbora nakon diskusija sa Nadzornim odborom.

Principi naše poslovne strategije, objašnjeni ispod, predstavljaju osnovu na kojoj je izgrađen sistem upravljanja rizicima. Konzistentna primjena ovih principa umanjuje rizike kojima je Banka izložena.

Fokus na osnovno bankarsko poslovanje

Banka se fokusira na pružanje finansijskih usluga malim i srednjim preduzećima kao i fizičkim licima. Shodno tome, prihod se ostvaruje prvenstveno u formi prihoda od kamate na kredite klijenata i prihoda od naknada za poslovanje po računima i platnom prometu. Sve ostale operacije banke se vrše primarno za podršku osnovne djelatnosti. Banka preuzima uglavnom kreditni rizik, rizik kamatne stope i rizik likvidnosti u svakodnevnom poslovanju. Istovremeno, Banka strogo ograničava sve ostale rizike uključene u bankarsko poslovanje.

Visok stepen transparentnosti, jednostavnosti i diversifikacije

Fokusiranje banke na mala i srednja preduzeća povlači za sobom visok nivo diverzifikacije u oblasti kredita i depozita. U smislu grupa klijenata, diverzifikacija se proteže na privredne sektore, segmente klijenata (mala i srednja preduzeća i fizička lica) i prihodovne grupe. Diverzifikacija portfolija kredita je centralni stub politike upravljanja kreditnim rizikom. Dodatna karakteristika našeg pristupa je da mi nastojimo osigurati klijentima jednostavne, i lako razumljive proizvode. Navedeno vodi ka visokom nivou transparentnosti ne samo u pogledu određenog klijenta, već i u pogledu upravljanja rizicima. Visok nivo diverzifikacije te jednostavni i transparentni proizvodi, kao i procesi, rezultiraju značajnim smanjenjem rizičnog profila Banke.

Ključne komponente upravljanja rizicima

Upravljanje rizikom obuhvata identifikovanje, kvantifikaciju, upravljanje, praćenje, kontrolu i izvještavanje o rizicima. U upravljanju rizicima. Banka uzima u obzir "Minimalne zahtjeve za upravljanje rizicima" (MaRisk), relevantnih publikacija nacionalnih i međunarodnih regulatornih tijela kao i Bančino znanje o tržištima stečenim tokom više godina. Mehanizmi koji su dizajnirani za zaštitu i ublažavanje rizika se redovno prate kako bi se osigurala njihova efikasnost, a procedure i metode koje se koriste za upravljanje rizicima podliježu stalnom razvoju.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

Ključni elementi upravljanja rizicima u banci su prikazani u nastavku.

- Banka primjenjuje jedinstven okvir za upravljanje rizikom. Politike i standardi upravljanja rizicima su odobreni od strane Uprave Banke i ažuriraju se najmanje jednom godišnje. One određuju odgovornosti na nivou Banke i utvrđuju minimalne zahtjeve za upravljanje, praćenje i izvještavanje,
- Svim preuzetim rizicima se upravlja tako što se u svakom trenutku osigurava adekvatan nivo regulatornog i internog kapitala banke,
- Godišnja provjera rizika osigurava da su identificirani svi materijalni i nematerijalni rizici, i ako je potrebno uzmu u obzir strategije i procesi upravljanja rizikom,
- Praćenje i kontrola rizika te moguće koncentracije rizika vrše se koristeći sveobuhvatne alate za analizu svih materijalnih rizika,
- Pokazatelji ranog upozorenja (okidači za izvještavanje) i limiti se postavljaju i prate za sve materijalne rizike,
- Redovni stres testovi se izvode za sve materijalne rizike, za svaku pojedinačnu kategoriju rizika kao i za sve kategorije rizika,
- Redovno i ad-hoc izvještavanje se vrši na profilu rizika,
- Efikasnost odabranih mjera, ograničenja i metoda se kontinuirano prati i kontroliše,
- Uspostavljeni su odgovarajući procesi i procedure za efikasan sistem interne kontrole. Ovo se zasniva na principima podjele dužnosti, dvostrukoj kontroli i za sve operacije relevantne za rizik, razdvajanja front i back office-a do nivoa upravljanja,
- Svi novi ili značajno promijenjeni proizvodi prolaze temeljitu analizu prije nego što se prvi put koriste kako bi se osigurala procjena novih rizika.

Organizacija pozicije upravljanja rizicima i risk izvještavanja

Uprava Banke snosi odgovornost za upravljanje rizicima unutar Banke. Banka ima, kao minimum, odjeljenja za upravljanje rizicima, odbor za upravljanje rizicima i ALCO, kao i specijalizovane komisije koje se bave pojedinačnim rizicima. Ovi odbori prate i upravljavu rizičnim profilom Banke.

Na nivou Banke, rizične pozicije se redovno analiziraju, intenzivno razmatraju i dokumentuju u standardizovanim izvještajima. Risk odjeljenje Banke redovno izvještava različitim risk funkcijama unutar Banka, Nadzorni odbor se obavještava najmanje jednom kvartalno o svim događajima relevantnim za rizike.

Upravljanje ključnim rizicima u Banci detaljnije je opisano u sljedećem odjeljku. To uključuje: kreditni rizik, devizni rizik, rizik kamatne stope i rizik likvidnosti i finansiranja.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

Upravljanje pojedinačnim rizicima

5.1 Kreditni rizik

Banka definiše kreditni rizik kao rizik od gubitka koji će biti ostvaren ukoliko druga strana u kreditnoj transakciji neće biti u mogućnosti ispuniti svoje ugovorno definisane obaveze prema Banci ili će moći samo djelomično da ih ispuni. U sklopu kreditnog rizika mi razlikujemo kreditni rizik klijenta, kreditni rizik druge strane (uključujući rizik izdavaoca) i rizik zemlje. Kreditni rizik je najznačajniji rizik sa kojim se Banka suočava, i kreditna izloženost klijenta čini najznačajniji dio navedenog rizika.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku:

	31. decembar 2019	31. decembar 2018
Sredstva kod Centralne banke	108.677	74.484
Tekući računi kod drugih banaka	19.905	30.810
Ulaganje u hartije od vrijednosti	43	43
Kreditni i potraživanja dati klijentima	398.253	364.866
Ostala imovina	436	428
Potencijalne obaveze	77.910	70.286
Ukupno	605.224	540.917

5.1.1. Kreditni rizik klijenta

Ključni ciljevi upravljanja kreditnim rizikom su postizanje visokog kvaliteta kreditnog portfolija, niske koncentracije rizika u kreditnom portfoliju i odgovarajuća pokrivenost kreditnih rizika rezervacijama za kreditne gubitke.

Banka nudi usluge širokom spektru klijenata, od relativno malih klijenata sa sve formalnijim strukturama do većih malih i srednjih preduzeća (SME). Za kreditne usluge primjenjujemo sljedeće principe:

- Detaljna analiza dužničkog i platnog kapaciteta naših kreditnih klijenata, uključujući i procjenu budućih novčanih tokova,
- Dokumentiranje analize kreditnog rizika i procesa koji se odvijaju tokom kreditiranja osiguravajući da obavljene analize mogu biti razumljive trećim stranama,
- Stalno izbjegavanje prezaduzenosti naših kreditnih klijenata,
- Izgradnja dugoročnog odnosa s klijentom, održavanje redovnog kontakta i dokumentovanje razvoja izloženosti u okviru redovnih izvještaja o praćenju,
- Strogo praćenje otplate kreditnih izloženosti,
- Primjena intenzivnog upravljanja zajmom usmjerenog na kupca u slučaju kašnjenja,
- Obezbjedenje kolateralom u slučaju insolventnosti.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Okvir banke za upravljanje kreditnim rizikom klijenata prikazan je u relevantnim politikama i standardima. Politike navode, između ostalog, odgovornosti za upravljanje kreditnim rizikom na nivou banke, principe organizacije kreditnog poslovanja, principe kreditnog poslovanja i okvir za vrednovanje kolaterala za kreditne izloženosti. Standardi sadrže detaljna objašnjenja o kreditnim poslovima Banke sa poslovnim klijentima i fizičkim licima i rasponu ponuđenih kredita. Oni također utvrđuju pravila koja se tiču restrukturiranja, rezervisanja za rizike i otpise. Stoga, politike i standardi definišu mjere za smanjenje rizika za fazu prije isplate (procjena kreditnog rizika) i fazu nakon isplate (npr. redovno praćenje finansijske situacije, pregled indikatora ranog upozorenja, i intenzivnije upravljanje problematičnim kreditima).

Banka dijeli svoje kreditne izloženosti u tri kategorije: kreditna izloženost malih i srednjih preduzeća i kreditne izloženosti prema fizičkim licima. U zavisnosti od kategorije klijenta kojoj je dodijeljena kreditna izloženost, primjenjuju se različiti procesi procjene kreditnog rizika. Ovi procesi se razlikuju jedni od drugih u smislu sljedećih atributa: stepen podjele dužnosti, vrsta informacija koja pruža osnovu za kreditnu analizu, kriterije za kreditne odluke i zahtjeve za kolateralom. Za operacije relevantne za rizik primjenjuje se stroga podjela funkcija front i back office-a do razine upravljanja.

Iskustvo Banke je pokazalo da temeljna procjena kreditne sposobnosti predstavlja najefikasniji oblik upravljanja kreditnim rizikom. Kreditne odluke Banke se stoga zasnivaju pretežno na analizi finansijske situacije i kreditne sposobnosti klijenta. Redovne posjete na licu mjesta obavljaju se za sve klijente kako bi se osiguralo adekvatno razmatranje njihovih specifičnih karakteristika i potreba.

Sve kreditne odluke u Banci donosi kreditni komitet. Njegovi članovi imaju ograničenja odobranja koja odražavaju njihovu stručnost i iskustvo. Sve odluke o srednjim kreditnim izloženostima donose kreditni komiteti u sjedištu Banke. Ako su izloženosti posebno značajne za Banku zbog njihove veličine, odluku donosi Nadzorni odbor Banke.

Najvažnija osnova za donošenje odluka u okviru kreditnog komiteta je prijedlog za finansiranje i struktura kolaterala koji je prilagođen potrebama klijenta i ovisan o njegovom profilu rizika. U tom kontekstu primjenjuju se sljedeći opšti principi: što je manji iznos kredita, detaljnija dokumentacija koju je klijent dostavio, kraći je period trajanja kredita, što je duža historija klijenta kod Banke i što je veći promet klijenta na računu Banke onda će biti niži zahtjevi za kolateralom.

Politike upravljanja kreditnim rizikom Banke i Grupe ograničavaju mogućnost za neosigurane kreditne operacije. U zavisnosti od profila rizika i roka izloženosti, krediti se mogu izdati i bez potpunog osiguranja. Kao opšte pravilo, kreditne izloženosti sa većim profilom rizika pokrivene su solidnim kolateralom, uglavnom kroz hipoteke.

Vrednovanje nepokretnog kolaterala vrši se na osnovu mišljenja koje su pripremili vanjski, nezavisni stručnjaci koji su uključeni u listu Bančinih certificiranih procjenitelja. Provjere vjerodostojnosti vrijednosti kolaterala su fiksna komponenta procesa godišnjeg pregleda naših zajmoprimaca kako bi se osiguralo da se u ranoj fazi otkrije smanjenje vrijednosti kolaterala i da se mogu poduzeti odgovarajuće mjere. Procjene moraju biti ažurirane u redovnim intervalima, a provjere vjerodostojnosti provodi specijalizirano osoblje Banke.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Na osnovu naših zahtjeva za kolateralizacijom, osiguranje kredita sa hipotekama je jedan od najvažnijih instrumenata za ograničavanje kreditnog rizika.

Vrsta kolaterala	% ukupnog	31. decembar	
		2019	2018
			% ukupnog
Nekretnine	70,4%	224.749	63,9%
Pokretna imovina	11,5%	36.828	16,8%
Finansijske garancije	16,4%	52.297	17,9%
Gotovinski depoziti	1,7%	5.425	1,4%
Ukupnog		319.299	307.598

Vrijednost kolaterala zasnovana je na najsvježijim procjenama koje uzimaju u obzir interno definisane korektivne faktore zavisno od vrste kolaterala. Za svaki kredit, vrijednost kolaterala u tabeli iznad je ograničena do nivoa neto knjigovodstvene vrijednosti kredita. Rano otkrivanje povećanja kreditnog rizika na nivou zajmoprimca inkorporirano je u sve procese koji se odnose na kreditiranje, što rezultira pravovremenom identifikacijom i pravovremenom procjenom finansijskih poteskoća sa kojima se klijenti suočavaju.

Štaviše, Banka je razvila indikatore za ranu identifikaciju rizika na osnovu kvantitativnih i kvalitativnih obilježja rizika. One uključuju, ali nisu ograničene na smanjenje ili obim prometa na račun, veliko korištenje odobrenih kreditnih linija i prekoračenja u dužem vremenskom periodu i zaostale obaveze. Redovno bilježenje i analiza ovih indikatora ranog upozorenja pomažu u upravljanju portfolijom, identifikaciji potencijalnih rizika u početnoj fazi i osigurava potrebne mjere kako bi se izbjeglo značajno povećanje kreditnog rizika. Izvještaji o predmetnom portfoliju redovno se dostavljaju rukovodiocima filijala, Upravi Banke i u agregiranom obliku ProCredit Holdingu.

Događaji koji bi mogli uticati na značajan dio kreditnog portfolija (zajednički faktori rizika) se analiziraju i razmatraju. Ovo može dovesti do nametanja ograničenja izloženosti riziku prema određenim grupama klijenata, npr. u određenim sektorima privrede ili geografskim regijama.

Pored toga, implementirani su indikatori kvalitete aktive, na osnovu kojih je kreditni portfolio podijeljen u kategorije: performing, underperforming i default. Izloženosti se pripisuju ovim kategorijama na osnovu klasifikacije rizika i drugih karakteristika rizika dužnika. Od posebnog značaja je klasifikacija rizika, dospjele ugovorne isplate (posebno one koje kasne preko 90 dana), pokretanje stečajnog postupka ili sličnih sudskih postupaka, restrukturiranja ili likvidacije kolaterala od strane drugih banaka, kao i drugi faktori koji ukazuju na značajno pogoršanje ekonomskog stanja klijenta. Indikatori omogućuju jasan pregled kvaliteta portfolija banke i pojedinačne banke te predstavljaju jedan od najvažnijih alata za proces upravljanja kreditnim rizikom.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

- *Performing* ne pokazuje znakove potencijalnog povećanja rizika. Iako neke izloženosti pokazuju znakove ranog upozorenja, one ne moraju nužno rezultirati povećanjem rizika.
- *Underperforming* obuhvata izloženosti koje pokazuju povećani kreditni rizik. Ovo može biti uzrokovano privremenim poteškoćama u plaćanju (30-90 dana), restrukturiranjem ili drugim faktorima. Ipak, Banka još uvijek procjenjuje da je moguća potpuna otplata izloženosti, npr. nakon restrukturiranja.
- *Default* obuhvata sve izloženosti u kašnjenju od kojih je većina pokazala dugotrajne teškoće u plaćanju (preko 90 dana) ili druge negativne faktore, npr. pokretanje sudskog postupka. Više detalja moguće je pronaći u nastavku.

Kada se otkrije veći rizik neispunjavanja obaveza za kreditnu izloženost, on se stavlja pod pojačan nadzor. Nadzor se temelji na bliskoj komunikaciji s klijentom, identifikaciji izvora većeg rizika i pažljivom praćenju poslovnih aktivnosti. Odluke o mjerama za smanjenje kreditnog rizika preuzimaju ovlaštena tijela za donošenje odluka. Pored toga, specijalizovani službenici za oporavak mogu biti pozvani da podrže intenzivnije upravljanje kreditnom izloženošću. Jedan od prvih koraka u upravljanju takvim kreditima je određivanje ekonomske i finansijske situacije klijenta, jer je to najvažnija osnova za odluke o tome da li se izloženost može restrukturirati ili ne. Cilj je da se takve odluke donose u ranoj fazi dok su šanse za stabilizaciju visoke i prije nego što izloženost uđe u naprednu fazu kašnjenja u plaćanju. Kada se kreditna izloženost klasifikuje kao default ona se prenosi na službenike odgovorne za podršku korisnicima. Ove službenike podržavaju stručnjaci za poravnanje i likvidaciju (pravni odjel). Kolateral se prodaje putem likvidacije trećoj strani po najvisoj mogućoj cijeni, obično putem javne aukcije. Većina prodatog kolaterala sastoji se od materijalne imovine kao što su zemljište ili zgrade.

Imovina dobivena preuzimanjem kolaterala (stečene imovine)

Detalji nefinansijske imovine preuzete od strane Banke u toku godine preuzimanjem kolaterala koji su služili kao sredstvo osiguranja za kreditne izloženosti koje Banka posjeduje na kraju godine prikazani su ispod.

	31. decembar 2019	31. decembar 2018
Nekretnine	2.258	5.201
Zemljište	79	111
Ukupno	2.337	5.312

Politika Banke je da se ide na blagovremeno prodaju kolaterala na uobičajen način. Banka generalno ne koristi negotovinski kolateral za svoje operacije.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Pokriće za kreditne gubitke

Pokriće za kreditne gubitke se utvrđuje u skladu sa definisanim bankarskim standardima, koji se zasnivaju na MSFI 9 modelu umanjenja vrijednosti. Model očekivanog kreditnog gubitka (ECL) je centralni element pristupa za kvantifikovanje gubitaka za bilansne i vanbilansne finansijske instrumente. Model računa gubitke za umanjenje vrijednosti uzimajući u obzir kreditne gubitke očekivne pod različitim zadanim scenarijima u budućnosti. Izračunata pokrića za kreditne gubitke predstavljaju sumu ishoda ponderisanih vjerovatnosti; procjene očekivanog kreditnog gubitka su nepristrasne i uključuju dodatne informacije o događajima iz prošlosti, trenutačnim uvjetima i prognozama budućih ekonomskih uvjeta.

Model „tri faze kreditnog rizika“

Na svaki izvještajni datum, sve kreditne izloženosti klijenata su raspoređene unutar tri faze navedena u nastavku, na temelju razvoja kreditnog rizika od početnog priznavanja. Za svaki nivo kreditnog rizika primjenjuje se posebna metodologija rezervisanja kako bi se utvrdilo umanjenje. Tijekom životnog trajanja moguće je kretanje između nivoa.

- *Faza 1* obuhvata izloženosti za koje kreditni rizik nije značajno povećan od početnog priznavanja, kao i izloženosti koje pokazuju nizak kreditni rizik na datum izvještavanja i izloženosti za koje ne postoji indikacija za alokaciju u Nivo 2 ili Nivo 3 kreditnog rizika. Općenito, sve izloženosti alocirane su u Nivo 1 na početku priznavanja, uz iznimku finansijske imovine koja je kupljena ili kreirana umanjene vrijednosti (eng. Purchased or originated credit impaired assets - POCI). Za izloženosti u Nivou 1 očekivani kreditni gubici koji proizlaze iz mogućnosti nastanka statusa neizmirenja obaveza u periodu od 12 mjeseci nakon datuma izvještavanja se priznaju kao rashodi. Za izloženosti koj dospijevaju u periodu kraćem od 12 mjeseci primjenjuje se kraće ugovorno dospijeće.
- *Faza 2* obuhvata izloženosti za koje je kreditni rizik značajno povećan od početnog priznavanja, ali za koje ne postoje objektivni pokazatelji umanjenja vrijednosti. Rezervacije za gubitke se utvrđuju u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tokom čitavog preostalog perioda kredita.
- *Faza 3* uključuje izloženosti u statusu neizmirenja obaveza, tj. na datum izvještavanja postoji i značajno povećanje kreditnog rizika i objektivne indikacije umanjenja vrijednosti. Odgovarajuće obračunavanje gubitaka vrši se na osnovu očekivanih kreditnih gubitaka, uzimajući u obzir 100% vjerovatnoću nastanka statusa neizmirenja obaveza.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Izračun očekivanih kreditnih gubitaka (ECL)

Sljedeći parametri se uzimaju pri izračunu očekivanih kreditnih gubitaka:

- Izloženost u trenutku nastanka statusa neizmirenja obaveza (EAD):

EAD predstavlja očekivani iznos izloženosti u trenutku nastanka statusa neizmirenja obaveza kredita. Proizlazi iz trenutačno nepodmirenih potraživanja od klijenata i mogućih budućih promjena pod primjenjivim ugovornim uvjetom. Stoga se EAD sastoji od bruto knjigovodstvene vrijednosti u trenutku nastanka statusa neizmirenja obaveza. Za izloženosti s redovitim otplatom planovima modelirani EAD prilagođen je očekivanoj mogućnosti prijevremene otplate na historijskim opažanjima i scenarijima za razvoj ekonomskog okruženja i povezanih prognoza. Na temelju historijskih podataka, procjene su napravljene od mogućih izloženosti koje mogu nastati u budućnosti zbog korištenja postojećih kreditnih obaveza kao što su kreditne linije i prekoračenje po računima. Za finansijske garancije EAD odgovara zajamčenom iznosu, te je, na temelju profesionalne diskrecije, faktor konverzije općenito postavljen na 100 %.

- Vjerovatnoća nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD):

Vjerovatnoća nastupanja statusa neispunjavanja obaveza po kreditu unutar određenog vremenskog perioda proizlazi iz historijskih default događaja. Podaci uključuju vrijeme, vrstu i iznos u trenutku nastanka statusa neizmirenja obaveza, kao i informacije o karakteristikama rizika klijenata u internom sistemu klasifikacije rizika. Parametri uzimaju u obzir specifičnosti zemlje i razlikuju razine rizika izloženosti prema segmentima klijenata definisanim na nivou Banke. Banka koristi statističke modele za analizu prikupljenih podataka i predviđanja očekivanog PD-a na temelju scenarija za razvoj ekonomskih uvjeta. Osim toga, procjenjuju se PD-evi tokom preostalog vijeka trajanja izloženosti.

- Gubitak usljed nastupanja statusa neizmirenja obaveza (LGD):

Očekivani LGD bazira se na historijskim podacima o povratima daftaliranih klijenata. Gubici usljed nastupanja statusa neizmirenja obaveza se izračunavaju na diskontovanim novčanim tokovima, uzimajući u obzir troškove povrata i veličinu kreditne izloženosti. Procijenjeni gubici modeliraju se kao predviđanja usmjerena na buduće informacije koje čine pretpostavljene scenarije o razvoju ekonomskog okruženja.

Ulazni podaci za procjenu parametara kreditnog rizika temelje se na višegodišnjoj historiji podataka za sve zajmoprimce u Banci. Regresijska analiza koristi se za procjenu utjecaja karakteristika rizika klijenata i makroekonomskih faktora za razmatrane parametre. Odabir relevantnih makroekonomskih faktora (rast BND-a, stopa inflacije, stopa nezaposlenosti) temelji se na njihovoj statističkoj značajnosti i ekonomskoj vjerodostojnosti. Za PD i LGD prosječna ponderisana vrijednost izračunava se na temelju različitih scenarija za makroekonomske faktore u prognoziranoj godini. U skladu s MSFI-jem 9, Banka koristi tri makroekonomska scenarija: osnovni, optimistični i pesimistični i to u sljedećim omjerima: 25%, 50% i 25%. Makroekonomske prognoze temelje se na makroekonomskim predviđanjima MMF-a.

Promjene pretpostavki mogu dovesti do promjena u izračunatim naknadama za gubitak tokom protoka vremena. Banka priznaje da diskrecijske odluke menadžmenta i procjene nesigurnosti mogu imati značajan utjecaj na uspostavu naknada za gubitke za kolektivno i individualno procijenjene izloženosti. Takvo diskrecijsko pravo temelji se na primijenjenoj definiciji neispunjavanja obaveza, pristupu određivanja značajnog povećanja kreditnog rizika (SICR) i odabranim makroekonomskim faktorima.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Očekivani kreditni gubitak za sve performing izloženosti (Faza 1 i 2) i pojedinačno neznačajne non-performing izloženosti svrstane u Fazu 3 (ispod 50.000 EUR) određuju se kolektivnom procjenom kreditnog rizika. Očekivani kreditni gubitak za individualno značajne izloženosti u Fazi 3 određuju se na pojedinačnoj osnovi (detaljno opisano u nastavku pod *Definisanje status neizmirenja obaveza*).

Značajno povećanje kreditnog rizika (SICR)

Kvantitativne i kvalitativne informacije koriste se za utvrđivanje postojanja značajnog povećanja kreditnog rizika.

Kvantitativni test (uveden 31. decembra 2019. godine) za SICR sastoji se od usporedbe očekivanog PD-a tokom preostalog životnog vijeka na datum izvještavanja i očekivanog PD-a tokom odgovarajućeg vremenskog perioda pri početnom priznavanju. Ukoliko razlika između PD-eva prelazi postavljeni limit u iznosu od 250% smatra se da je došlo da značajnog povećanja kreditnog rizika. U ovom slučaju odgovarajući finansijske instrument se prenosi iz Faze 1 u Fazu 2. Nadalje, transfer iz Nivoa 2 u Nivo 1 moguć je ukoliko se kreditni rizik značajno smanjio.

Nadalje, kvalitativni kriteriji upotrebljavaju se pri utvrđivanju postojanja značajnog povećanja kreditnog rizika. Transfer iz Faze 1 u Fazu 2 dešava se u slučaju ispunavanja jednog od navedenih kriterija:

- Ugovorena plaćanja dospjela više od 30 dana, ali ne duže od 90 dana.
- Klasifikacija klijenta kao "restrukturiran" u skladu sa internim politikama (modifikacija inicijalno ugovorenih uvjeta).
- Klijentu je dodijeljena "nedovoljna" risk klasifikacija kako je definisano internom risk klasifikacijom.

Umanjene kreditne izloženosti:

Kreditna izloženost smatra se umanjenom i prenosi se u Fazu 3 ako je na datum izvještavanja primjenjiv jedan od sljedeći kriterija:

- Ugovorena plaćanja dospjela više od 90 dana,
- Naznake značajnih finansijskih poteškoća dužnika,
- Otplata kredita nije moguća bez realizacije kolaterala,
- Pokretanje stečajnog postupka za klijenta,
- Sudski postupci protiv klijenta koji ugrožava postojanje poslovnog okruženja ili kapaciteta za otplatu.
- Optužbe za prevaru protiv klijenta.

Definisanje statusa neizmirenja obaveza ("default")

Banka je prilagodila definiciju umanjenja vrijednosti prema MSFI 9 regulatornoj definiciji statusa neizmirenja obaveza. Ovo je ujedno i definicija koja se koristi za interno upravljanje rizikom i primjenjuje se na sve izloženosti koje su dio kreditnog portfolio Banke. Banka smatra da je izloženost umanjene, i prebačena u Fazu 3, ako je ispunjen barem jedan od gore navedenih kriterija i ako su očekivani novčani tokovi negativno pogođeni do te mjere da se potpuna otpлата potraživanja više ne može pretpostaviti.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

U slučaju određivanja rezervisanja u Fazu 3 pravi se razlika između pojedinačno značajnih i pojedinačno neznačajnih kreditnih izloženosti – prag materijalnosti jednak je 50.000 EUR. Za značajne izloženosti s naznakama umanjenja vrijednosti radi se pojedinačna procjena kako bi se utvrdio iznos rezervisanja, uzimajući u obzir očekivane prilive, uključujući likvidaciju kolaterala. Za pojedinačno neznačajne izloženosti, rezervisanja za umanjenje vrijednosti određuju se primjenom parametara za kolektivnu procjenu kreditnog rizika. Transfer izloženosti iz Faze 3 u niži nivo kreditnog rizika moguće je ukoliko je klijent u mogućnosti podmiriti nepodmirene dugove u cjelosti bez realizacije kolaterala. Za POCI izloženosti nije moguća migracija između faza.

Finansijske imovine koja je kupljena ili kreirana umanjene vrijednosti (eng. Purchased or originated credit impaired assets - POCI)

Banka ima zasebna pravila za POCI izloženosti. U našem poslovnom modelu sticanje imovine umanjene vrijednosti nije dopušteno. POCI izloženost može nastati samo kao posljedica novih pregovora ili značajne izmjene ugovorenih novčanih tokova. Za POCI izloženosti, ne priznaje se umanjenje vrijednosti na dan inicijalnog priznavanja. U narednim periodima sve promjene procijenjenog cijeloživotnog očekivanog kreditnog gubitka priznaju se kao rashod u izvještaju o bilansu uspjeha i u skladu s tim iskazuju kao troškovi umanjenja vrijednosti za te izloženosti.

Promjene u ugovorenim uvjetima (modifikacije)

Moguće su promjene prvobitno ugovornih uvjeta izloženosti, posebno s ciljem poboljšanja izgleda za otplatu i, ako je moguće, izbjegavanje neispunjavanja obaveza, izuzeća ili realizacije kolaterala. Banka koristi kvantitativne i kvalitativne faktore kako bi utvrdila postojanje značajne izmjene ugovorenih uvjeta. Kao kvantitativni faktor Banka preračunava sadašnju vrijednost novčanih tokova kako bi se utvrdili uvjeti promjene (test neto sadašnje vrijednosti). U slučaju značajne modifikacije prvobitni kredit se prestaje priznavati a novi kredit se priznaje po fer vrijednosti na datum modifikacije. U slučaju neznačajnih promjena, dobit ili gubitak od modifikacije priznaje se u izvještaju o dobiti i gubitku.

Otpisi

Kada je kredit nenaplativ, otpisuje se na teren pripadajućeg umanjenja vrijednosti koji je izdvojen, pod uslovom da ne postoji opravdano očekivanje za povrat.

Za izloženosti bilo koje veličine, Banka provodi pojedinačnu procjenu opravdanosti za povrat. Za izloženosti ispod 10 hiljada EUR, procjena se radi najkasnije kada je plaćanje dospjelo 180 dana; za najveće izloženosti najkasnije nakon 360 dana, posebno ako ne postoji kolateral. Na temelju procjene Banka može odlučiti otpisati izloženost ili može nastaviti aktivno upravljati izloženošću kako bi omogućila daljnju otplatu kredita.

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Analiza kreditnog kvaliteta i koncentracija kreditnog rizika

U sljedećoj tabeli dat je pregled odgovarajućih bruto i neto iznosa kreditne izloženosti i pripadajuće rezervacija za umanjenje vrijednosti:

	Faza 1 12-mjesečni ECL	Faza 2 Cjeloživotni ECL	Faza 3 Cjeloživotni ECL	POCI	Ukupno
31. decembar 2019.					
Pravna lica					
Bruto vrijednost izloženosti	340.516	37.637	14.671	270	393.094
Umanjenje vrijednosti	(987)	(337)	(10.395)	(263)	(11.982)
Neto knjigovodstvena vrijednost	339.529	37.300	4.276	7	381.112
Fizička lica					
Bruto vrijednost izloženosti	15.642	1.689	858	-	18.189
Umanjenje vrijednosti	(286)	(82)	(679)	-	(1.047)
Neto knjigovodstvena vrijednost	15.356	1.607	179	-	17.142
	Faza 1 12-mjesečni OKG	Faza 2 Cjeloživotni ECL	Faza 2 Cjeloživotni ECL	POCI	Ukupno
31. decembar 2019.					
Pravna lica					
Bruto vrijednost izloženosti	339.642	2.575	18.678	-	360.895
Umanjenje vrijednosti	(1.559)	(232)	(10.642)	-	(12.433)
Neto knjigovodstvena vrijednost	338.083	2.343	8.036	-	348.462
Fizička lica					
Bruto vrijednost izloženosti	16.018	216	2.589	-	18.823
Umanjenje vrijednosti	(115)	(36)	(2.268)	-	(2.419)
Neto knjigovodstvena vrijednost	15.903	180	321	-	16.404

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM *(nastavak)*

5.1 Kreditni rizik *(nastavak)*

5.1.1. Kreditni rizik klijenta *(nastavak)*

Slijedeća tabela pokazuje informacije o kreditnoj kvaliteti kredita i potraživanja. Za kreditne obaveze i finansijske garancije, iznosi u tabelama predstavljaju odobrene ili garantovane iznose.

31. decembar 2019.

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
Kredit i potraživanja dati klijentima					
Ocjena 1-5	337.136	36.097	-	-	373.233
Ocjena 6-7	-	1.146	-	-	1.146
Ocjena 8	-	-	13.342	-	13.342
Neocijenjen	19.022	2.083	2.187	270	23.562
Ukupno	356.158	39.326	15.529	270	411.283
Manje: umanjenje vrijednosti	1.273	419	11.074	263	13.029
Ukupno	354.885	38.907	4.455	7	398.254

31. decembar 2019.

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
Finansijske garancije					
Ocjena 1-5	40.547	1.557	-	-	42.104
Ocjena 6-7	39	39	-	-	78
Ocjena 8	-	-	-	-	-
Neocijenjen	280	-	-	-	280
Ukupno	40.866	1.596	-	-	42.462
Manje: umanjenje vrijednosti	42	6	-	-	48
Ukupno	40.824	1.590	-	-	42.414

31. decembar 2019.

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
Odobreni neiskorišteni krediti					
Ocjena 1-5	31.817	1.651	-	-	33.468
Ocjena 6-7	-	-	-	-	-
Ocjena 8	-	-	-	-	-
Neocijenjen	1.529	6	-	-	1.535
Ukupno	33,346	1,657	-	-	35,003
Manje: umanjenje vrijednosti	54	2	-	-	56
Ukupno	33,292	1,655	-	-	34,947

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.
(Svi iznosi izraženi u hiljaadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

31. decembar 2018.

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Kreditni i potraživanja dati klijentima				
Ocjena 1-5	329.708	-	-	329.708
Ocjena 6-7	-	1.960	-	1.960
Ocjena 8	-	-	15.607	15.607
Neocijenjen	25.952	831	5.660	32.443
Ukupno	355.660	2.791	21.267	379.718
Manje: umanjenje vrijednosti	1.674	268	12.910	14.852
Ukupno	353.986	2.523	8.357	364.866

31. decembar 2018.

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Finansijske garancije				
Ocjena 1-5	32.856	-	-	32.856
Ocjena 6-7	-	-	-	-
Ocjena 8	-	-	-	-
Neocijenjen	1.715	-	-	1.715
Ukupno	34.571	-	-	34.571
Manje: umanjenje vrijednosti	93	-	-	93
Ukupno	34.478	-	-	34.478

31. decembar 2018.

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Odobreni neiskorišteni krediti				
Ocjena 1-5	31.800	-	-	31.800
Ocjena 6-7	-	-	-	-
Ocjena 8	-	-	-	-
Neocijenjen	3.564	2	-	3.566
Ukupno	35.364	2	-	35.366
Manje: umanjenje vrijednosti	71	-	-	71
Ukupno	35.293	2	-	35.295

Kreditni rizik kredita i potraživanja, kreditnih linija i garancije objavljen je na osnovu interne risk klasifikaciji. Kategorina 'neocijenjen' uključuje sva fizička lica i pravna lica sa izloženosti manjoj od 50.000 EUR.

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

U sljedećoj tablici navedene su informacije o stanju kredita i potraživanja klijentima koji su dospjeli u fazama 1, 2 i 3.

31. decembar 2019.				
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Kreditni dati klijentima – bruto vrijednost				
Bez kašnjenja	347.958	36.288	207	384.453
Kašnjenje < 30 dana	8.200	2.991	845	12.036
Kašnjenje > 30 dana < 90 dana	-	47	218	265
Kašnjenje > 90 dana	-	-	14.259	14.259
Ukupno	356.158	39.326	15.529	411.013
31. decembar 2018.				
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Kreditni dati klijentima – bruto vrijednost				
Bez kašnjenja	353.908	2.157	2.170	358.235
Kašnjenje < 30 dana	1.752	102	240	2.094
Kašnjenje > 30 dana < 90 dana	-	532	526	1.058
Kašnjenje > 90 dana	-	-	18.331	18.331
Ukupno	355.660	2.791	21.267	379.718

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje bruto i neto izloženosti, raščlanjene prema ekonomskom sektoru i novoima.

31. decembar 2019.		Kreditni dati pravnim licima				Kreditni dati fizičkim licima			Ukupno
u KM '000	Trgovina	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	Proizvodnja	Transport i skladištenje	Ostale poslovne aktivnosti	Stambeni krediti	Investicioni krediti i OVD	Ostale namjene	
Faza 1									
Bruto vrijednost izloženosti	110.962	3	130.170	32.909	66.471	10.969	4.364	310	356.158
Umanjenje vrijednosti	(334)	-	(348)	(90)	(214)	(198)	(82)	(7)	(1.273)
Neto knjigovodstvena vrijednost	110.628	3	129.822	32.819	66.257	10.771	4.282	303	354.885
Faza 2									
Bruto vrijednost izloženosti	11.710	-	15.818	4.548	5.560	1.608	69	13	39.326
Umanjenje vrijednosti	(99)	-	(145)	(35)	(57)	(79)	(3)	(1)	(419)
Neto knjigovodstvena vrijednost	11.611	-	15.673	4.513	5.503	1.529	66	12	38.907
Faza 3									
Bruto vrijednost izloženosti	8.217	458	3.151	387	2.458	446	342	70	15.529
Umanjenje vrijednosti	(5.476)	(458)	(2.255)	(309)	(1.897)	(352)	(262)	(65)	(11.074)
Neto knjigovodstvena vrijednost	2.741	-	896	78	561	94	80	5	4.455
POCI									
Bruto vrijednost izloženosti	-	-	270	-	-	-	-	-	270
Umanjenje vrijednosti	-	-	(263)	-	-	-	-	-	(263)
Neto knjigovodstvena vrijednost	-	-	7	-	-	-	-	-	7

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

31 Decembar 2018.		Kreditni rizik datim pravim licima				Kreditni rizik datim fizičkim licima			Ukupno
u KM '000	Trgovina	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	Proizvodnja	Transport i skladištenje	Ostale poslovne aktivnosti	Stambeni krediti	Investicioni krediti i OVD	Ostale namjene	
Faza 1									
Bruto vrijednost izloženosti	105.216	11	137.965	38.802	57.246	12.927	3.241	252	355.660
Umanjenje vrijednosti	(536)	-	(615)	(151)	(252)	(89)	(28)	(3)	(1.674)
Neto knjigovodstvena vrijednost	104.680	11	137.350	38.651	56.994	12.838	3.213	249	353.986
Faza 2									
Bruto vrijednost izloženosti	655	-	963	72	773	205	116	7	2.791
Umanjenje vrijednosti	(59)	-	(91)	(10)	(72)	(22)	(14)	-	(268)
Neto knjigovodstvena vrijednost	596	-	872	62	701	183	102	7	2.523
Faza 3									
Bruto vrijednost izloženosti	10.488	142	4.903	827	2.389	350	1.358	810	21.267
Umanjenje vrijednosti	(5.768)	(142)	(2.659)	(599)	(1.555)	(235)	(1.274)	(678)	(12.910)
Neto knjigovodstvena vrijednost	4.720	-	2.244	228	834	115	84	132	8.357
POCI									
Bruto vrijednost izloženosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Umanjenje vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neto knjigovodstvena vrijednost	-	-	-	-	-	-	-	-	-

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Kreditni rizik na nivou portfolija se procjenjuje na mjesečnoj osnovi, a po potrebi i češće. To uključuje analizu strukture i kvaliteta portfolija, restrukturirane izloženosti, otpisa, koeficijenta pokrivenosti i koncentracionog rizika.

Koncentracijski rizik u portfoliju kredita klijentima je efektivno ograničen visokim stepenom diverzifikacije. Ova diverzifikacija je posljedica kreditiranja malih i srednjih preduzeća u različitim privrednim sektorima i fizičkih lica, i raspodjele kreditnog portfolija.

Sljedeća tabela prikazuje bruto vrijednost kredita raščlanjenih prema poslovnom području, privrednim sektorima, i iznosu kredita.

31. decembar 2019.	do EUR 50.000	EUR 50.000 – 250.000)	preko 250.000 EUR	Ukupno
Kreditni pravni licima				
Proizvodnja	7.270	55.100	87.039	149.409
Trgovina	11.150	52.675	67.064	130.889
Transport i skadištenje	3.950	19.304	14.591	37.845
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	461	-	-	461
Ostale poslovne aktivnosti	5.696	29.346	39.448	74.490
Ukupno kreditni pravni licima	28.527	156.425	208.142	393.094
Kreditni fizičkim licima				
Stambeni krediti	5.554	6.896	573	13.023
Investicioni krediti i OVD	2.822	1.368	584	4.774
Ostale namjene	392	-	-	392
Ukupno kreditni fizičkim licima	8.768	8.264	1.157	18.189
Ukupno krediti dati klijentima (bruto)	37.295	164.689	209.299	411.283
31. decembar 2018.	do EUR 50.000	EUR 50.000 – 250.000)	preko 250.000 EUR	Ukupno
Kreditni pravni licima				
Proizvodnja	7.406	51.318	85.658	144.382
Trgovina	10.622	52.474	52.500	115.596
Transport i skadištenje	3.646	20.352	15.391	39.389
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	697	-	-	697
Ostale poslovne aktivnosti	4.939	26.921	28.971	60.831
Ukupno kreditni pravni licima	27.310	151.065	182.520	360.895
Kreditni fizičkim licima				
Stambeni krediti	6.764	5.792	607	13.163
Investicioni krediti i OVD	2.348	440	558	3.346
Ostale namjene	2.314	-	-	2.314
Ukupno kreditni fizičkim licima	11.426	6.232	1.165	18.823
Ukupno krediti dati klijentima (bruto)	38.736	157.297	183.685	379.718

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Pored toga, Banka ograničava koncentracijski rizik svog portfolija sljedećim zahtjevima: Za velike kreditne izloženosti (one koje prelaze 10% kapitala banke) potrebno je odobrenje Grupacijskog odbora za upravljanje rizicima i Nadzomog odbora Banke. Nijedna velika kreditna izloženost ne može preći 25% regulatomog kapitala Banke, a zbir svih velikih kreditnih izloženosti Banke ne smije preći 150% njenog regulatornog kapitala.

Kvalitet kreditnog portfolija u svim kategorijama klijenata prati se od strane kreditnih kontrolnih jedinica na nivou Banke. Oni ocjenjuju kvalitetu kreditne analize, kao i usklađenost sa internim procedurama i identificiraju znakove prevare. Ovi timovi se sastoje od iskusnog osoblja koje ne samo da vrši posjete klijentima na licu mjesta kako bi pratilo proces kreditiranja, već i sistematski pregleda portfolijo kako ne bi bilo nepravilnosti.

Kontinuirana obuka osoblja osigurava da se kreditni rizik pravilno procjenjuje svaki put kada se kredit izda, te da se kreditna izloženost pažljivo prati tokom cijelog vijeka trajanja i, ako je potrebno, da se odgovarajuće mjere poduzmu na vrijeme.

5.1.2 Rizik druge ugovorne strane, uključujući rizik izdavaoca

Banka definiše rizik druge ugovorne strane, uključujući rizik izdavatelja, kao rizik da ugovorna strana i izdavalac ne može ispuniti svoje ugovorne obaveze, u cjelosti ili na vrijeme. Rizik druge ugovorne strane u Banci uglavnom proizlazi iz zadržavanja visoko likvidnih sredstava u svrhu upravljanja likvidnošću. Postoje i strukturne izloženosti prema Centralnoj Banci u obliku obaveznih minimalnih rezervi.

Kako bi se minimizirao rizik druge ugovorne strane, uključujući rizik izdavatelja, Banka ulazi u poslovni odnos samo sa bankama koje imaju visok kreditni rejting, plasira sredstva na kratke rokove (do tri mjeseca) te koristi ograničen broj finansijskih instrumenata.

Banci je zabranjeno bavljenje spekulativnom trgovinom i ukoliko je potrebno kupuju se samo visokolikvidne hartije od vrijednosti sa maksimalnim rokom dospijeca od tri mjeseca. U toku 2019. i 2018. godine, Banka nije investirala ili plasirala sredstva kod drugih banaka.

	31. decembar 2019.	in %	31. decembar 2018.	in %
Sredstva kod Centralne Banke	108.792	84,5%	74.484	70,8%
<i>Umanjenje vrijednosti za sredstva kod Centralne Banke</i>	<i>(115)</i>		-	
Od čega obavezna rezerva	47.047		40.299	
Od čega ostala sredstva	61.745		34.185	
Tekući računi kod drugih bankama (većinom ProCredit grupa)	19.905	15,5%	30.827	29,2%
<i>Umanjenje vrijednosti za tekuće račune kod drugih banaka</i>	<i>-</i>		<i>(17)</i>	
Ukupno	128.697	100%	105.294	100%

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM *(nastavak)*

5.1 Kreditni rizik *(nastavak)*

5.1.1. Kreditni rizik klijenta *(nastavak)*

Izloženostima prema ugovornim stranama i zdavaocima se upravlja na osnovu sistema limita, kao što je slučaj sa kreditnim rizikom klijenata. Banka zaključuje transakcije samo sa drugim ugovornim stranama koje su prethodno analizirane i za koje je odobren limit. Odobrenje je isto tako potrebno i prije ulaganja u vrijednosne papire, osim za centralno izdane vrijednosne papire ili papire centralnih banaka u domaćoj valuti s preostalim rokom dospijeaća do tri mjeseca. Banka nije vršila ulaganja niti oročavala sredstva u drugim institucijama tokom 2019. i 2018. godine.

5.1.2 Rizik zemlje

Banka definiše rizik zemlje kao rizik da Banka ne može ostvariti prava nad određenom imovinom u zemlji ili da druga ugovorna strana u toj zemlji nije u mogućnosti izvršiti obavezu zbog ograničenja ili prijenosa ili eksproprijacije njenih prekograničnih obaveza. Stoga, rizik zemlje proizlazi isključivo iz prekograničnih transakcija.

Banka je izložena riziku zemlju za vrlo ograničen obim putem nostro računa sa drugim bankama (uglavnom članice ProCredit Grupe).

5.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik se definiše kao rizik od potencijalnih gubitaka zbog promjene tržišnih cijena, kao što su devizni kursevi ili drugi parametri koji utiču na cijene. Relevantni tržišni rizici za Banku su devizni rizik i rizik kamatne stope. Banka upravlja tržišnim rizicima na takav način da njihov uticaj bude što je moguće više ograničen sa sveukupn perspektive rizika. U skladu sa strategijom ProCredit Grupe, devizni rizik i rizik kamatne stope ne mogu se koristiti u špekulativne svrhe. Devizni rizik i rizik kamatne stope isključivo se koriste u svrhu zaštite ili likvidnosti.

5.2.1. Devizni rizik

Devizni rizik se definiše kao rizik gubitaka uslijed promjene kursa ili umanjenja kapitala Banke uslijed efekata valutnog prevođenja. Devizni rizik može imati negativne efekte na prihode i može dovesti do smanjenja stopa regulatornog kapitala.

Rezultati mogu biti negativno pogođeni kada se obim imovine i obaveza denominiranih u stranim valutama ne podudara, a kursevi se nepovoljno kreću. Ključni indikator rizika koji obuhvata bilansnu razliku za svaku valutu je otvorena valutna pozicija. Limiti za otvorenu valutnu poziciju su postavljeni na nivou Banke te uključuju limite propisane od strane regulatornih tijela.

Sljedeća tabela prikazuje otvorenu valutnu poziciju Banke u EUR i USD valuti. Pozicija „ostale valute” uglavnom uključuje CHF i druge valute, iako Banka ima neznatan dio imovine u drugim valutama. Banka ima značajna sredstva i obaveze u EUR valuti ali zbog fiksnog odnosa EUR i KM Banka smatra da nije izložena značajnom valutnom riziku od pozicija denominiranih u EUR valuti.

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.2. Tržišni rizici (nastavak)

5.2.1. Devizni rizik (nastavak)

31. decembar 2019	KM	EUR*	USD	Ostale valute	Ukupno
Finansijska imovina					
Novac i novčani ekvivalenti	63.125	22.899	1.852	370	88.246
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	47.047	-	-	-	47.047
Kreditni dati klijentima	80.891	317.363	-	-	398.254
od čega indeksirani u EUR*	-	317.363	-	-	317.363
Akontacija tekućeg poreza na dobit	236	-	-	-	236
Ulaganja u hartije od vrijednosti	-	43	-	-	43
Ostala imovina	272	161	3	-	436
	191.571	340.466	1.855	370	534.262
Finansijske obaveze					
Obaveze prema bankama	-	39.180	-	-	39.180
Obaveze prema drugim finansijskim institucijama	1.799	168.043	-	-	169.842
Obaveze prema klijentima	160.104	120.094	1.809	160	282.167
od čega indeksirani u EUR*	-	16.773	-	-	16.773
Subordinirani dug	-	8.804	-	-	8.804
Rezervisanja za vanbilansne stavke	77	26	1	-	104
Ostale obaveze	1.830	246	-	-	2.076
	163.810	336.393	1.810	160	502.173
<i>Neto valutna pozicija</i>	<i>27.761</i>	<i>4.073</i>	<i>45</i>	<i>210</i>	<i>32.089</i>

* Banka ima velik broj ugovora sa valutnom klauzulom. Zbog fiksanog odnosa između EUR i KM valute, Banka nije izložena značajnom deviznim rizikom iz pozicija denominiranih u EUR valuti.

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.2. Tržišni rizici (nastavak)

5.2.1. Devizni rizik (nastavak)

31. decembar 2018	KM	EUR*	USD	Ostale valute	Ukupno
Finansijska imovina					
Novac i novčani ekvivalenti	45.229	25.160	1.855	506	72.750
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	40.299	-	-	-	40.299
Kreditni dali klijentima	80.186	284.680	-	-	364.866
<i>od čega indeksirani u EUR*</i>	-	281.781	-	-	281.781
Akontacija tekućeg poreza na dobit	195	-	-	-	195
Ulaganja u hartije od vrijednosti	-	43	-	-	43
Ostala imovina	236	192	-	-	428
	167.075	310.075	1.855	506	478.581
Finansijske obaveze					
Obaveze prema bankama	-	41.058	-	-	41.058
Obaveze prema drugim finansijskim institucijama	-	141.805	-	-	141.805
Obaveze prema klijentima	157.853	95.212	2.233	502	255.800
<i>od čega indeksirani u EUR*</i>	-	22.823	-	-	22.823
Subordinirani dug	-	8.803	-	-	8.803
Rezervisanja za vanbilansne stavke	113	51	1	-	165
Ostale obaveze	182	204	-	-	386
	158.148	287.133	2.234	502	448.065
<i>Neto valutna pozicija</i>	<i>8.927</i>	<i>22.942</i>	<i>(379)</i>	<i>4</i>	<i>31.494</i>

* Banka ima velik broj ugovora sa valutnom klauzulom. Zbog fiksnog odnosa između EUR i KM valute, Banka nije izložena značajnom deviznim rizikom zbog pozicija denominiranih u EUR valuti.

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM *(nastavak)*

5.2. Tržišni rizici *(nastavak)*

5.2.2. Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi

Rizik kamatne stope je rizik nastanka gubitaka uslijed promjene tržišnih kamatnih stopa i prvenstveno proizlazi iz razlika ponovnog određivanja cijena na dan dospijeca imovine i obaveza. Cilj upravljanja kamatnim rizikom ogleda se u održavanju što manjih razlika u svim valutama. Navedeno je posebno važno u kontekstu ograničenih mogućnosti upravljanja rizikom korištenjem kamatnih derivata (hedges) u domaćoj valuti.

Mjerenje, praćenje i ograničavanje rizika kamatne stope zasniva se na utjecaju ekonomske vrijednosti i profitno orijentisanim pokazateljima. Rizik se redovno mjeri, najmanje jednom kvartalno. Imovina i obaveze se raspoređuju po vremenskim intervalima prema uvjetima ugovora. Kamatonosni a vista depoziti i štedni računi se uključuju u gap analizu.

Na nivou Banke, pretpostavljamo paralelnu smjenu krivulje kamatnih stopa. Za EUR i USD kamatni šok iznosi ± 200 baznih poena, dok za domaću valutu veličina šoka dobija se na osnovu historijske analize. Postavljeni limiti su utvrđeni u odnosu na regulatorni kapital kako bi se izmjerio ekonomski utjecaj i utjecaj na bilans uspjeha.

Ukupna neto ponderisana pozicija bankarske knjige izražava se u apsolutnom iznosu i predstavlja promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige banke, koja je nastala kao rezultat primjene standardnog kamatnog šoka.

Valuta	Promjena ekonomske vrijednosti	
	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
KM	(587)	(289)
EUR	(1.504)	3.906
USD	-	(31)
Ostale valute	(27)	(7)
Ukupno (u KM '000)	(2.118)	3.579

Banka je sa računanjem promjena ekonomske vrijednosti i uticaja promjena kamatnih stopa počela u 2018. godini u skladu sa novim okvirom izvještavanja regulatora.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM *(nastavak)*

5.3. Rizik likvidnosti i finansiranja

Rizik likvidnosti i finansiranja se odnosi na kratkoročnu i dugoročnu sposobnost Banke da ispuni svoje finansijske obaveze na potpun i pravovremen način, čak i u stresnim situacijama.

Banka mjeri rizik kratkoročne likvidnosti analizom likvidnosnog jaza, između ostalih instrumenata, te prati ovaj rizik na osnovu brojnih indikatora. Oni uključuju indikator likvidnosti od 30 dana (indikator dovoljne likvidnosti – eng. Sufficient liquidity indicator “SLI”), period oporavka i minimalni koeficijent likvidnosti koji propisuje CRR (eng. Liquidity Coverage Ratio - “LCR”) i lokalni regulator. SLI mjeri da li institucije imaju dovoljnu likvidnost u odnosu na očekivane prilive i odlive sredstava u narednih 30 dana. Period oporavka je vremenski period tokom kojeg su banke u mogućnosti da izvršavaju sva plaćanja obaveza, čak i u slučajevima umanjenih likvidnih priliva i uvećanih odliva. Kalkulacija se odnosi na odlive koji su izvedeni iz historijskih analiza kretanja depozita u Banci. LCR indikator pokazuje da li Banka ima dovoljnu likvidnost za pokrivanje neto odliva koji se očekuje u narednih 30 dana, čak i u slučaju scenarija teškog ekonomskog šoka

Pored toga, definišu se i prate indikatori ranog upozorenja, a ključni pokazatelj u tom pogledu je pokazatelj visokolikvidnih sredstava (HLA), koji osigurava da Banka u svakom trenutku ima dovoljno visokolikvidnih sredstava kako bi mogla isplatiti određeni postotak svih depozita klijenata.

Tržišni, specifični za institucije, kombinovani i dugoročni testovi otpornosti na stres provode se mjesečno i ad hoc kako bi se osiguralo da Banka zadrži dovoljno likvidnih sredstava kako bi ispunila svoje obaveze čak i u stresnim situacijama. Štaviše, Banka ima plan za nepredviđene situacije. Ako se pojave neočekivane okolnosti i ako se pokaže da Banka nema dovoljno likvidnih sredstava ProCredit Holding preuzima funkciju “zajmodavca krajnje instance”. ProCredit Holding održava adekvatnu rezervu likvidnosti koja je na raspolaganju za tu svrhu. Iznos rezerve likvidnosti utvrđuje se na osnovu grupnih stres testova i redovno se prati.

Likvidnošću Banke svakodnevno upravljaju odjeli riska i trezora, na osnovu predviđenih novčanih tokova odobrenih od strane Grupnog ALCO-a, a prati ih Odjel upravljanje rizicima i ALCO. Banka je imala dovoljno likvidnosti da izmiri svoje obaveze u svakom trenutku tokom 2019. godine.

Tabele u nastavku prikazuju nediskontirane novčane tokove finansijske imovine i finansijskih obaveza Banke prema preostalim ugovornim rokovima dospjeća. Preostali ugovorni rok dospjeća definiše se kao period između datuma bilansa stanja i ugovorenog datuma dospjeća sredstva ili obaveze, ili datuma dospjeća djelomične isplate po ugovoru.

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi u hiljaadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.4 Rizik likvidnosti i finansiranja (nastavak)

	Knjigovodst vena vrijednost	Bruto nominalni priliv/odliv	do 1 mjeseca	od 1 do 3 mjeseca	od 4 do 12 mjeseci	od 1 do 5 godina	preko 5 godina
31. decembar 2019.							
Finansijska imovina							
Novac i novčani ekvivalenti	88.246	88.246	88.246	-	-	-	-
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	47.047	47.047	47.047	-	-	-	-
Kreditni i potraživanja dati klijentima	398.254	436.199	23.509	45.006	101.185	197.805	68.694
Akontacija tekućeg poreza na dobit	236	236	-	-	236	-	-
Ulaganja u hartije od vrijednosti	43	43	-	-	-	-	43
Ostala imovina	436	436	436	-	-	-	-
Ukupna imovina	534.262	572.207	159.238	45.006	101.421	197.805	68.737
Finansijske obaveze							
Obaveze prema bankama	39.180	39.269	-	23.635	15.634	-	-
Obaveze prema drugim finansijskim institucijama	169.842	179.624	676	925	53.502	109.368	15.152
Obaveze prema klijentima	282.167	283.806	171.455	16.044	72.477	20.726	3.104
Subordinirani dug	8.804	12.986	-	-	527	2.100	10.359
Ostale obaveze	2.076	2.363	38	100	454	1.205	566
Ukupne obaveze	502.069	518.048	172.131	40.704	142.594	133.399	29.181
Potencijalne obaveze							
Finansijske garancije	48	42.462	42.462	-	-	-	-
Odobreni neiskorišeni krediti (neopozivi)	56	24.785	24.785	-	-	-	-
Neuskladenost ročne strukture	32.089	(13.088)	(80.140)	4.302	(41.173)	64.406	39.556

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)**5.4 Rizik likvidnosti i finansiranja (nastavak)**

	Knjigovod stvena vrijednost	Bruto nominalni priliv/odli v	do 1 mjeseca	od 1 do 3 mjeseca	od 4 do 12 mjeseci	od 1 do 5 godina	preko 5 godina
31. decembar 2018							
Finansijska imovina							
Novac i novčani ekvivalenti	72.750	72.750	72.750	-	-	-	-
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	40.299	40.299	40.299	-	-	-	-
Kredit i potraživanja dati klijentima	364.866	407.149	32.993	45.600	93.654	181.531	53.371
Akontacija tekućeg poreza na dobit	195	195	-	-	195	-	-
Ulaganja u hartije od vrijednosti	43	43	-	-	-	-	43
Ostala imovina	427	427	427	-	-	-	-
Ukupna imovina	478.580	520.863	146.469	45.600	93.849	181.531	53.414
Finansijske obaveze							
Obaveze prema bankama	41.058	41.075	-	11.847	29.391	-	-
Obaveze prema drugim finansijskim institucijama	255.800	257.205	167.439	8.793	41.074	39.233	665
Obaveze prema klijentima	141.805	145.202	659	5.039	9.804	108.853	20.847
Subordinirani dug	8.803	13.788	-	-	263	2.624	10.901
Ostale obaveze	472	472	472	-	-	-	-
Ukupne obaveze	447.938	457.742	168.570	25.679	80.532	105.710	32.413
Potencijalne obaveze							
Finansijske garancije	93	34.571	34.571	-	-	-	-
Odobreni neiskorišeni krediti (neopozivi)	71	24.981	24.981	-	-	-	-
Neuskladenost ročne strukture	30.477	3.569	(81.653)	19.921	13.317	75.821	21.001

Rizik kratkoročne likvidnosti primarno se mjeri putem LCR-a. Na dan 31. decembra 2019. godine LCR je iznosio 187% (2018: 414%), što je iznad regulatornog zahtjeva od minimalnih 100%.

Rizik finansiranja je opasnost da se dodatna sredstva ne mogu dobiti, ili se mogu dobiti samo uz veće troškove, te stoga pokriva dijelove nesistemskog efekta promjene kamatnih stopa. Ovaj rizik je ublažen činjenicom da Bančine kreditne operacije se finansiraju prvenstveno putem depozita klijenata koji su dopunjeni dugoročnim kreditnim linijama međunarodnih finansijskih institucija (MFI). Na 31. decembar 2019. godine najveći izvor finansiranja su depoziti klijenata u iznosu od 282 miliona KM (2018.: 255 miliona KM). Finansijske institucije unutar grupe i međunarodne finansijske institucije (MFI) su drugi najveći izvor finansiranja.

Banka upravlja, mjeri i ograničava rizik finansiranja kroz poslovno planiranje, analizu neuskladenosti ročne strukture i nekoliko indikatora uključujući stress scenario na povlačenje a vista sredstava. Potrebe Banke za finansiranjem, utvrđene u procesu poslovnog planiranja, prate se i redovito preispituju u Banci i na razini grupe. ProCredit Holding također nudi finansiranje u slučaju potrebe, a trenutno Banka ima jednu stand-by liniju odobrenu od strane ProCredit Holdinga u iznosu od 5 miliona EUR. Ključni pokazatelj za ograničavanje rizika inanciranja je pokazatelj koncentracije depozita. Još dva pokazatelja dodatno ograničavaju razinu financiranja s međubankarskog tržišta.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.5 Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom u Banci je vođeno principom da Banka ni u jednom trenutku ne smije nositi veće rizike nego što može da podnese. Ovaj princip se prati koristeći različite pokazatelje za koje su uspostavljeni indikatori ranog upozorenja i ograničenja.

Indikatori uključuju pored lokalnih regulatornih standarda, izračun adekvatnosti kapitala u skladu sa zahtjevima CRR-a, koeficijent poluge u skladu sa CRR-om i procjenu adekvatnosti internog kapitala.

Cilj upravljanja kapitalom također je održavanje kapitala na nivou koji u svakom trenutku zadovoljava uslove koji se tiču kvantiteta i kvaliteta kapitala a time i omogućavanje neometanog funkcionisanja i aktivnosti Banke.

Okvir upravljanja kapitalom Banke ima sljedeće ciljeve:

- usklađenost sa regulatornim kapitalnim zahtjevima (normativna perspektiva)
- osiguranje interne adekvatnosti kapitala
- usklađenost sa interno definisanim kapitalnim zahtjevima i stvaranje dovoljnog kapitalnog zaštitnog sloja

Upravljanje kapitalom Banke uređeno je politikama i mjesečno se prati od strane ALCO komiteta.

Interna adekvatnost kapitala

ProCredit Banka se suočava sa različitim rizicima koji su rezultat njenih poslovnih aktivnosti. Tim rizicima Banka upravlja na odgovarajući način a u skladu sa značajem koji imaju za Banku. Katalog rizika je instrument koji treba da identifikuje materijalnost rizika kojima je Banka izložena kako bi se prikazao sveukupan rizični profil Banke. Katalog rizika predstavlja osnovu sistema za upravljanje rizicima Banke. Katalog rizika se sastoji od uvodnog dokumenta i posebne tabele kataloga rizika. Uvodni dokument daje pregled opšteg okvira kataloga rizika, odgovornosti i koraka koji treba da budu preduzeti kako bi došlo do procjene pojedinačnih kategorija rizika. Katalog rizika daje pregled svih potencijalnih rizika i procjenu njihovog značaja za Banku.

Katalog rizika se ažurira redovno najmanje jednom godišnje ili češće ukoliko se za tim ukaže potreba, pokretanjem procesa identifikacije rizika i procjene njihove materijalnosti. Prilikom utvrđivanja materijalno značajnih rizika kojima je Banka izložena a koji će biti uključeni u interni proces procjene adekvatnosti kapitala uzimaju se u obzir vrsta, obim i složenost poslovanja, kao i specifičnost tržišta na kojima Banka posluje. Također, u obzir se uzima i prethodno iskustvo u upravljanju rizicima u Banci i ProCredit grupi kao i historijski podaci o ostvarenim negativnim efektima na finansijski rezultat i kapital banke.

Identifikacija i procjena rizika se sprovodi od strane Odjela za upravljanje rizicima u saradnji sa relevantnim Odjelima/Službama prema nadležnosti i prema kriterijima za utvrđivanje materijalne značajnosti rizika iz kataloga rizika. Srodni rizici se iskazuju u okviru glavnog rizika prema pripadnosti (npr. kreditnog rizika). Katalog rizika predmet je diskusije relevantnih Odjela/Službi, uključujući Upravu banke i Nadzorni Odbor banke.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)**5.5 Interna adekvatnost kapitala (nastavak)**

U okviru postupka procjene interne adekvatnosti kapitala Banka je definisala sve zahtjeve u skladu sa načelima koje je propisala Federalna Agencija za Bankarstvo o upravljanju rizicima. Metodologija internog procesa procjene adekvatnosti kapitala i internog procesa procjene adekvatnosti likvidnost i pretpostavke korištene u metodologiji usvojene su od strane Nadzornog Odbora Banke. Navedeni dokument definiše metodologiju procesa stres testiranja koji Banka koristi za potrebe ICAAP-a. Banka provodi stres testiranje za potrebe ICAAP-a minimalno jednom godišnje. Informacije o stres testiranju prikazane su u tabeli niže:

Ritik	Opis	Prepostavke
Kreditni rizik	Interni model prema odgovarajućim stopama gubitka	Nivo pouzdanosti 99,8%
Rizik druge ugovorne strane	Interni model – rejting povezan sa vjerovatnoćom migracije rejtinga i vjerovatnoćom default-a.	Rejtinzi banaka se spuštaju za dva nivoa
Devizni rizik	VaR	Nivo pouzdanosti 99,8%
Operativni rizici	Analiza vjerovatnoće broja događaja i vjerovatnoće gubitka po događaju	Nivo pouzdanosti 99,8%
Kamatni rizik	Jednostavni izračun sa simulacijom jačeg kamatnog šoka	Kamatni šok viši od 400 baznih poena
Rizik likvidnosti	Interni i eksterni faktori	Simulacija produženog stresa tržišta

Regulatorna adekvatnost kapitala

Metode za izračun adekvatnosti kapitala zasnivaju se na preporukama Bazelskog odbora za bankarsku superviziju. Uskladenost sa interno definisanim zahtjevima se redovno prati. Tokom izvještajnog perioda, svi regulatorni kapitalni zahtjevi su bili ispunjeni u svakom trenutku.

Omjer adekvatnosti kapitala Banke je iznad propisanog limita od 12%. Sljedeća tablica prikazuje strukturu kapitala i kapitalnih zahtjeva Banke na 31. decembar 2019 i 31. decembar 2018. godine:

-u KM '000	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Redovni osnovni kapital Banke	47.697	48.748
Dodatni osnovni kapital Banke	-	-
Dodatni kapital Banke (Tier 2)	1.888	2.966
Ukupni kapital	49.585	51.714
Rizikom ponderisana aktiva (nerevidirano)	331.493	306.656
	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Stopa redovnog osnovnog kapitala	14,4%	15,9%
Stopa osnovnog kapitala (Tier 1)	14,4%	15,9%
Stopa ukupnog kapitala	15,0%	17,2%

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM *(nastavak)*

5.5 Interna adekvatnost kapitala *(nastavak)*

Pokazatelji kapitala su se smanjili u 2019. godini. U toku 2019. godine, CET1 i T1 koeficijent smanjio se na 14,4% zbog rasta bilansa stanja. Stopa ukupnog kapitala pala je na 15% kao rezultat rasta, kao i prijevremene otplate instrumenata dopunskog kapitala. Banka je pokrenula postupak dokapitalizacije na kraja 2019. godine koji će biti završen u prvoj polovini 2020. godine.

U okviru internog procesa procjene adekvatnosti kapitala Banka će za kreditni rizik vršiti obračun regulatornog kapitalnog zahtjeva u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala Banke (standardizovani pristup) a pored toga Banka će internim modelom obračunavati interni kapitalni zahtjev za rizike i porediti ih sa regulatornim kapitalnim zahtjevom u cilju izbjegavanja moguće podcjenjenosti rizika uslijed primjene standardizovanog pristupa. Nadalje, Banka će raditi stres test za rizike u cilju izbjegavanja moguće podcjenjenosti rizika uslijed primjene standardizovanog pristupa u uslovima krize.

Nadalje, Banka je obavezna osigurati i održavati koeficijent poluge koji se ne bazira na riziku (omjer finansijske poluge). Koeficijent se definiše kao omjer osnovnog kapitala i ukupnih ponderisanih bilansnih i vanbilansnih izloženosti. Minimalni zahtjev za koeficijent poluge iznosio je 6 %. Na kraju godine Banka je izvijestila omjer poluge od 8,3%.

Koeficijent poluge

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Osnovni kapital (Tier 1)	47.697	48.748
Imovina	574.623	569.990
Koeficijent poluge	8,3%	8,6%

6. FER VRIJEDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENATA

Tabela u nastavku prikazuje fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji se ne mjere po fer vrijednosti i analizira ih po nivou u hijerarhije fer vrijednosti u koju se kategorizira svako mjerenje fer vrijednosti.

	Kategorija	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Fer vrijednost	Knjigovodstvena vrijednost
31. decembar 2019.						
Finansijska imovina						
Novac i novčani ekvivalenti	AC	6.712	81.534	-	88.246	88.246
Obavezna rezerve kod Centralne banke BiH	AC	-	47.047	-	47.047	47.047
Kredit i potraživanja dati klijentima	AC	-	-	400.650	400.650	398.254
Ostala imovina	AC	-	-	436	436	436
Ulaganja u hartije od vrijednosti	FVOCI	-	63	-	63	43
Ukupno		6.712	128.644	401.086	536.442	534.026
Finansijske obaveze						
Obaveze prema bankama	AC	-	-	38.602	38.602	39.180
Obaveze prema drugim finansijskim institucijama	AC	-	-	170.224	170.224	169.842
Obaveze prema klijentima	AC	-	168.489	114.057	282.546	282.167
Subordinirani dug	AC	-	-	10.646	10.646	8.804
Ostale obaveze	AC	-	-	2.076	2.076	2.076
Ukupno		-	168.489	335.605	504.094	502.069
	Kategorija	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Fer vrijednost	Knjigovodstvena vrijednost
31. decembar 2018.						
Finansijska imovina						
Nova ci novčani ekvivalenti	AC	7.755	64.995	-	72.750	72.750
Obavezna rezerve kod Centralne banke BiH	AC	-	40.299	-	40.299	40.299
Kredit i potraživanja dati klijentima	AC	-	-	363.609	363.609	364.866
Ostala imovina	AC	-	-	428	428	428
Ulaganja u hartije od vrijednosti	FVOCI	-	55	-	55	43
Ukupno		7.755	105.349	364.037	477.141	478.386
Finansijske obaveze						
Obaveze prema bankama	AC	-	-	41.061	41.061	41.058
Obaveze prema drugim finansijskim institucijama	AC	-	-	140.043	140.043	141.805
Obaveze prema klijentima	AC	-	158.649	97.677	256.326	255.800
Subordinirani dug	AC	-	-	11.003	11.003	8.803
Ostale obaveze	AC	-	-	386	386	386
Ukupno		-	158.649	290.170	448.819	447.852

6. FER VRIJEDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA

Banka određuje fer vrijednost finansijskih instrumenata dajući prioritet kotiranim cijenama na uređenom tržištu za identične pozicije aktive i obaveza. Za kratkoročne finansijske instrumente koji se vode po amortiziranom trošku, knjigovodstvena vrijednosti predstavljaju najbolju procjenu fer vrijednosti.

Na dan sticanja, finansijski instrumenti se mjere po fer vrijednosti. Suštinski, to je cijena transakcije u trenutku sticanja. Ovisno o kategoriji, finansijski instrumenti se naknadno mjere po fer vrijednosti ili po (amortiziranom) trošku.

Fer vrijednost se definiše kao cijena koja bi bila primljena u slučaju prodaje ili plaćena za prenos obaveza u sklopu redovnih transakcija na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu između sudionika na tržištu na datum mjerenja.

Banka primjenjuje hijerarhije fer vrijednosti prema MSFI. Hijerarhiju kategoriziraju ulazni parametri korišteni u primjenjenoj tehnici vrednovanja za mjerenje fer vrijednosti na tri nivoa.

(a) Nivo 1 Inputi

Ponudene-listane cijene (neprilagodene) na aktivnom tržištu za identična sredstva ili obaveze kojima se može pristupiti na datum mjerenja. Tržište se smatra aktivnim ukoliko se tržišne transakcije sa sredstvom ili obavezom obavljaju redovno i u dovoljnom obimu da osiguraju kontinuiranu dostupnost informacija o cijenama.

(b) Nivo 2 Inputi

Pored listanih tržišnih cijena iz Nivoa 1 koje su primjenjive za imovinu ili obavezu, ili direktno ili indirektno, primjenjene tehnike procjene su uprosječavanje trenutnih fer vrijednosti sličnih instrumenata i diskontovanih novčanih tokova korištenjem uporedivih tržišnih parametara. Banka primjenjuje individualne kamatne stope i kurseve objavljenje od strane Centralne Banke Bosne i Hercegovine.

(c) Nivo 3 Inputi

Ulazni parametri koji nisu vidljivi. Ukoliko uporediva tržišna stopa nije dostupna koriste se interne stope za diskontiranje novčanih tokova. Navedene stope reflektuju troškove finansiranja uzimajući u obzir efekat valute, datuma dospjeća i risk margine, na primjer Bančina cijene izvora finansiranja. Interna stopa se upoređuje sa stopom koja se odobrava trećoj strani i koja je konzistentna sa parametrima transakcija na redovnom tržištu na datum mjerenja.

Kredit i potraživanja od klijenata

Procijenjena fer vrijednost kredita i potraživanja klijentima zasnovana je na diskontovanim očekivanim budućim novčanim tokovima otplate glavnice i kamate, uz pretpostavku da se krediti otplaćuju prema ugovorenoj dinamici. Procijenjena fer vrijednost kredita odražava promjene u kreditnom statusu od uzimanja kredita i promjene u kreditima s fiksnom stopom. Knjigovodstvena vrijednost kredita s varijabilnom kamatnom stopom približno je jednaka njihovoj fer vrijednosti.

Depoziti klijenata, pozajmice i subordinirani dug

Procijenjena fer vrijednost depozita bez navedenog dospjeća, uključujući beskamatne depozite, predstavlja iznos koji se vraća na zahtjev.

Procijenjena fer vrijednost depozita sa fiksnom kamatnom stopom i drugih pozajmica koje nisu kotirane na aktivnom tržištu zasnovana je na diskontovanim novčanim tokovima korištenjem kamatnih stopa za nova zaduženja sa sličnim preostalim dospeljem.

Fer vrijednost oročenih depozita sa promjenljivom kamatnom stopom približno je jednaka njihovoj knjigovodstvenoj vrijednosti na datum izvještavanja.

Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cijene lako i redovno dostupne iz trgovine, od dilera, brokera, industrijske grupe, cijene usluga regulatornih agencija i da te cijene predstavljaju stvarne i redovne transakcije na tržištu na osnovu principa van dohvata ruke.

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.
 (Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

7. PRIHODI OD KAMATA

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Prihod od kamata obračunat korištenjem efektivne kamatne stope		
<i>Kredit i potraživanja</i>		
od privrednih društava	14.009	13.600
od stanovništva	1.188	1.556
od banaka	16	5
Ostali kamatni prihod	87	187
	<u>15.300</u>	<u>15.348</u>

8. RASHODI OD KAMATA

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Finansijske institucije	2.508	2.189
Stanovništvo i privredna društva	1.634	1.944
Banke	619	396
Subordinisani dug	525	524
Kamate po ugovorima o najmu	66	-
Ostali rashodi od kamata	269	255
	<u>5.621</u>	<u>5.308</u>

9. PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Glavne uslužne linije		
Platni promet	2.713	2.512
Održavanje računa	1.796	1.780
Kartično poslovanje	391	423
Ostalo	340	257
Prihododi od naknada i provizija po ugovorima sa klijentima	5.240	4.972
Garancije i odobreni i neiskorišteni krediti	807	793
	<u>6.047</u>	<u>5.765</u>

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

10. RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Platni promet	873	820
Kartično poslovanje	785	756
Održavanje računa	13	34
Ostalo	46	106
	<u>1.717</u>	<u>1.716</u>

11. NETO PRIHODI IZ TRGOVANJA STRANIM VALUTAMA

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Prihodi od transakcija u stranim valutama	881	656
Neto prihodi i rashodi od usklađivanja pozicija u stranim valutama	(28)	(33)
	<u>853</u>	<u>623</u>

12. OSTALI OPERATIVNI PRIHODI

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Dobit od prodaje stečene imovines	380	30
Prihod od zakupa	85	-
Prihod od sudskih sporova	75	8
Dobit od prodaje materijalne imovine	5	130
Ostali prihodi	152	76
	<u>697</u>	<u>244</u>

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

13. ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
IT troškovi	3.385	2.903
Troškovi konsultantskih usluga	1.081	1.100
Troškovi edukacije i upošljavanja	544	581
Troškovi zaštite i sigurnosti	342	330
Troškovi prevoza	267	293
Troškovi energije i komunalne usluge	239	242
Marketing	232	225
Sudski troškovi	211	176
Troškovi tekućeg održavanja	189	257
Telekomunikacije	188	180
Troškovi zakupa	142	635
Troškovi revizije	108	125
Troškovi osiguranja	102	158
Ostali porezi i doprinosi	88	104
Članarine	82	72
Troškovi kancelarijskog materijala	43	35
Ostali administrativni troškovi	813	805
	<u>8.056</u>	<u>8.221</u>

14. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Troškovi neto plata i poreza	2.720	2.798
Doprinosi	1.652	1.630
Isplaćene otpremnine	157	28
Promjene na rezervama za otpremnina za odlazak u penziju	7	5
Naknade troškova	(20)	(21)
Ostale naknade radnicima	630	717
	<u>5.146</u>	<u>5.157</u>

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

15. OSTALI OPERATIVNI TROŠKOVI

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Umanjenje vrijednosti stečene imovine	578	118
Plaćena premija osiguranja depozita i kredita	538	494
Rezervisanja za sudske postupke (Bilješka 28)	167	78
Rashodi po osnovu sudskih sporova	157	-
Troškovi poreza na temelju poreske inspekcije	-	187
Rashodi prilikom rashodovanja stalnih sredstava	1	60
Ostali rashodi	147	108
	<u>1.588</u>	<u>1.045</u>

16. UMANJENJA VRIJEDNOSTI, NETO

Promjene u bilansu uspjeha koje se odnose na umanjjenja vrijednosti su prikazana kako slijedi:

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Povećanje rezervisanja	3.828	2.894
Smanjenje rezervisanja	(3.032)	(3.794)
Naplata otpisanih kredita	(108)	(158)
Trošak direktnih otpisa	4	138
	<u>692</u>	<u>(920)</u>

Promjene u bilansu uspjeha koje se odnose na umanjjenja vrijednosti po vrsti imovine su prikazane kako slijedi:

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Umanjenje vrijednosti / (Otpuštanje) za kredite date klijentima, neto (Note 19)	662	(797)
Umanjenje vrijednosti / (Otpuštanje) za ostalu imovine i potraživanja, neto (Note 18)	(8)	(90)
Umanjenje vrijednosti za sredstva kod Centralne Banke BiH, neto	115	-
Umanjenje vrijednosti / (Otpuštanje) za sredstva na tekućim računima kod drugih banaka, neto	(17)	15
Otpuštanje rezervisanja za vanbilansne stavke, neto	(60)	(48)
	<u>692</u>	<u>(920)</u>

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

17. POREZ NA DOBIT

Ukupan porez na dobit priznat u bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti može se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Tekući porez na dobit	45	-
Odgodeni porez na dobit	29	85
	<u>74</u>	<u>85</u>

Usklađivanje oporezive dobiti iskazane u poreskom bilansu sa računovodstvenom dobiti može se prikazati na sljedeći način:

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Dobit prije poreza na dobit	(1.559)	49
Porez na dobit po stopi od 10%	(156)	5
Efekti nepriznatih prihoda	-	(106)
Efekti nepriznatih rashoda – trajna razlika	112	102
Transferne cijene	-	10
Prestanak priznavanja prethodnog priznate odgodene porezne imovine	29	85
Tekući porez na dobit u Republici Srpskoj	45	-
Iskorišteni/(Neiskorišteni) preneseni poreski gubici	(44)	11
	<u>74</u>	<u>85</u>
Porez na dobit	<u>74</u>	<u>85</u>
Efektivna stopa poreza	<u>-</u>	<u>173%</u>

*Porez na dobit u RS-u računa se zasebno i bazira se na specifičnoj troškovnoj alokaciji troškova i prihoda ostvarenih u RS-u.

Promjene na odgođenim poreskim sredstvima mogu se prikazati na sljedeći način:

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Stanje na početku godine	109	194
Otpuštanje odgodene poreske imovine	(29)	(85)
Stanje na kraju godine	<u>80</u>	<u>109</u>

Odgodena porezna imovina priznaje se ako je vjerovatno da će buduća oporeziva dobit biti dostupna u odnosu na koju se mogu iskoristiti privremene razlike. Banka ne priznaje odgođenu poreznu imovinu za prenesene gubitke.

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

17. POREZ NA DOBIT (nastavak)

Poreski efekat u iznosu od 5.578 hiljada KM koji se veže za poreski gubitak u iznosu od 558 hiljada KM na 31. decembar 2019. godine može se prenijeti u skladu s podnesenim poreskim prijavama kako slijedi:

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Ističe u 2020	11	-
Ističe u 2021	671	763
Ističe u 2022	4.452	4.452
Ističe u 2024	444	
Ukupno	5.578	5.215

18. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI I OBAVEZNA REZERVA KOD CENTRALNE BANKE BOSNE I HERCEGOVINE

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Gotovina	6.712	7.755
Sredstva kod centralne banke	108.791	74.484
<i>Umanjenje vrijednosti gotovine i sredstava kod centralne banke</i>	<i>(115)</i>	-
Gotovina i novčana sredstva kod centralne banke	115.388	82.239
Tekući računi kod ostalih banaka	19.905	30.827
<i>Umanjenje vrijednosti sredstava na tekućim računima kod ostalih banaka</i>	-	<i>(17)</i>
Obavezna rezerva koja se ne kvalifikuje kao novac i ekvivalenti novca u izvještaju o novčanom toku	47.047	40.299
Novac i novčani ekvivalenti za izvještaj o novčanom toku	88.246	72.750

Minimalna obavezna rezerva izračunava se kao procenat prosječnog iznosa ukupnih depozita i pozajmljenih sredstava za svaki radni dan u toku 10 kalendarskih dana nakon perioda održavanja obavezne rezerve.

Od 1. jula 2016. godine primjenjuje se jedinstvena stopa od 10% ukupnih kratkoročnih i dugoročnih depozita i pozajmljenih sredstava. Gotovina koja se drži kao obavezna rezerva na računu CBBiH nije dostupna za korištenje bez posebnog odobrenja CBBiH i FBA.

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

18. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI I OBAVEZNA REZERVA KOD CENTRALNE BANKE BOSNE I HERCEGOVINE (nastavak)

Promjene umanjenja vrijednosti za očekivane gubitke za sredstva kod centralne banke prikazana su u tabeli koja slijedi. Sredstva kod centralne banke klasifikovana su u Fazu 1.

	2019.	2018.
Umanjenje vrijednosti na 1. januar	-	-
Novopriznata finansijska imovina (Bilješka 16)	(115)	-
Oslobađanje zbog prestanka priznavanja	-	-
Umanjenje vrijednosti na 31. decembar	(115)	-

Promjenje umanjenja vrijednosti za sredstva na tekućim računima kod drugih banaka prikazana su u tabeli koja slijedi. Sva sredstva kod drugih banaka klasifikovani su u Fazu 1.

	2019.	2018.
Umanjenje vrijednosti na 1. januar	(17)	(2)
Novopriznata finansijska imovina (Bilješka 16)	-	(15)
Oslobađanje zbog prestanka priznavanja	17	-
Umanjenje vrijednosti na 31. decembar	-	(17)

Kreditni rejtinzi Banaka kod kojih Banka ima otvorene tekuće račune prikazani su kako slijedi:

	31. decembar 2019.	Kreditni rejting banke
DZ BANK AG Deutsche Zentral-Genossenschaftsbank, Frankfurt, Njemačka	3.313	AA-
ProCredit Bank AG, Frankfurt, Njemačka	9.449	BBB
ProCredit Bank a.d. Beograd, Srbija	240	BBB-
ProCredit Bank (Bugarska)	90	BBB-
ProCredit Bank Sh.a, Kosovo	38	BB
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	1.634	BBB+
Zagrebačka Banka d.d. Zagreb, Hrvatska	60	BBB-
Raiffeisen Bank d.d. Sarajevo, Bosnia and Herzegovina	5.004	B
UniCredit Bank d.d. Mostar, Bosnia and Herzegovina	77	B
Bruto vrijednost	19.905	
<i>Manje: umanjenje vrijednosti za kreditne gubitke</i>	-	
Neto knjigovodstvena vrijednost	19.905	

U toku 2019. godine nije bilo promjena u kreditnim rejtinzima navedenih banaka.

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

19. KREDITI I POTRAŽIVANJA DATI KLIJENTIMA

Analiza kredita i potraživanja prema izvornom dospijeću je kako slijedi:

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Kratkoročni krediti:		
Kratkoročni krediti u domaćoj valuti	70.294	69.578
Kratkoročni krediti u stranoj valuti (uključujući indeksirane u EUR)	1.531	2.257
	<u>71.825</u>	<u>71.835</u>
Dugoročni krediti:		
Dugoročni krediti u domaćoj valuti	15.596	16.646
Dugoročni krediti u stranoj valuti (uključujući indeksirane u EUR)	323.862	291.237
	<u>339.458</u>	<u>307.883</u>
Ukupno krediti prije umanjenja vrijednosti	<u>411.283</u>	<u>379.718</u>
Manje: umanjenje vrijednosti	<u>(13.029)</u>	<u>(14.852)</u>
	<u>398.254</u>	<u>364.866</u>

Kamatne stope po kreditima na dan 31. decembar 2019. i 31. decembra 2018. mogu biti kako slijedi:

	<u>31. decembar 2019.</u>		<u>31. decembar 2018.</u>	
	'000 KM	Godišnja kamatna stopa	'000 KM	Godišnja kamatna stopa
<i>Domaća valuta</i>				
Privredna društva	84.780	2,00% – 12,50%	84.927	2,00% – 14,00%
Stanovništvo	1.110	3,50% – 15,00%	1.297	3,50% – 16,00%
<i>Strana valuta</i>				
Privredna društva	308.314	300% – 12,00%	275.672	2,00% – 13,25%
Stanovništvo	17.079	1,90% – 14,00%	17.822	2,80% – 18,00%
	<u>411.283</u>		<u>379.718</u>	

19. KREDITI I POTRAŽIVANJA DATI KLIJENTIMA (nastavak)

Svi krediti i potraživanja data klijentima se mjere po amortizacionom trošku. Slijedeća tabela pokazuje uskladu od početnog do završnog stanja za bruto vrijednost kredite i potraživanja datih klijentima i prpadajuće umanjenje vrijednosti.

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
Bruto vrijednost na 1. januar 2019.	355.660	2.791	21.267	-	379.718
Novi krediti i potraživanja	223.544	54	44	296	223.893
Modifikacija novčanog toka	-	-	40	-	40
Prestanak priznavanja (uključujući i otpis)	(97.530)	(550)	(5.866)	(26)	(103.927)
Promjene u obračunatoj kamati, glavnici i naknadi	(85.909)	(1.108)	(1.424)	-	(88.441)
Kretanje iz Faze 1 u Fazu 2	(42.734)	42.734	-	-	-
Kretanje iz Faze 1 u Fazu 3	-	-	-	-	-
Kretanje iz Faze 2 u Fazu 1	3.232	(3.232)	-	-	-
Kretanje iz Faze 2 u Fazu 3	-	(1.411)	1.411	-	-
Kretanje iz Faze 3 u Fazu 2	-	132	(132)	-	-
Kretanje iz Faze 3 u Fazu 1	2	-	(2)	-	-
Ostala kretanja	(107)	(84)	191	-	-
Bruto vrijednost na 31. decembar 2019.	356.158	39.326	15.529	270	411.283
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
Umanjenje vrijednosti na 1. januar 2019.	(1.674)	(268)	(12.910)	-	(14.852)
Novi krediti i potraživanja	(1.264)	(5)	(17)	(263)	(1.549)
Oslobađanje zbog prestanka priznavanja	551	73	1.629	-	2.253
Transfer u Fazu 1	(250)	250	-	-	-
Transfer u Fazu 2	250	(265)	14	-	-
Transfer u Fazu 3	-	6	(6)	-	-
Promjena kreditnog rizika	1.114	(210)	(2.271)	-	(1.367)
Korištenje ispravke vrijednosti	-	-	2.069	-	2.069
Ostala kretanja	-	-	418	-	417
Umanjenje vrijednosti na 31. decembar 2019.	(1.273)	(419)	(11.074)	(263)	(13.029)

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

19. KREDITI I POTRAŽIVANJA DATI KLIJENTIMA (nastavak)

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
Bruto vrijednost na 1. januar 2018.	305.787	10.624	31.088	-	347.499
Novi krediti i potraživanja	48.350	-	-	-	48.350
Modifikacija novčanog toka	-	-	(12)	-	(12)
Prestanak priznavanja (uključujući i otpis)	-	-	(9.228)	-	(9.228)
Promjene u obračunatoj kamati, glavnici i naknadi	(325)	(4.731)	(1.835)	-	(6.891)
Kretanje iz Faze 1 u Fazu 2	(1.072)	1.072	-	-	-
Kretanje iz Faze 1 u Fazu 3	(766)	-	766	-	-
Kretanje iz Faze 2 u Fazu 1	3.581	(3.581)	-	-	-
Kretanje iz Faze 2 u Fazu 3	-	(840)	840	-	-
Kretanje iz Faze 3 u Fazu 2	-	247	(247)	-	-
Kretanje iz Faze 3 u Fazu 1	105	-	(105)	-	-
Ostala kretanja	-	-	-	-	-
Bruto vrijednost na 31. decembar 2018.	355.660	2.791	21.267	-	379.718
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
Umanjenje vrijednosti na 1. januar 2019.	(1.479)	(743)	(18.744)	-	(20.966)
Novi krediti i potraživanja	(1.043)	-	-	-	(1.043)
Oslobađanje zbog prestanka priznavanja	-	-	1.885	-	1.885
Transfer u Fazu 1	(98)	97	1	-	-
Transfer u Fazu 2	96	(209)	113	-	-
Transfer u Fazu 3	4	182	(186)	-	-
Promjena kreditnog rizika	846	405	(1.296)	-	(45)
Korištenje umanjenja vrijednosti	-	-	4.753	-	4.753
Ostala kretanja	-	-	564	-	563
Umanjenje vrijednosti na 1. januar 2019.	(1.674)	(268)	(12.910)	-	(14.852)

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

20. ULAGANJA U INVESTICIJSKE NEKRETNINE

Nabavna vrijednost

Stanje na dan 1. januara 2018. -

Nabavka -

Stanje na dan 31. decembar 2018. -

Transfers 1.987

Stanje na dan 31. decembar 2019. 1.987

Akumulirana amortizacija

Stanje na dan 1. januara 2018. -

Amortizacija -

Stanje na dan 1. decembra 2019. godine -

Amortizacija 12

Transfer 294

Stanje na dan 31. decembra 2019. godine 306

NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST

Stanje na dan 31. decembar 2018. -

Stanje na dan 31. decembar 2019. 1.681

Tokom 2019. godine Banka je izdala dio zgrade trećoj strani koja je potom priznata kao ulaganja u investicijske nekretnine. Preračun fer vrijednosti ulaganja u investicijske nekretnine na dan 31. decembar 2019. godine urađen je od strane eksternog procjenitelja (na listi odobrenih procjenitelja Banke), dalje potvrđeno od strane internog procjenitelja – zaposlenika Banke koji ima dovoljno znanje i nedavno iskustvo u procjenjivanju imovine po fer vrijednosti.

Investiciona imovina po fer vrijednosti utvrđena je metodom tržišne vrijednosti koja odražava sadašnju vrijednost na tržištu, uzimajući u obzir građevinsku vrijednost objekta i druge faktore (lokacija, upotrebljivost, kvalitet i drugi faktori). Fer vrijednost investicione imovine iznosi 2,4 miliona KM.

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

21. NEKRETNINE I OPREMA

	Zgrade i zemljište	Oprema	Imovina s pravom korištenja - nekretnine	Imovina s pravom korištenja - oprema	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Na dan 1. januar 2018.	14.829	10.098	-	-	24.927
Nabavke	15	133	-	-	148
Prijenos u upotrebu	56	(58)	-	-	(2)
Otpisi i otuđenja	(664)	(2.816)	-	-	(3.480)
Na dan 31. decembar 2018.	14.236	7.357	-	-	21.593
Efekti prve primjene MSFI 16 (Bilješka 2.6)	-	-	1.981	326	2.307
Nabavke	3	158	-	-	161
Prijenos u upotrebu	(1.987)	-	-	-	(1.987)
Otpisi i otuđenja	(65)	(350)	(324)	-	(739)
Na dan 31. decembar 2019.	12.187	7.165	1.657	326	21.335
Akumulirana amortizacija					
Na dan 1. januar 2018.	2.400	8.031	-	-	10.431
Trošak za godinu	372	532	-	-	904
Otpisi i otuđenja	(614)	(2.803)	-	-	(3.417)
Na dan 31. decembar 2018.	2.158	5.760	-	-	7.918
Trošak za godinu	340	461	269	117	1.187
Transfer	(294)	-	-	-	(294)
Otpisi i otuđenja	(67)	(341)	(35)	-	(443)
Na dan 31. decembar 2019.	2.137	5.880	234	117	8.368
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 31. decembar 2018.	12.078	1.597	-	-	13.675
Na dan 31. decembar 2019.	10.050	1.285	1.423	209	12.967

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

22. NEMATERIJALNA IMOVINA

	Softver	Licence	Ukupno
Nabavna vrijednost			
Na dan 1. januar 2018.	1.856	5.076	6.932
Na dan 31. decembar 2018.	1.856	5.076	6.932
Na dan 31. decembar 2019.	1.856	5.076	6.932
Akumulirana amortizacija			
Na dan 1. januar 2018.	1.007	4.163	5.170
Trošak za godinu	147	267	414
Na dan 31. decembar 2018.	1.154	4.430	5.584
Trošak za godinu	144	219	363
Na dan 31. decembar 2019.	1.298	4.649	5.947
Neto knjigovodstvena vrijednost:			
Na dan 31. decembar 2018.	702	646	1.348
Na dan 31. decembar 2019.	558	427	985

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

23. OSTALA IMOVINA I POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2019	31. decembar 2018
Stečena imovina	2.337	5.312
Zalihe	2	3
Kratkoročna finansijska imovina	599	599
Dati avansi	58	70
Ostala imovina	<u>611</u>	<u>561</u>
	3.607	6.545
Manje: umanjenje vrijednosti	<u>(163)</u>	<u>(171)</u>
	<u>3.444</u>	<u>6.374</u>

Stečena imovina je nefinansijska imovina stečena u procesu naplate kreditnih potraživanja s ciljem da se ta imovina proda čim se za to steknu uvjeti. Imovina se priznaje po fer vrijednosti umanjenoj za trošak prodaje ili neto knjigovodstvenu vrijednost potraživanja. Amortizacija se ne obračunava na stečenu imovinu. Svako naknadno umanjenje ili povećanje vrijednosti evidentira se pod ostalim operativnim приходima/rashodima.

Promjene umanjenja ostale imovine i potraživanja mogu se prikazati na sljedeći način:

	31. decembar 2019	31. decembar 2018
Stanje na početku godine	(171)	(492)
Novopriznata finansijska imovina	(15)	(39)
Oslobađanje zbog prestanka priznavanja	26	552
Promjena kreditnog rizika	(3)	(423)
Ostala kretanja	<u>-</u>	<u>231</u>
Stanje na kraju godine	<u>(163)</u>	<u>(171)</u>

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

23. OSTALA IMOVINA I POTRAŽIVANJA (nastavak)

Sljedeće tabele prikazuju sravnjenje početnog i završnog stanja umanjenje vrijednosti stavki finansijske imovine:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
Umanjenje vrijednosti na 1. januar 2019.	(2)	(6)	(163)	-	(171)
Nova sredstva	-	(15)	-	-	(15)
Oslobađanje zbog prestanak priznavanja	-	-	26	-	26
Promjena kreditnog rizika	1	-	(4)	-	(3)
Umanjenje vrijednosti na 31. december 2019.	(1)	(21)	(141)	-	(163)
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
Umanjenje vrijednosti na 1. januar 2018.	(6)	(17)	(469)	-	(492)
Nova sredstva	(4)	(14)	(21)	-	(39)
Oslobađanje zbog prestanak priznavanja	1	16	535	-	552
Promjena kreditnog rizika			(423)		(423)
Ostala kretanja	7	9	215		231
Umanjenje vrijednosti na 31. december 2018.	(2)	(6)	(163)	-	(171)

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

24. OBAVEZE PREMA BANKAMA

Analiza obaveza prema bankama prema originalno ugovorenom dospijeću prikazano je kako slijedi:

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
<i>Dugoročni krediti:</i>		
Dugoročni krediti od stranih banaka i finansijskih institucija	-	-
Manje: Tekuće dospijeće dugoročnih obaveza po kreditima	-	-
<i>Kratkoročni krediti:</i>		
Više: Tekuće dospijeće dugoročnih kredita	-	-
<i>Kratkoročni depoziti:</i>		
Kratkoročni depoziti banaka s rokom dospijeća do 3 mjeseca	23.470	11.735
Kratkoročni depoziti banaka s rokom dospijeća do jedne godine	15.710	29.323
	<u>39.180</u>	<u>41.058</u>

25. OBAVEZE PREMA DRUGIM FINANSIJSKIM INSTITUCIJAMA

31. decembar 2019.	Preostala ročnost					Ukupno
	do 3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Bez dospijeća	
Obaveze sa fiksnom kamatnom stopom	2.411	28.870	122.701	15.152	-	169.134
Obaveze sa varijabilnom kamatnom stopom	107	243	358	-	-	708
Ukupno	<u>2.518</u>	<u>29.113</u>	<u>123.059</u>	<u>15.152</u>	<u>-</u>	<u>169.842</u>

31. decembar 2018.	Preostala ročnost					Ukupno
	do 3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Bez dospijeća	
Obaveze sa fiksnom kamatnom stopom	5.314	13.347	95.962	20.290	-	134.913
Obaveze sa varijabilnom kamatnom stopom	1.950	4.942	-	-	-	6.892
Ukupno	<u>7.264</u>	<u>18.289</u>	<u>95.962</u>	<u>20.290</u>	<u>-</u>	<u>141.805</u>

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.
 (Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

26. OBAVEZE PREMA KLIJENTIMA

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
<i>Tekući računi</i>		
Fizička lica	107.163	95.116
Pravna lica	<u>25.948</u>	<u>29.185</u>
	133.111	124.301
<i>Štedni računi:</i>		
Fizička lica	24.461	25.690
Pravna lica	<u>10.917</u>	<u>8.659</u>
	35.378	34.349
<i>Oročeni depoziti:</i>		
Fizička lica	43.894	43.975
Pravna lica	<u>69.784</u>	<u>53.175</u>
	113.678	97.150
	<u>282.167</u>	<u>255.800</u>

27. SUBORDINIRANI DUG

	31. decembar 2019	31. decembar 2018
ProCredit Holding AG	<u>8.804</u>	<u>8.803</u>
	<u>8.804</u>	<u>8.803</u>

Aktivna je jedna kreditna linija od povezanog lica ProCredit Holding AG odobrena 31. augusta 2005. godine, u ukupnom iznosu od 8.803 hiljade KM i uključuje samo obavezu po glavnici. Aneks ugovora potpisan je 16. decembra 2017. godine. Na glavnici će biti obračunavana kamata po stopi od 6M EURIBOR + 5,88% godišnje. Rok dospjeća ovog kredita je 30. decembar 2027. godine. Banka nije bila u kašnjenju glavnice ili kamata po navedenoj kreditnoj liniji niti je prekršila druge odredbe ugovora o subordiniranom dugu. Sredstva subordiniranog duga raspoloživa su za pokriće gubitaka samo u slučaju stečaja ili likvidacije Banke, te nisu raspoloživa za pokriće gubitka redovnog poslovanja Banke. U slučaju likvidacije ili stečaja Banke, obaveze iz subordiniranog duga podređene su ostalim obavezama Banke.

Subordinirani dug se može iskoristiti kao dodatno povećanje kapitala za regulatorne svrhe, uz odobrenje regulatora. Banka je pokrenula postupak prebacivanja subordiniranog duga u kapital a očekuje se da će navedeni proces biti finaliziran u 2020. godini.

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.
 (Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

28. REZERVISANJA ZA OBAVEZE I TROŠKOVE

	31. decembar 2019	31. decembar 2018
Rezervisanja za sudske sporove	425	258
Rezervisanja za zaposlene	204	197
Rezervisanja za vanbilansne stavke	104	164
Ostalo	85	-
	<u>818</u>	<u>619</u>

Garancije i kreditne obaveze

U okviru redovnog poslovanja, Banka ulazi u kreditne obaveze koje se evidentiraju na vanbilansnim računima i prvenstveno uključuju garancije, akreditive i neiskorištene kredite.

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
<i>Odobreni neiskorišteni krediti</i>		
Odobreni krediti (opozivi)	10.218	10.383
Odobreni krediti (neopozivi)	24.785	24.981
	<u>35.003</u>	<u>35.364</u>
<i>Finansijske garancije</i>		
Činidbene garancije	27.803	21.226
Plative garancije	14.659	13.345
Akreditivi	445	351
	<u>42.907</u>	<u>34.922</u>
Ukupno garancije i odobreni neiskorišteni krediti	<u>77.910</u>	<u>70.286</u>

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

28. REZERVISANJA ZA OBAVEZE I TROŠKOVE (nastavak)

Movements in provisions for liabilities and charges were as follows:

Formirane rezerve za:	1. januar 2018.	Dodatna rezervisanja	Otpuštanje rezervisanja	Iskorišteno	31. decembar 2018.
Dugoročna primanja zaposlenih (Bilješka 14)	192	5	-	-	197
Rezervisanja za sudske sporove (Bilješka 15)	180	78	-	-	258
Rezervisanja za vanbilansne stavke (Bilješka 16)	212	116	(164)	-	164
Ostala rezervisanja	-	-	-	-	-
Ukupno	584	199	(164)	-	619

Formirane rezerve za:	1. januar 2019.	Dodatna rezervisanja	Otpuštanje rezervisanja	Iskorišteno	31. decembar 2019.
Dugoročna primanja zaposlenih (Bilješka 14)	197	7	-	-	204
Rezervisanja za sudske sporove (Bilješka 15)	258	239	(72)	-	425
Rezervisanja za vanbilansne stavke (Bilješka 16)	164	8	(68)	-	104
Ostala rezervisanja	-	85	-	-	85
Ukupno	619	339	(140)	-	818

Ukupan iznos sudskih spova iznosi 1.152 hiljada KM (2018: 882 hiljade KM) koji se većinski odnose na sudske postupke pokrenute od strane bivših zaposlenika Banke. Banka pravi rezervisanja zajedno sa internim i eksternim pravnim savjetnicima te prilagođava rezervisanja na temelju okolnosti koje postoje na svaki datum izvještavanja.

Ukoliko postoji određen broj sličnih obaveza, vjerovatnoća odliva koji je potreban da bi se obaveza izmirila određena je pretpostavkom da se radi o istim obavezama.

Za izračun efekata rezervisanja prema zahtjevima MRS-a 19 korištene su sljedeće aktuarske pretpostavke za 2019. godinu:

a. Demografske pretpostavke:

- i. Prosječna stopa mortaliteta – 0,79%
- ii. Prosječna stopa fluktuacije – 2,95%

b. Finansijske pretpostavke:

- iii. Diskontna stopa – 3,0% i
- iv. Očekivani rast plata – 2,0%

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

29. OSTALE OBAVEZE

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Obaveze po osnovu najmova	1.669	-
Obračunati razgraničeni troškovi	817	395
Obaveze prema pravim licima	100	83
Odgodeni prihodi	202	221
Obaveze prema dobavljačima	160	123
Obaveze prema vladama	77	43
Obaveze za ostale poreze	26	5
Ostale obaveze	2	34
Obaveze po osnovu najmova	<u>14</u>	<u>6</u>
	<u>3.067</u>	<u>910</u>

i. Obaveze po osnovu najmova

Banka je primijenila nove zahtjeve MSFI 16 vezane za najmove korištenjem modifikovanog retrospektivnog pristupa, te stoga uporedne informacije nisu prepravljene i nastavljaju se izvještavati u skladu s prethodnim zahtjevima MRS 17.

	Valuta	Nominalna kamatna stopa	Ugovoreno /očekivano dospijeće	Sadašnja vrijednost 31. decembar 2019.
Obaveze po osnovu najmova – poslovni prostori	BAM	3,65%	2020-2027	1.456
Obaveze po osnovu najmova – oprema	BAM	3,95%	2020-2022	<u>213</u>
				<u>1.669</u>

Iznosi prikazani u bilansu uspjeha

	2019.
Ugovori o zajmu prema MSFI 16	
Kamate po ugovorima o najmu (Bilješka 8)	66
Amortizacija sredstava sa pravom korištenja (Bilješka 21)	386
Trošak zakupa za ugovore male vrijednosti i kratkoročne ugovore (Bilješka 13)	<u>142</u>
	<u>2018.</u>
Ugovori o operativnom najmu prema MRS 17	
Operativni najam (Bilješka 13)	<u>635</u>

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

30. DIONIČKI KAPITAL

Kapital se sastoji od 7.112.649 redovnih dionica nominalne vrijednosti 10 KM. Vlasničkim instrumentima Banke se ne trguje na javnom tržištu ali su izlistane na Sarajevskoj berzi.

Vlasnička struktura Banke je kako slijedi:

Dioničari	Broj dionica	'000 KM	%
ProCredit Holding AG&CO. KGaA, Frankfurt, Njemačka	7.112.649	10	100,00
Ukupno	7.112.649	71.126.490	100,00

U toku 2018. godine izvršena je dokapitalizacija u iznosu od 3.911 hiljada KM.

	2019	2018
Stanje na dan 1. januar	71.126	67.215
Ponderisani prosjek broja običnih dionica	-	3.911
<i>Stanje na dan 31. decembar</i>	71.126	71.126

31. OSNOVNA ZARADA PO DIONICI

Osnovna zarada po dionici izračunava se dijeljenjem neto dobiti koja se može pripisati redovnim dioničarima ponderisanim prosječnim brojem redovnih dionica u toku godine.

	31. decembar 2019	31. decembar 2018
(Gubitak) / Dobit na raspolaganju dioničarima ('000 KM)	(1.559)	49
Ponderisani prosječni broj običnih dionica tokom godine	7.112.649	6.917.066
	(0,22)	0,01

Razrijeđena zarada po dionici nije prikazana jer Banka nije izdala instrumente razrijeđivih dionica.

32. POSLOVANJE PO SEGMENTIMA

Banka posluje kao jedan operativni segment.

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

33. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Stanja sa povezanim stranama mogu se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Imovina		
ProCredit bank Njemačka	9.449	9.434
ProCredit bank Srbija	240	179
ProCredit bank Bugarska	90	90
ProCredit bank Kosovo	57	62
ProCredit Holding Njemačka	-	10
	<u>9.836</u>	<u>9.775</u>
Uprava	2	1
Članovi uže porodice ključnih uposlenika	98	309
	<u>100</u>	<u>310</u>
Ukupno	<u>9.936</u>	<u>10.085</u>
Obaveze		
ProCredit Holding Njemačka	137.830	98.487
ProCredit bank Njemačka	39.180	41.058
ProCredit bank Kosovo	63	13
Quipe Njemačka	51	43
ProCredit bank Srbija	-	4
	<u>177.124</u>	<u>138.605</u>
Uprava	23	79
Članovi uže porodice ključnih uposlenika	92	144
	<u>115</u>	<u>223</u>
Ukupno	<u>177.239</u>	<u>138.828</u>
	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Prihodi		
ProCredit bank Njemačka	16	25
	<u>16</u>	<u>25</u>
Uprava	1	-
Članovi uže porodice ključnih uposlenika	8	7
	<u>9</u>	<u>8</u>
Ukupno	<u>25</u>	<u>33</u>

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi u hiljaadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

33. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Troškovi		
ProCredit Holding Njemačka	(3.167)	(3.160)
Quipe Njemačka	(2.285)	(2.104)
ProCredit bank Njemačka	(921)	(733)
ProCredit Akademija Njemačka	(340)	(375)
ProCredit bank Srbija	(96)	(92)
ProCredit bank Kosovo	(24)	(43)
Quipe Kosovo	(13)	(45)
ProCredit Akademija Makedonija	(6)	-
ProCredit bank Bugarska	-	(1)
	<u>(6.852)</u>	<u>(6.553)</u>
Uprava	(647)	(323)
Nadzorni odbor	(4)	(16)
Članovi uže porodice ključnih uposlenika	(840)	(828)
	<u>(1.491)</u>	<u>(1.167)</u>
Ukupno	<u>(8.343)</u>	<u>(7.720)</u>

Naknade Upravi i drugim članovima menadžmenta:

Članovima Upravne tokom navedenih perioda isplaćene su sljedeće naknade:

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Neto plate	357	176
Porezi i doprinosi	276	134
Ostale naknade	13	13
	<u>646</u>	<u>323</u>

34. DOGAĐAJI NASTALI NAKON DATUMA BILANSA

Nakon datuma bilansa, 11. marta 2020. godine Svjetska zdravstvena organizacija proglasila je izbijanje koronavirusa (COVID-19) pandemijom, te je vlast Federacije Bosne i Hercegovine proglasila stanje nesreće 16. marta 2020. godine. Odgovarajući na potencijalno ozbiljnu prijetnju koje COVID-19 predstavlja javnom zdravlju, u iščekivanju daljnjeg razvoja situacije, vlasti Bosne i Hercegovine (na svim nivoima) preduzele su mjere za suzbijanje epidemije, uključujući uvođenje ograničenja u prekograničnom kretanju ljudi, ograničenja ulaska stranih posjetitelja i 'zaključavanja' određenih industrija. Konkretno, aviokompanije i željeznice limitirale su međunarodni prijevoz ljudi, zatvorene su škole, univerziteti, restorani, kina, pozorišta i muzeji te sportski objekti, maloprodaje osim prodavnica hrane, trgovina prehrambenih proizvoda i apoteka. Pored toga, određene firme u Bosni i Hercegovini također su dale uputstva zaposlenicima da ostanu kod kuće te su smanjile ili privremeno obustavile poslovanje.

Šire ekonomske posljedice ovih događaja uključuju:

- poremećaje u poslovanju i privrednim aktivnostima u Bosni i Hercegovini, s kaskadnim uticajem na sve lance nabavke;
- značajan poremećaj za preduzeća u određenim sektorima, kako unutar Bosne i Hercegovine, tako i na tržištima koja imaju visoku zavisnost o međunarodnom lancu nabavke, kao i izvozno orijentisanim preduzećima koja su se značajno oslanjala na strana tržišta. Navedeni sektori uključuju trgovinu i prevoz, turizam, zabavu, proizvodnju, građevinarstvo, maloprodaju, osiguranje, obrazovanje i finansijski sektor;
- značajan pad potražnje za ne-osnovnim proizvodima i uslugama;
- povećanje ekonomske nesigurnosti, odraženo na nestabilnijim cijenama imovine i deviznim kursovima.

Nastavno na proglašenje stanja nesreće Vlada Federacije Bosne i Hercegovina najavila je program državnih potpora za suzbijanje negativnih učinaka izbijanja COVID-19 na privredu.

Na temelju javno dostupnih podataka, na dan kada su ovi finansijski izvještaji odobreni za izdavanje, Uprava je razmotrila potencijalni razvoj pandemije, očekivani utjecaj na Banku i ekonomsko okruženje u kojem Banka posluje, uključujući mjere koje je poduzela vlada Federacije Bosne i Hercegovine. Dodatno, Uprava Banke, na osnovu Odluke o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pojavom virusnog oboljenja COVID-19, izdatoj od strane FBA detaljno razmatra predviđene privremene mjere koje bi se mogle ponuditi klijentima i utjecaj istih na kvalitet portfolia.

U cilju zaštite neprekinutog poslovanja i likvidnosne pozicije Banke, Uprava je provela niz mjera koje, među ostalim, uključuju:

- redovan komunikacija za Grupom, praćenje situacije i redovno izvještavanje o status kvalitete portfolia, likvidnosne i kapitalne pozicije,
- aktivni pristup klijentima pravnim licima koji su pod negativnim utjecajem izbijanja epidemije, a kojima je možda potrebno ili će zatražiti refinansiranje izloženosti;
- klijentima fizičkim osobama pogođenim izbijanjem epidemije nude se rješenja s ciljem ublažavanja njihovih obaveza plaćanja;
- uspostava rada u smjenskim rotacijama i rad od kuće za značajnu skupinu administrativnih i pozadinskih poslova;
- pridržavanje vrlo strogih standarda predostrožnosti, uključujući socijalnu distancu u poslovanju sa klijentima;
- aktivna suradnja i komunikacija sa Agencijom kako bi se implementirali zahtjevi Odluke
- redovno praćenje svih pozicija koje su relevantne za likvidnost i njihova usklađenost sa regulatornim zahtjevima
- redovno praćenje i procjena potencijalnih efekata na ostvareni rezultat, rizikom ponderisanu aktivu i kapital banke koristeći različite stres scenarije.

34. DOGAĐAJI NASTALI NAKON DATUMA BILANSA (nastavak)

U skladu sa Odlukom o o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pojavom virusnog oboljenja COVID-19 izdatom od strane FBA, Banka je već pripremila Program za primjenu posebnih mjera za klijente pogođene COVID-19 čime je definisan set mjera koje Banka nudi svojim klijentima koji su pogođeni nepovoljnim posljedicama izbijanja ove pandemije. S ciljem odabira najpovoljnijih i odgovarajućih mjera za klijenta i Banku, Banka će se voditi definisanim nivoom rizičnosti klijenta koja se uglavnom ogleda kroz industiju u kojoj klijent posluje te u slučaju fizičkih lica gubitak posla i nivo smanjenja prihoda.

Iako je Banka koristila opću procjenu za ekonomiju da simulira opći šok za kreditni portfolio, Uprava smatra da su određeni sektori stradali u većoj mjeri, poput transporta, turizma i proizvodnje, o čemu svjedoči i broj podnesenih zahtjeva za odobrenje privremenih mjera u Banci. U ukupnom portfolio, trenutno nema značajne koncentracije nijedne od ovih industrija.

Banka svojim klijentima odobrava olakšice s ciljem prevladavanja poteškoća s kojima se susreću te omogućavanje klijentima da izmire svoje obveze prema Banci u narednom periodu. Prema Odluci Agencije, olakšice se mogu odobravati klijentima koji su 29. februara 2020. imali kašnjenja po partijama manje od 90 dana ili su klasifikovani u fazu 1 ili fazu 2 kreditnog rizika. Klijenti koji predaju zahtjev za moratorij a isti su bili klasifikovan u Fazu 3 sa kašnjenjem dužim od 90 dana uzet će se u obzir. U pravilu, izloženost se neće tretirati kao restrukturiranje, osim u slučaju klijenata koji su u fazi 3 i imaju kašnjenja manja od 90 dana.

Broj odobrenih zahtjeva za privremene mjere, prema posljednjim dostupnim podacima na dan 30. aprila 2020. godine, iznosi 17,8% ukupnog portfolio fizičkih lica i 33,4% privrednih subjekata, što čini 32,5% ukupnog portfolia.

Izbijanje pandemije COVID-19 uzrokovalo je niz negativnih ekonomskih posljedica koje prijete padom bruto domaćeg proizvoda (BDP), zaposlenosti, javnih prihoda, ulaganja i izvoza, što utječe na cjelokupnu domaću ekonomiju i, u tom kontekstu, bankarskog sektora.

Banka je procijenila da će širenje zaraze virusom COVID 19 tokom 2020. negativno utjecati na prihode iz redovnog poslovanja, te da će povećati gubitke od umanjenja vrijednosti za istu godinu. U kategoriji prihoda Banka procjenjuje veće smanjenje prihoda od kamata (u skladu s očekivanim smanjenjem volumena kredita) u odnosu na prihod od naknada, jer se većina transakcija obavlja putem elektronskih kanala. U saradnji s Grupom, Banka kontinuirano procjenjuje situaciju i koristi testiranje zasnovano na scenarijima (na razini portfolio i sektora) kako bi procijenila potrebe za dodatnim rezervisanjima i prilagodbu plana poslovanja.

Uprkos očekivanim negativnim efektima, Banka zadržava adekvatnu kapitalnu poziciju. Banka mesečno prati adekvatnost kapitala i usklađenost sa regulatornim zahtjevima. Kao što je opisano u bilješci 2.5, Banka je u procesu dokapitalizacije u iznosu od 3,9 miliona KM koji je započeo prije kraja godine kao i transfera subordiniranog duga u kapital kako je objašnjeno ranije u izvještaju.

Banka ima stabilnu likvidnost i ne bilježe se značajna povlačenja depozita. Banka redovno prati usklađenost pokazatelja likvidnosti sa zahtjevima regulatora i ne očekuje značajan negativni utjecaj na likvidnost. U slučaju pomećaja likvidnosti, Banka ima na raspolaganju stand-by liniju od ProCredit Holdinga.

Ukratko, ključne pretpostavke koje je Banka primijenila u analizi procjene utjecaja COVID 19 uključuju:

- Nivo financiranja može se održati na postojećem nivou i Banka provodi razne stres test testove na svojim pozicijama likvidnosti. Pored toga, Banka uzima u obzir raspoloživa likvidna sredstva, pozajmice od vlasnika i drugih kreditora.
- Banka očekuje dodatne gubitke od umanjenja vrijednosti koji se analiziraju pod različitim scenarijima i uzimaju u obzir praćenje pozicije kapitala.
- Banka očekuje povećanje kapitala i kapitalizaciju subordiniranog duga.

34. DOGAĐAJI NASTALI NAKON DATUMA BILANSA (nastavak)

Po mišljenju Uprave, gore nevedeni faktori podržavaju činjenicu da će Banka imati dovoljno resursa da nastavi poslovanje najmanje 12 mjeseci od datuma izvještavanja. Uprava je zaključila da raspon mogućih ishoda razmotrenih donošenjem ove procjene ne stvara materijalnu nesigurnost u vezi sa događajima ili stanjima koje mogu izazvati značajnu sumnju u sposobnost Banke da nastavi sa vremenski neograničenim poslovanjem. Uprava, međutim, ne može isključiti mogućnost da bi produžavanjem negativnog razdoblja zaustavljanja ekonomske aktivnosti, eskalacijom i jačanjem mjera ili posljedičnim negativnim utjecajima takvih mjera na ekonomsko okruženje, došlo do štetnih utjecaja na Banku, njen finansijski položaj i poslovne rezultate, u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju.